



ΥΠΑΤΗ ΑΡΜΟΣΤΕΙΑ ΤΩΝ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ

**ΕΚΘΕΣΗ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ & ΤΩΝ ΑΙΤΟΥΝΤΩΝ ΑΣΥΛΟ
ΑΠΟ ΤΗ ΣΡΙ ΛΑΝΚΑ**

UNHCR
Κέντρο Τεκμηρίωσης & Έρευνας
Γενεύη, Ιούνιος 2001

Το παρόν πληροφοριακό υλικό ετοιμάσθηκε από την Διεύθυνση Πληροφοριών των Χωρών Καταγωγής του Κέντρου Τεκμηρίωσης & Έρευνας σε συνεργασία με την Στατιστική Υπηρεσία της Υπάτης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες & βασίζεται σε ευρέως γνωστές πληροφορίες, αναλύσεις και σχόλια. Παρατίθενται όλες οι πηγές. Η παρούσα Έκθεση δεν είναι και δεν σκοπεύει να είναι εξαντλητική όσον αφορά τις συνθήκες διαβίωσης στη χώρα ούτε αποφασιστική για τους ισχυρισμούς ασύλου των αιτούντων την αναγνώριση του καθεστώτος του πρόσφυγα.

Τίτλος Αγγλικής Έκδοσης

*Ελληνική Έκδοση
Copyright*

BACKGROUND PAPER ON REFUGEES & ASYLUM SEEKERS FROM SRI LANKA,
Geneva June 2001

Αθήνα, Οκτώβριος 2001

Ύπατη Αρμοστεία Η.Ε. για τους Πρόσφυγες

Ταυγέτου 23 - Π. Ψυχικό

τηλ. 67 26 462/3 Φάξ 67 26 417

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σελίδα

| | |
|---|----|
| 1. Εισαγωγή | 5 |
| Γεωγραφική θέση, Πληθυσμός και Γλώσσα | 5 |
| Κράτος και Κυβέρνηση : Θεσμοί..... | 5 |
| Τα κυριότερα πολιτικά κόμματα..... | 6 |
| Δυνάμεις Ασφαλείας..... | 8 |
| 2. Κύριες Πολιτικές Εξελίξεις στη Σρι Λάνκα από το Μάρτιο του 1999 | 9 |
| Κοινωνική και Οικονομική Κατάσταση | 16 |
| Η περιφερειακή διάσταση | 17 |
| Το Σύνταγμα..... | 18 |
| 3. Νομικό Πλαίσιο | 19 |
| 3.1. Διεθνές Δίκαιο..... | 19 |
| 3.2. Εθνική Νομοθεσία | 20 |
| Το Δικαστικό Σύστημα | 20 |
| Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων | 21 |
| 4. Επισκόπηση της Κατάστασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου | 22 |
| 4.1. Ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων εν γένει..... | 22 |
| 4.2. Δικαίωμα στη Ζωή, στην Προσωπική Ελευθερία και Ακεραιότητα..... | 22 |
| Εξωδικαστικές, συνοπτικές και αυθαίρετες εκτελέσεις..... | 23 |
| Θανατική Ποινή..... | 23 |
| Αυθαίρετη σύλληψη και κράτηση | 24 |
| Κατάταξη στις Ένοπλες Δυνάμεις | 25 |
| Στρατολόγηση από το LTTE..... | 25 |
| 4.3 Βασανιστήρια και άλλοι τρόποι απάνθρωπης και εξευτελιστικής μεταχείρισης ή τιμωρίας.. | 25 |
| Αναγκαστικές ή Μη ηθελημένες Εξαφανίσεις..... | 27 |
| 4.4. Δικαίωμα σε Δίκαιη Δίκη | 27 |
| 4.5 Δικαίωμα στην Ελευθερία της Θρησκείας..... | 28 |
| 4.6 Δικαίωμα στην Ελευθερία Έκφρασης..... | 29 |
| 4.7 Δικαίωμα στην Ελευθερία Κυκλοφορίας..... | 30 |
| Έλεγχοι ασφαλείας..... | 32 |
| Δυνατότητες Αναχώρησης Από Άλλες Περιοχές πλην του Κολόμπο..... | 32 |
| 4.8 Οικονομικά, Κοινωνικά και Πολιτισμικά Δικαιώματα | 32 |
| Εκπαίδευση..... | 32 |
| Διατροφή..... | 33 |
| Υγεία..... | 33 |
| 5. Ευάλωτες ομάδες | 33 |
| 5.1 Εθνοτικές μειονότητες | 33 |
| Ταμίλ | 34 |
| 5.2 Σριλανκέζοι εκτοπισμένοι στη χώρα τους | 34 |
| 5.3 Θρησκευτικές μειονότητες | 35 |
| Μουσουλμάνοι | 36 |
| Χριστιανοί | 36 |
| Άλλοι | 36 |
| 5.4 Γυναίκες | 37 |
| 5.5 Παιδιά | 37 |
| Πώληση Παιδιών, Παιδική Πορνεία και Παιδική Πορνογραφία | 37 |
| Παιδιά στρατιώτες | 38 |
| 5.6 Δημοσιογράφοι..... | 38 |
| 6. Η επιχειρησιακή δραστηριότητα της Ύπατης Αρμοστείας | 39 |
| 6.1 Εισαγωγή..... | 39 |
| 6.2 Περιβάλλον Εργασίας | 39 |
| Πρόσφατες εξελίξεις..... | 39 |

| | |
|--|-----------|
| Περιορισμοί | 39 |
| 6.3 Στρατηγική | 40 |
| Προστασία και Λύσεις..... | 40 |
| Συνδρομή | 40 |
| Επιθυμητός στόχος | 41 |
| 7. Επισκόπηση των Στατιστικών Δεδομένων που αναφέρονται στους Αιτούντες Άσυλο και στους Πρόσφυγες από τη Σρι Λάνκα..... | 41 |
| 7.1 Υποβολή Αιτήσεων Ασύλου | 41 |
| 7.2 Καθορισμός του Καθεστώτος του Πρόσφυγα | 41 |
| 7.3 Άσυλο στην περιοχή της Σρι Λάνκα και Διαρκείς Λύσεις..... | 42 |
| ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ ΓΙΑ ΤΗ ΣΡΙ ΛΑΝΚΑ..... | 43 |
| Πίνακες Στατιστικών Στοιχείων | 44 |

1. Εισαγωγή¹

Γεωγραφική θέση, Πληθυσμός και Γλώσσα

Η Σοσιαλιστική Δημοκρατία της Σρι Λάνκα, πρώην Κεϋλάνη, βρίσκεται στον Ινδικό ωκεανό, νότια της Ινδίας. Αποτελείται από ένα μεγάλο νησί που περιβάλλεται από πολλά μικρότερα. Η χώρα έχει έκταση 65.525 τετραγωνικά χιλιόμετρα². Η πλησιέστερη γειτονική χώρα είναι στα βόρεια η Ινδία. Απέκτησε την ανεξαρτησία της από τους Βρετανούς στις 4 Φεβρουαρίου 1948³.

Η πρωτεύουσα της χώρας, Κολόμπο, βρίσκεται στη δυτική ακτή της χώρας. Είναι η μεγαλύτερη πόλη της Σρι Λάνκα και ο πληθυσμός της ανέρχεται σε 2.200.000 κατοίκους. Άλλες σημαντικές πόλεις της χώρας είναι οι Gampaha, Kugunegala, Kandy, Galle και Ratnapuriga. Σύμφωνα με πρόσφατες εκτιμήσεις (Ιούλιος 1999) ο πληθυσμός της Σρι Λάνκα ανέρχεται σε 19.144.875 κατοίκους⁴ και αποτελείται κατά πλειοψηφία (74%) από σιναλέζους, ταμίλ (18%), μουσουλμάνους (8%) και Burghers, απογόνους των αποικιοκρατών (1%)⁵. Η πλειοψηφία του πληθυσμού είναι βουδιστές (69%) και ακολουθούν οι ινδουιστές (16%), οι χριστιανοί (8%) και οι μουσουλμάνοι (7%)⁶.

Το 1956 η κυβέρνηση ανακήρυξε τη σιναλέα επίσημη γλώσσα του κράτους πυροδοτώντας ανταγωνιστικές σχέσεις ανάμεσα στους ταμίλ και τους σιναλέζους. Οι γλωσσολογικές πολιτικές της αποικιοκρατικής περιόδου που ευνοούσαν τους ταμίλ και άλλες μειονότητες σε βάρος της πλειοψηφίας του πληθυσμού που μιλά την σιναλέα προκάλεσε εντάσεις ανάμεσα στις κοινοτικές ομάδες που διατηρήθηκαν και μετά την ανακήρυξη της ανεξαρτησίας της χώρας⁷. Σήμερα οι επίσημες γλώσσες της Σρι Λάνκα είναι η ταμίλ και η σιναλέα⁸. Η αγγλική αποτελεί εθνική γλώσσα στο μέτρο που αποτελεί την κοινή γλώσσα επικοινωνίας των εθνοτικών ομάδων της χώρας. Η σιναλέα ομιλείται από την πλειοψηφία του πληθυσμού (πλέον του 70%). Η ταμίλ ανακηρύχθηκε επίσημη γλώσσα του κράτους το 1988⁹. Περίπου 3.000.000 κάτοικοι της Σρι Λάνκα ομιλούν την ταμίλ¹⁰.

Κράτος και Κυβέρνηση : Θεσμοί

Ο πρόεδρος είναι αρχηγός του κράτους και ασκεί όλες τις εκτελεστικές εξουσίες. Σύμφωνα με το Σύνταγμα του 1978 εκλέγεται άμεσα από το λαό για έξη χρόνια με την απόλυτη πλειοψηφία των ψήφων. Η θητεία του είναι εξαετής και επιτρέπεται άπαξ η επανεκλογή του¹¹. Διορίζει τον πρωθυπουργό και μπορεί να διαλύσει το κοινοβούλιο¹². Σήμε-

¹ Το παρόν έγγραφο περιλαμβάνει νέες πληροφορίες για την κατάσταση στη Σρι Λάνκα και αποτελεί συνέχεια των προηγούμενων που δημοσιεύθηκαν το Νοέμβριο του 1994, το Μάρτιο του 1997 και το Μάρτιο του 1999.

² Regional Surveys of the World, *The Far East and Australasia 2001*, Europa Publications, 2001, p. 1201.

³ The Minority Rights Group, *The World Directory of Minorities*, 1997, p. 580.

⁴ Economist Intelligence Unit (EIU), *Country Report – Sri Lanka, Main Report*, December 2000, p. 7.

⁵ Η κατά εθνοτικές ομάδες ανάλυση του πληθυσμού της χώρας βασίζεται στην τελευταία απογραφή που πραγματοποιήθηκε το 1981. Έκτοτε η μετανάστευση προς το εξωτερικό έχει επιφέρει αλλαγές στα σχετικά ποσοστά των διαφόρων εθνοτικών ομάδων. Το 2001 η Σρι Λάνκα ζήτησε τη συνδρομή της Ύπατης Αρμοστείας για τη διεξαγωγή νέας απογραφής. Βλέπε σχετικά Agence France Presse, *Sri Lanka seeks UN help for first census in war zone in 20 years*, 18.6.2001.

⁶ UK Home Office, Immigration and Nationality Directorate (UKIND), *Country Assessment – Sri Lanka*, April 2001, para. 2.2

⁷ Freedom House, *Freedom in the World 1999-2000*, Sri Lanka, October 2000.

⁸ Facts on File News Service, *Country Profile: Sri Lanka, 2000*.

⁹ Europa Publications Limited, *The Europa World Yearbook*, Vol. II, 3/2000, p. 3377.

¹⁰ Barbara F. Grimes ed., *Ethnologue – Sri Lanka*, Summer Institute of Linguistics, 13th Ed., 1996.

¹¹ UKIND, *Country Assessment – Sri Lanka*, 4/2001, par. 4.3.

ρα πρόεδρος είναι η κυρία Chandrika Bandaranaike Kumaratunga της Λαϊκής Συμμαχίας (People's Alliance - PA), που ορκίστηκε πρόεδρος στις 12.11.1994 και επανεξελέγη στις 21.12.1999. Πρωθυπουργός της χώρας είναι ο κύριος Ratansiri Wickremnayake. Διορίστηκε στις 10.8.2000 διαδεχόμενος την κυρία Sirimavo Bandaranaike που αποχώρησε σε ηλικία 84 ετών. Η πρόεδρος Kumaratunga εκτελεί επίσης χρέη Υπουργού Οικονομικών και Άμυνας¹³.

Το κοινοβούλιο αποτελείται από 225 βουλευτές που εκλέγονται άμεσα από το λαό για έξη χρόνια με αναλογικό εκλογικό σύστημα. Οι επόμενες κοινοβουλευτικές εκλογές πρόκειται να διεξαχθούν τον Οκτώβριο του 2006¹⁴.

Σε τοπικό επίπεδο η χώρα διοικείται από εννέα Επαρχιακά Συμβούλια που εκλέγονται άμεσα από το λαό και 24 διοικητικές περιφέρειες. Η 13^η αναθεώρηση του Συντάγματος που ψηφίστηκε το Νοέμβριο του 1987, αναγνωρίζει εκτεταμένες εξουσίες στα επαρχιακά συμβούλια, ικανοποιώντας κυρίως το αίτημα των Ταμίλ για μεγαλύτερη αυτονομία¹⁵. Το 1998 αναβλήθηκαν οι εκλογές ανάδειξης των επαρχιακών συμβουλίων, αλλά από τον Ιανουάριο έως τον Ιούνιο του 1999 διεξήχθησαν στις επτά από τις εννέα επαρχίες. Λόγω των συνεχιζόμενων συγκρούσεων, δεν ακόμα ορισθεί η ημερομηνία διεξαγωγής εκλογών στις υπολειπόμενες δύο επαρχίες¹⁶.

Τα κυριότερα πολιτικά κόμματα¹⁷

Η Λαϊκή Συμμαχία (People's Alliance - PA) είναι πολυκομματικός συνασπισμός, του οποίου ηγείται η κυρία Kumaratunga. Το Απελευθερωτικό Κόμμα της Σρι Λάνκα (Sri Lanka Freedom Party - SLFP) κατέχει το μεγαλύτερο αριθμό των εδρών. Άλλα κόμματα της συμμαχίας είναι το Μουσουλμανικό Κογκρέσο της Σρι Λάνκα (Sri Lanka Muslim Congress - SLMC), η Συμμαχία της Εθνικής Ενότητας (The National Unity Alliance - NUA), το Λαϊκό Δημοκρατικό Κόμμα Eelam (Eelam People's Democratic Party - EPDP), το Mahajana Eksath Perumena (MEP) και το Κογκρέσο των Εργατών της Κεϋλάνης (Ceylon Workers' Congress - CWC). Το PA δεν έχει την πλειοψηφία στο Κοινοβούλιο και η παραμονή του στην εξουσία εξαρτάται από τα δύο εθνοτικά μειονοτικά κόμματα.

Το Απελευθερωτικό Κόμμα της Σρι Λάνκα (SLFP) ιδρύθηκε το 1951 από τον Solomon Bandaranaike. Κέρδισε τις γενικές εκλογές του 1956. Ηττήθηκε το 1965 και επανήλθε στην εξουσία μεταξύ 1970 και 1977, υλοποιώντας πρόγραμμα σοσιαλιστικών μεταρρυθμίσεων. Αρχικά το κόμμα υποστηριζόταν από την πλειοψηφία των σιναλέζων. Το 1960, μετά τη δολοφονία του πρωθυπουργού Bandaranaike, ηγήθηκε του κόμματος η χήρα του Sirimavo Bandaranaike, η οποία ήταν η πρώτη παγκοσμίως εκλεγμένη γυναίκα πρωθυπουργός. Μετά την εκλογική ήττα του 1977 το κόμμα γνώρισε μια κρίση ηγεσίας, η οποία επιδεινώθηκε τον Αύγουστο του 1980 όταν απομακρύνθηκε από το Κοινοβούλιο η κυρία Bandaranaike που κρίθηκε από την προεδρική εξεταστική επιτροπή ένοχη για κατάχρηση εξουσίας. Τη διαδέχθηκε στην ηγεσία του κόμματος η κόρη της Kumaratunga υπό την ηγεσία της οποίας το κόμμα κέρδισε τις εκλογές του 1994.

¹² News Service, *Country Profile: Sri Lanka*, 2000.

¹³ Europa Publications Limited, *The Europa World Yearbook*, Vol. II, 3/2000, p. 3389.

¹⁴ Ibid.

¹⁵ EIU, *Country Report – Sri Lanka*, 5/2001, p. 4.

¹⁶ Ibid.

¹⁷ Οι πηγές των πληροφοριών που ακολουθούν είναι : EIU, *Country Profile – Sri Lanka*, 2000 / Regional Surveys of the World, *The Far East and Australasia 2001*, Europa Publications, 2001 / UKIND, *Country Assessment – Sri Lanka*, 4/2001.

Το Κόμμα Εθνικής Ενότητας (*United National Party - UNP*) ιδρύθηκε το 1946, παρέμεινε στην εξουσία από την ανεξαρτησία έως το 1956, από το 1965 έως το 1970 και από το 1977 έως το 1994. Υποστηρίζει τη φιλελεύθερη οικονομία, και τουλάχιστον στις απαρχές του, τα μέλη και οι οπαδοί του προέρχονταν από όλες τις εθνοτικές ομάδες της χώρας. Σήμερα ηγείται του κόμματος ο Ranil Wickremasinghe. Παρά τη φαινομενική δημόσια δυσανεμία για το συνασπισμό PA που βρίσκεται στην εξουσία, το κόμμα Εθνικής Ενότητας είναι ανίκανο να πείσει το λαό ότι μπορεί να διαχειριστεί τα πιεστικά πολιτικά και οικονομικά προβλήματα της χώρας καλλίτερα από την παρούσα κυβέρνηση. Μετά από την κριτική που άσκησαν τα μέλη του περί της αποτυχίας του να εκδιώξει την κυβέρνηση από την εξουσία το κόμμα Εθνικής Ενότητας αναγκάστηκε να εξαπολύσει αγώνα «Λαϊκής Εξουσίας» (*Jana Bala*), σε μια προσπάθεια να πιέσει την κυβέρνηση να παραιτηθεί.

Το *Janatha Vimukthi Peramuna (JVP* ή *Λαϊκό Απελευθερωτικό Μέτωπο*) ιδρύθηκε το 1964. Είναι μαρξιστικό κόμμα της εθνοτικής ομάδας των σιχαλέζων. Το 1970 και το 1988 πυροδότησε βίαιες εξεγέρσεις τις οποίες κατέστειλαν οι δυνάμεις ασφαλείας της χώρας από το Σεπτέμβριο 1989 έως τον Ιανουάριο 1990. Εν συνεχεία αναδιοργανώθηκε και νομιμοποίησε τη λειτουργία του. Συμμετείχε στις εκλογές των επαρχιακών συμβουλίων του 1999 και στις γενικές βουλευτικές εκλογές του 2000 αναδείχθηκε τρίτη εθνική πολιτική δύναμη κερδίζοντας δέκα έδρες στο κοινοβούλιο. Η στρατιωτική πτέρυγα του κόμματος είναι το *Deshapriya Janatha Viyaragaya*.

Το *Sihala Urumaya (Sinhalese Inheritance - SU* ή *Σιχαλέζικη Κληρονομιά*), ένα νέο σιχαλέζικο εθνικιστικό κόμμα που αντιπολιτεύεται τα κυβερνητικά σχέδια επίλυσης των εθνικών συγκρούσεων με τη μεταβίβαση μεγαλύτερης εξουσίας στα επαρχιακά συμβούλια.

Η *Συμμαχία Εθνικής Ενότητας (National Unity Alliance - NUA)*, που παλαιότερα αποκαλείτο Μουσουλμανικό Κογκρέσο της Σρι Λάνκα (*Sri Lanka Muslim Congress - SLMC*) ιδρύθηκε το 1986 με στόχο να προάγει τα συμφέροντα του μουσουλμανικού πληθυσμού της χώρας. Κέρδισε τέσσερις έδρες στις εκλογές του Οκτωβρίου του 2000 και στηρίζει την κυβέρνηση του PA. Στις γενικές εκλογές του 1994 το SLMC είχε κερδίσει επτά έδρες.

Το *Μουσουλμανικό Ενωμένο Απελευθερωτικό Μέτωπο (Muslim United Liberation Front - MULF)* άρχισε να λειτουργεί ως πολιτικό κόμμα το 1988 και στόχο έχει τη διασφάλιση των δικαιωμάτων των μουσουλμάνων και των ταμίλ στα πλαίσια της διμερούς ειρηνευτικής συμφωνίας που υπογράφηκε από την Ινδία και τη Σρι Λάνκα τον Ιούλιο του 1987.

Το *Mahajana Eksath Peramuna (MEP)* που ιδρύθηκε το 1956 είναι αριστερό κόμμα που υποστηρίζεται από τους βουδιστές και τους σιχαλέζους.

Τρία είναι τα πολιτικά κόμματα των ταμίλ που λειτουργούν στο πολιτικό σύστημα της χώρας. Το *Ενωμένο Απελευθερωτικό Μέτωπο των Ταμίλ (Tamil United Liberation Front - TULF)* που ιδρύθηκε το 1976 είναι το κόμμα των γηγενών ταμίλ και έχει σκοπό την ειρηνική δημιουργία ενός ξεχωριστού κράτους για τους ταμίλ. Στις εκλογές του 1977 που ανέδειξαν στην εξουσία το Κόμμα Εθνικής Ενότητας (UNP) ήταν το κυριότερο κοινοβουλευτικό κόμμα της αντιπολίτευσης, υπό την ηγεσία του Apparillai Amirthalingam, που δολοφονήθηκε από το LTTE το 1989. Σήμερα κατέχει πέντε έδρες στο Κοινοβούλιο. Το *Λαϊκό Δημοκρατικό Κόμμα Eelam (EPDP)*, είναι μια πολιτική ομάδα των ταμίλ που ιδρύθηκε το 1986, υποστηρίζει το PA και κέρδισε τέσσερις έδρες στις τελευταίες βουλευτικές εκλογές. Η *Απελευθερωτική Οργάνωση Ταμίλ Eelam (Eelam Liberation Organization - TELO)* ιδρύθηκε το 1972, λειτούργησε ως πολιτικό κόμμα από το 1988 και κέρδισε τρεις έδρες στο Κοινοβούλιο. Αναφέρεται ότι συνδράμει τις δυνάμεις ασφαλείας της Σρι Λάνκα στις μάχες κατά του LTTE.

Το *Λαϊκό Δημοκρατικό Απελευθερωτικό Μέτωπο (Democratic People's Liberation Front - DPLF)* λειτουργεί ως εθνικό πολιτικό κόμμα από το 1988, κέρδισε τρεις έδρες στις κοινοβουλευτικές εκλογές του 1994, αλλά δεν εκπροσωπείται στη σημερινή βουλή. Είναι η πολιτική πτέρυγα της *Λαϊκής Απελευθερωτικής Οργάνωσης των Ταμίλ Eelam (People's Liberation Organization of Tamil Eelam - PLOTE)* στρατιωτικού σχήματος που ιδρύθηκε το 1980 μετά την απόσχισή του από το LTTE και προσβέει τη δημιουργία ενός ξεχωριστού σοσιαλιστικού κράτους για τους ταμίλ. Όμως, υποστήριξε τις στρατιωτικές επιχειρήσεις της πρώην κυβέρνησης του UNP σε βάρος του LTTE.

Το *Κογκρέσο των Ταμίλ της Κεϋλάνης (All Ceylin Tamil Congress - ACTC)* ιδρύθηκε το 1944 και έχει στόχο να διασφαλίσει τον αυτοκαθορισμό των ταμίλ. Κέρδισε μια έδρα στις βουλευτικές εκλογές του Οκτωβρίου 2000.

Το *Κογκρέσο των Εργατών της Κεϋλάνης (Ceylon Workers' Congress - CWC)* ιδρύθηκε το 1939, είναι η ισχυρότερη συνδικαλιστική εργατική ένωση των σριλανκέζων ταμίλ ινδικής καταγωγής, και συνήθως συντάσσεται με το SLFP.

Άλλα μικρότερης σημασίας κόμματα των ταμίλ είναι : το *Εθνικό Δημοκρατικό Απελευθερωτικό Μέτωπο Eelam (Eelam National Democratic Liberation Front - ENDLF)* μια ομάδα που υποστήριξε το 1987 την ειρηνευτική συμφωνία Ινδίας – Σρι Λάνκα, το *Λαϊκό Επαναστατικό Απελευθερωτικό Μέτωπο Eelam (Eelam People's Revolutionary Liberation Front - EPRLF)*, αριστερό κόμμα, που ιδρύθηκε το 1981 με σκοπό την προστασία των δικαιωμάτων των ταμίλ, το *Δημοκρατικό Μέτωπο Eelavar (Eelavar Democratic Front)* παλαιότερα γνωστό ως Επαναστατική Οργάνωση Φοιτητών Eelam (Eelam Revolutionary Organization of Students - EROS) μια αυτονομιστική ομάδα που ιδρύθηκε το 1975 και συμμετείχε στις γενικές βουλευτικές εκλογές του 1989 και του 1994.

Το 1974 ιδρύθηκαν εκτός του πολιτικού πεδίου οι *Τίγρεις Απελευθερωτές των Ταμίλ Eelam (Liberation Tigers of Tamil Eelam - LTTE ή Τίγρεις Ταμίλ)*. Ηγέτης τους είναι ο Velupillai Prabhakaran. Το 1987 αναδείχθηκαν σε αρχηγική στρατιωτική πτέρυγα των ταμίλ και ελέγχουν αποτελεσματικά το βόρειο τμήμα της χερσονήσου της Τζάφνα (περιοχή Vanni) και την ανατολική επαρχία. Οι δυνάμεις του κυμαίνονται από 4.000 έως 14.000 στρατιώτες, και θεωρούνται η πλέον θανατηφόρα αντάρτικη τρομοκρατική ομάδα του κόσμου. Το LTTE διακυβερνά παράλληλα με την εκλεγμένη κυβέρνηση. Το *Λαϊκό Απελευθερωτικό Μέτωπο των Τίγρων (People's Front of the Liberation Tigers - PFLT)* είναι η πολιτική πτέρυγα του LTTE, που ιδρύθηκε το 1989.

Δυνάμεις Ασφαλείας

Με 60.000 μέλη η αστυνομία φέρει την ευθύνη για την εθνική ασφάλεια στις περισσότερες περιοχές της χώρας και έχει εμπλακεί σε στρατιωτικές επιχειρήσεις κατά του LTTE. Ο στρατός με 120.000 μέλη, συμπεριλαμβανομένης της Στρατιωτικής Δύναμης των Εθελοντών, το ναυτικό με 17.000 και η αεροπορία με 18.500 διεξάγουν τις βασικές επιχειρήσεις κατά του LTTE. Στις συγκρούσεις συμμετέχει επίσης η αστυνομική παραστρατιωτική Ειδική Ομάδα Κρούσης (Special Task Force - STF). Οι Εθνοφρουροί με περισσότερα από 15.000 μέλη, μια ένοπλη ομάδα με αστυνομικές αρμοδιότητες που προέρχεται από τις τοπικές κοινότητες εγγυώνται την ασφάλεια των χωριών των μουσουλμάνων και των σιναλέζων που βρίσκονται κοντά ή στη ζώνη των συγκρούσεων. Η κυβέρνηση εξοπλίζει και κατευθύνει διάφορες αντάρτικες ομάδες των Ταμίλ που αντιμάχονται το LTTE. Κάποιες φορές αυτές οι ομάδες δρουν ανεξάρτητα από την κυβερνητική εξουσία¹⁸.

¹⁸ UKIND, *Country Assessment – Sri Lanka*, 4/2001, para 4.18.

2. Κύριες Πολιτικές Εξελίξεις στη Σρι Λάνκα από το Μάρτιο του 1999

Τα τελευταία δέκα οκτώ χρόνια μαινεται στη Σρι Λάνκα εμφύλιος πόλεμος που έχει στοιχίσει τη ζωή περίπου 64.000 ανθρώπων¹⁹. Ο πόλεμος αυτός ξέσπασε λόγω της απόπειρας της κυβέρνησης του 1956, όπου κυριαρχούσαν οι σινχαλέζοι, να αναστρέψει ό,τι εθεωρείτο ως υπερβολική επιρροή των ταμίλ που ήσαν οι ευνοούμενοι του αποικιοκρατικού καθεστώτος. Με τα χρόνια η αποτυχία των πολιτικών κομμάτων των ταμίλ να πετύχουν τους στόχους τους με ειρηνικά μέσα οδήγησε στο αίτημα ίδρυσης ανεξάρτητου κράτους των ταμίλ στις βόρειες και ανατολικές επαρχίες της χώρας, γνωστό ως Eelam και στη δημιουργία τρομοκρατικών ομάδων που επιδιώκουν την επίτευξη αυτού του στόχου²⁰. Σήμερα το LTTE ελέγχει μέρος της χερσονήσου της Τζάφνα (την περιοχή Pallai της Killinochchi), τις περιοχές Killinochchi και Mullativu και τμήματα των περιοχών Mannar και Vanuniya.

Τα τελευταία χρόνια οι Τίγρεις Ταμίλ αντέδρασαν στην αυξανόμενη στρατιωτική πίεση των κυβερνητικών ενόπλων δυνάμεων εξαπολύοντας τρομοκρατικές επιθέσεις κατά οικονομικών και πολιτικών στόχων ανά τη χώρα. Το 1996 βομβάρδισαν την Κεντρική Τράπεζα, ξενοδοχεία και συγκροτήματα γραφείων στην οικονομική περιοχή του Κολόμπο, σταθμούς παραγωγής ενέργειας, λεωφορεία και τρένα και ένα ιερό μνημείο των βουδιστών στην πόλη Kandy²¹. Σε απάντηση, οι δυνάμεις ασφαλείας προέβησαν σε αυθαίρετες συλλήψεις και κάποιες φορές, στα πλαίσια εκκαθαριστικών επιχειρήσεων, υπέβαλαν σε βασανιστήρια χιλιάδες νεαρούς ταμίλ. Οι Τίγρεις Ταμίλ δολοφόνησαν επίσης προσωπικότητες της πολιτικής ζωής της χώρας καθώς και μετριοπαθείς πολιτικούς ταμίλ, που αναζητούσαν μια συμβιβαστική συμφωνία βάσει της οποίας οι περιοχές των ταμίλ θα παρέμεναν εντός των συνόρων της σημερινής Σρι Λάνκα²².

Μια από τις σημαντικότερες διαφωνίες των διαδοχικών κυβερνήσεων της χώρας και των ταμίλ αφορά στη μεταβίβαση εξουσιών στις περιφερειακές μονάδες της διοίκησης. Παρά τις προσπάθειες που κατεβλήθησαν προς αυτήν την κατεύθυνση – όπως είναι η θεσμοθέτηση 24 περιφερειακών συμβουλίων που εξελέγησαν άμεσα από το λαό το 1980, οι προτάσεις που υπέβαλε η κυβέρνηση της Ινδίας ήδη από τις αρχές της δεκαετίας του 1980, η 13^η αναθεώρηση του Συντάγματος που προβλέπει ένα σύστημα επαρχιακών συμβουλίων²³ και πρόσφατα το σχέδιο μεταβίβασης των εξουσιών που προτάθηκε το 1997 από την πρόεδρο Kumaratunga – οι αποσχιστικές ομάδες των ταμίλ συνεχίζουν να πιέζουν για τη δημιουργία μιας περιφερειακής οντότητας των ταμίλ (η οποία να περιλαμβάνει τις βόρειες και ανατολικές επαρχίες) ενώ το LTTE συμβιβάζεται μόνο με ένα ανεξάρτητο κράτος ταμίλ. Η στάση αυτή ενισχύεται από την ιδιαίτερη συμπάθεια που απολαμβάνουν οι αποσχιστές ταμίλ και το έντονο αίσθημα της εθνοτικής ταυτότητας των ταμίλ στο νότιο ινδικό κράτος Tamil Nadu²⁴. Από την άλλη πλευρά, η πρόταση της μεταβίβασης εξουσιών σε μια ενοποιημένη βόρεια και νότια επαρχία προσκρούει στους σινχαλέζους και στους μουσουλμάνους ιδιαίτερα της ανατολικής επαρχίας.

¹⁹ Keesing's Record of World Events, *Government Offensive*, Vol. 47, 1/2001.

²⁰ Για ιστορική επισκόπηση της χώρας βλέπε προηγούμενα έγγραφα της Υπατης Αρμοστείας (1997 και 1999) για την Κατάσταση των Προσφύγων και των Αιτούντων Άσυλο από τη Σρι Λάνκα.

²¹ EIU, *Country Profile – Sri Lanka, 2000*, p. 5.

²² Lawrence Saez, *Sri Lanka in 2000, Asian Survey*, Vol. XLI, No. 1, ½ 2001, p. 117 – Freedom House, *Freedom in the World 1999-2000: Sri Lanka 2000* (Internet).

²³ Η βόρεια και η ανατολική επαρχίες συγχωνεύθηκαν σε μια βορειο-ανατολική επαρχία, εκκρεμούμενος δημοψηφίσματος, που πρέπει να διεξαχθεί ώστε να αποφασίσει ο λαός εάν η ένωση θα είναι οριστική.

²⁴ Regional Surveys of the World, *Europa Publications*, 2001. Βλέπε στη συνέχεια του εγγράφου για τις σχέσεις Ινδίας και Σρι Λάνκα.

Στις αρχές του 1999 ανακοινώθηκε η διεξαγωγή εκλογών για το βορειοδυτικό επαρχιακό συμβούλιο. Αυτές οι εκλογές χαρακτηρίστηκαν από βία και νοθεία τέτοιας έκτασης που δεν είχε έως τότε γνωρίσει η ιστορία του νησιού²⁵. Ο Εκλογικός Επίτροπος απέρριψε 50.000 ψήφους ως προφανώς νοθευμένες, και τα εκλογικά αποτελέσματα προσεβλήθησαν ενώπιον της δικαιοσύνης, αν και το ΡΑ απέσπασε τον έλεγχο του συμβουλίου από το UNP. Στις 6 Απριλίου 1999 διεξήχθησαν οι προγραμματισμένες για τον Αύγουστο του 1998 εκλογές άλλων πέντε επαρχιακών συμβουλίων αφού πρώτα το Ανώτατο Δικαστήριο ακύρωσε διάταγμα της προέδρου Kumaratunga για επ' αόριστο αναβολή της διεξαγωγής των εκλογών. Η πρόεδρος είχε αναβάλει τις εκλογές, κηρύσσοντας το κράτος σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης υποστηρίζοντας ότι οι συνθήκες ασφαλείας θα εμπόδιζαν την προεκλογική εκστρατεία. Όμως, η αντιπολίτευση ισχυρίστηκε ότι η κυβέρνηση είχε μεθοδεύσει αυθαίρετα την αναβολή καθώς ενδιαφερόταν κυρίως για την απήχησή της στο λαό. Παρόλα αυτά τα εκλογικά αποτελέσματα δεν ήταν ικανοποιητικά, αφού η διαφορά των ψήφων του ΡΑ και του UNP μειώθηκε στο 1%. Η κυβέρνηση εξασφάλισε την πλειοψηφία σε τρία συμβούλια, αλλά στα συμβούλια των δυτικών και κεντρικών επαρχιών αναγκάστηκε να ηγηθεί μιας μειοψηφούσας τοπικής αυτοδιοίκησης. Επίσης οι εκλογές για το συμβούλιο της νότιας επαρχίας, που διεξήχθησαν το Μάιο, ανέδειξαν μειοψηφούσα αυτοδιοίκηση του ΡΑ²⁶.

Το Μάρτιο του 1999 οι ένοπλες δυνάμεις της Σρι Λάνκα εξαπέλυσαν επίσης επίθεση στις περιοχές που ελέγχει το LTTE στην περιοχή Mullaitivu στη βόρεια επαρχία. Αυτή η επίθεση, με την κωδική ονομασία «Επιχείρηση Ήχος Πολέμου» (Operation Sound of War) συνεχίστηκε αμείωτη στη βόρεια επαρχία μαζί με άλλες μικρότερες στη διάρκεια του έτους και είχε ως στόχο να περιορίσει τα εδάφη που ελέγχει αποτελεσματικά το LTTE²⁷.

Τον Ιούλιο του 1999 δολοφονήθηκε σε επίθεση αυτοκτονίας στο Κολόμπο που διεπράχθη από ύποπτο του LTTE ο αντιπρόεδρος του TULF, Neelan Tiruchelvam ο οποίος ηγείτο μιας ειρηνικής εκστρατείας και υπερασπιζόταν τα ανθρώπινα δικαιώματα. Στις 18 Σεπτεμβρίου 1999, το LTTE σκότωσε περισσότερους από 50 πολίτες, κοντά στο Amparai, σε αντίποινα, όπως αναφέρεται, για τον αεροπορικό βομβαρδισμό του Pathukkudiyigurru, όπου σκοτώθηκαν 20 πολίτες και τραυματίστηκαν άλλοι 40. Το Νοέμβριο, τουλάχιστον 37 άμαχοι σκοτώθηκαν στην εκκλησία του Madhu στη διάρκεια ανταλλαγής πυροβολισμών μεταξύ των ενόπλων δυνάμεων της χώρας και των ένοπλων ομάδων του LTTE²⁸.

Στις προεδρικές εκλογές του Δεκεμβρίου 1999 επανεξελέγη στο ύπατο αξίωμα της χώρας η πρόεδρος Kumaratunga με 51,12% των ψήφων. Ο ηγέτης του UNP, Ranil Wickremesinghe έλαβε το 42,71 % των ψήφων. Η πρόεδρος Kumaratunga διόρισε πρωθυπουργό τη μητέρα της Sirimavo Bandaranaike²⁹.

Η εκστρατεία για τις προεδρικές εκλογές επλήγη από τη δράση του LTTE, που στις αρχές Σεπτεμβρίου 1999³⁰ και εν συνεχεία τον Οκτώβριο και τον Νοέμβριο της ίδιας χρονιάς κατατρόπωσε τις ένοπλες δυνάμεις της χώρας σε μια σειρά μαχών στο Mannar και στη βορειοανατολική περιοχή Vanni ανακτώντας τον έλεγχο των περιοχών που από το 1995 έως το 1997 βρίσκονταν υπό κυβερνητικό έλεγχο. Σύμφωνα με ουδέτερους παρατηρητές και τον υποψήφιο του UNP οι εκλογές χαρακτηρίστηκαν από βία, νοθεία και οφθαλ-

²⁵ Reuters News Service, *Violence Mars Key Sri Lanka Regional Poll*, 25.1.1999 (Internet).

²⁶ Regional Surveys of the World, *Europa Publications*, 2001, p. 1211.

²⁷ Reuters News Service, *Sri Lanka Army Takes Rebel Area in New Offensive*, 7.3.1999 (Internet).

²⁸ USDOS, *2000 Country Report on Human Rights Practices – Sri Lanka*, 26.2.2001.

²⁹ News Service, *Country Profile: Sri Lanka*, 2000.

³⁰ Ο στρατός της Σρι Λάνκα εξαπέλυσε στις 12.9.1999 την πέμπτη φάση μιας επιχείρησης με το κωδικό όνομα «Κραυγές της Μάχης» αλλά υπέστη σοβαρές απώλειες και η επίθεση ακυρώθηκε λίγες ώρες μετά την έναρξή της. Βλέπε: *The Economist*, Sri Lanka: Cries of Battle, 25.9.1999.

μοφανείς απαράδεκτες κρατικές πρακτικές³¹. Στις αρχές Δεκεμβρίου η πρόεδρος Kumaratunga διέφυγε απόπειρα δολοφονίας με βομβιστική επίθεση αυτοκτονίας, η οποία αποδόθηκε στο LTTE, και διαπράχθηκε σε συγκέντρωση στο Κολόμπο, προκαλώντας το θάνατο 21 ανθρώπων και τον τραυματισμό άλλων 110. Σχεδόν ταυτόχρονα, μια βόμβα σκότωσε 12 ανθρώπους και τραυμάτισε άλλους 70, σε μια συγκέντρωση που διοργάνωσε επίσης στο Κολόμπο ο αρχηγός της αντιπολίτευσης³².

Η πρόεδρος Kumaratunga προκήρυξε εκλογές ένα χρόνο πριν τη λήξη της προεδρικής θητείας, προφανώς αναζητώντας νέα εντολή για να εξέλθει από το πολιτικό αδιέξοδο που εμπόδιζε την υιοθέτηση νέου συντάγματος. Οι προτάσεις για την πολιτική λύση του εμφύλιου πολέμου περιλάμβαναν τη μεταβίβαση της εξουσίας, και την κατάργηση της εκτελεστικής προεδρίας που είχε υποσχεθεί η πρόεδρος το 1994, όταν εξελέγη για πρώτη φορά στο ύπατο αξίωμα της χώρας. Στην πραγματικότητα, η πρόεδρος άρχισε νέες διαπραγματεύσεις με το UNP που συμφώνησε να συμμετάσχει στη σύνταξη του νέου συντάγματος³³.

Στην πρώτη μετά την εκλογή ομιλία της η πρόεδρος κάλεσε τον Wickremesinghe και την αντιπολίτευση του UNP να στηρίξουν τις προσπάθειες για ειρήνευση και εξέφρασε τη βούλησή της να συνομιλήσει με το LTTE εφόσον το τελευταίο απαρνείτο την τρομοκρατία και τις αποσχιστικές τάσεις, δημιουργώντας ελπίδες ότι θα προήγαγε την υιοθέτηση μια διμερούς συμφωνίας για την επίτευξη πολιτικής λύσης με λαϊκή νομιμότητα. Από την άλλη πλευρά ο ηγέτης του LTTE, Vellupillai Prabhakaran κατηγόρησε την πρόεδρο ότι δεν ήταν ειλικρινής και δεν τήρησε τη δέσμευσή της για ειρηνική πολιτική λύση αλλά επαναβεβαίωσε τη βούλησή του να συμμετάσχει στις διαπραγματεύσεις εφόσον διασφαλιζόνταν «συνθήκες ηρεμίας, χωρίς επιθέσεις, κατοχή και οικονομικό στραγγαλισμό του έθνους των ταμίλ»³⁴.

Όμως, η βία συνεχίστηκε στη διάρκεια του 2000. Σε μια αποτυχημένη, όπως χαρακτηρίστηκε από την αστυνομία, απόπειρα δολοφονίας που έλαβε χώρα στις αρχές του Ιανουαρίου μια ύποπτη συμμετοχής στο LTTE καμικάζι αυτοκτονίας προκάλεσε το θάνατο δώδεκα ανθρώπων στο Κολόμπο, έξω από το γραφείο του πρωθυπουργού Bandaranaike. Λόγω της επίθεσης συνελήφθησαν εκατοντάδες ύποπτοι ταμίλ και επιβλήθηκε απαγόρευση κυκλοφορίας στο Κολόμπο στη διάρκεια της νύκτας³⁵. Λίγο αργότερα ένας άγνωστος δολοφόνησε τον Kumar Ronnambalam, διακεκριμένο ταμίλ πολιτικό, γνωστό για την υποστήριξή του στους Τίγρεις Ταμίλ³⁶. Στις 27 Ιανουαρίου μια βόμβα εξερράγη στο ταχυδρομείο της Vanuniya σκοτώνοντας τουλάχιστον 11 ανθρώπους και τραυματίζοντας άλλους 33³⁷. Το Μάρτιο του 2000 μετά την αποτυχημένη απόπειρα δολοφονίας του αναπληρωτή Υπουργού Άμυνας Anuruddha Ratwatte, ξέσπασαν σε πολυσύχναστο αυτοκινητόδρομο του Κολόμπο συγκρούσεις μεταξύ των δυνάμεων ασφαλείας και των ανταρτών ταμίλ, με αποτέλεσμα το θάνατο 29 ανθρώπων και τον τραυματισμό άλλων 72³⁸. Στις 7 Ιουνίου στα πλαίσια των εκδηλώσεων του εορτασμού της μνήμης των ηρώων του πολέμου δολοφονήθηκε στο Κολόμπο σε βομβιστική επίθεση αυτοκτονίας ο υπουργός Βιομηχανικής Ανάπτυξης C.V. Gooneratne και σκοτώθηκαν 23 άνθρωποι. Στις 15 Σεπτεμβρίου σε μια άλλη επί-

³¹ Regional Surveys of the World, *Europa Publications*, 2001, p. 1211.

³² Keesing's Record of World Events, *Injuries to Kumaratunga in Bomb Blast*, Vol. 45, 12/1999.

³³ Paikiasothy Saravanamuttu, *Sri Lanka in 1999, Asian Survey*, Vol. XL, No. 1, 1 / 2 2000, p. 220.

³⁴ Ibid.

³⁵ BBC News Online, *Hundreds Held During Colombo Curfew*, 7.1.2000 (Internet).

³⁶ Ibid., *Tamil Politician Shot Dead*, 5.1.2000 (Internet).

³⁷ UKIND, *Country Assessment – Sri Lanka*, April 2001, para. 3.52.

³⁸ The Economist, *Sri Lanka: City Slaughter*, 18.3.2000.

θεση αυτοκτονίας στο Κολόμπο σκοτώθηκαν τουλάχιστον οκτώ άνθρωποι και τραυματίστηκαν άλλοι 21³⁹.

Στο μεταξύ η κυβέρνηση της Νορβηγίας ανταποκρινόμενη στο αίτημα της προέδρου της Σρι Λάνκα και του LTTE να μεσολαβήσει στην ειρηνευτική διαδικασία διόρισε ειδικό απεσταλμένο τον Erik Solheim. Όμως, οι ελπίδες για διαπραγματεύσεις ήσαν βραχυπρόθεσμες. Οι μάχες για τον έλεγχο της πρόσβασης στο βόρειο τμήμα της χερσονήσου της Τζάφνα εντάθηκαν τον Απρίλιο του 2000 καθώς το LTTE – πριν την έναρξη των συνομιλιών – εξαπολύοντας την επίθεση «Αυξανόμενα Κύματα III», κατέβαλε προσπάθειες επέκτασης των εδαφών που ελέγχει. Το υπερυψωμένο Πέρασμα του Ελέφαντα που συνδέει τη βόρεια χερσόνησο με την ενδοχώρα, υπό κυβερνητικό έλεγχο από το 1990, οπότε αναχώρησαν οι ινδικές ειρηνευτικές δυνάμεις, κατελήφθη από το LTTE στα τέλη Απριλίου 2000, αναγκάζοντας 40.000 δυνάμεις να υποχωρήσουν στα ενδότερα της χερσονήσου της Τζάφνα. Στα μέσα Μαΐου το LTTE που είχε φθάσει στα πρόθυρα της πόλης Τζάφνα προσέφερε ασφαλή διέλευση στους στρατιώτες των κυβερνητικών ενόπλων δυνάμεων εάν εγκατέλειπαν την πόλη που ήλεγχαν από το Δεκέμβριο του 1995. Όμως, η κυβέρνηση απέρριψε την προσφορά⁴⁰.

Το Μάιο του 2000, καθώς το LTTE μετακινήθηκε προς την πόλη της Τζάφνα, η κυβέρνηση εφάρμοσε το Νόμο περί Δημοσίων Υπηρεσιών, που προβλέπει τη λήψη μέτρων κατάστασης ανάγκης για μια περίοδο έως τριών μηνών. Τα μέτρα αυτά έδωσαν στην κυβέρνηση τη δυνατότητα να αναστείλει τις πολιτικές ελευθερίες, να λογοκρίνει τα εθνικά και διεθνή μέσα μαζικής ενημέρωσης και να κατάσχει ιδιωτικές περιουσίες προκειμένου να υποστηρίξει τις στρατιωτικές προσπάθειες των ενόπλων δυνάμεων της χώρας. Αναφέρεται ότι η νομοθετική αυτή ενέργεια της κυβέρνησης αποσκοπούσε την καταστολή της κριτικής που ασκείτο σε βάρος της⁴¹. Η εφαρμογή του νόμου διευρύνθηκε και τα μέτρα της κατάστασης ανάγκης συνεχίζονται να εφαρμόζονται⁴².

Η κυβέρνηση της Σρι Λάνκα απάντησε επίσης στην κλιμακούμενη στρατιωτική κρίση επιβάλλοντας δρακόντεια μέτρα ασφαλείας και αναθέτοντας απεριόριστες εξουσίες στις ένοπλες δυνάμεις και στην αστυνομία. Στα μέσα Ιουνίου αναχαιτίστηκε από τις κυβερνητικές δυνάμεις η προέλαση του LTTE στο Πέρασμα του Ελέφαντα, οι αντάρτες έχασαν ό,τι είχαν κερδίσει αρχικά και μειώθηκε εμφανώς η απειλή τους κατά του κυβερνητικού ελέγχου στην πόλη και στη χερσόνησο της Τζάφνα. Στα μέσα Σεπτεμβρίου ο στρατός ανάγκασε με επιτυχία το LTTE να μετακινηθεί εκτός των πόλεων που γειτνιάζουν με την Τζάφνα και από την περιοχή της Τζάφνα στην περιοχή Vanni, συμπεριλαμβανομένης της Chavakachcheri, της δεύτερης μεγαλύτερης πόλης της χερσονήσου και της ναυτικής βάσης Kilaly⁴³. Όμως, αναφέρθηκε ότι στις 29 Σεπτεμβρίου οι αντάρτες αντεπιτέθηκαν και κατέλαβαν τμήμα των χαμένων εδαφών⁴⁴.

Στο πολιτικό μέτωπο, η κυβέρνηση συνέχισε τις διαπραγματεύσεις για τη σύνταξη σχεδίου νέου συντάγματος με στόχο την έγκρισή του από το Κοινοβούλιο πριν τον Αύγουστο του 2000 όταν έληγε η θητεία του νομοθετικού σώματος. Όμως, εμφανίστηκαν επιπλοκές όσον αφορά στο ρόλο της προέδρου στο νέο κοινοβουλευτικό σύστημα. Ενώ η κυ-

³⁹ UKIND, *Country Assessment – Sri Lanka*, April 2001, para 3.50.

⁴⁰ EIU, *Country Profile – Sri Lanka*, 2000, pp. 5,6

⁴¹ News Service, *Country Profile: Sri Lanka*, 2000 (Internet).

⁴² Keesing's Record of World Events, *Continued Fighting with the LTTE*, Vol. 46, 11/2000.

⁴³ Regional Surveys of the World, *Europa Publications*, 2001, p. 1212 – UKIND, *Country Assessment – Sri Lanka*, 4/2001, para. 3.52.

⁴⁴ Keesing's Record of World Events, *Heavy Fighting in Jaffna*, Vol. 46, 9/2000.

βέρνηση επέμεινε ότι η πρόεδρος Kumaratunga θα πρέπει να έχει διπλό ρόλο – όπως ο νέος πρωθυπουργός, εάν κερδίσει το PA τις βουλευτικές εκλογές και όπως ο εκτελεστικός πρόεδρος έως την εκπνοή της βετούς θητείας – το UNP υποστήριξε ότι η θητεία της προεδρίας πρέπει να εκπνεύσει με την επικύρωση του νέου συντάγματος. Όπως το UNP, τα κοινοβουλευτικά κόμματα των Ταμίλ (EPDP, DPLF, TULF) απέρριψαν τις προτάσεις επειδή δεν πρόβλεπαν την προσδοκώμενη αυτονομία για τις περιοχές της χώρας όπου κατοικούν οι ταμίλ. Η κυβέρνηση, αφού αποπειράθηκε να πείσει τους βουλευτές του UNP να υποστηρίξουν το νέο σύνταγμα (που απαιτούσε την κοινοβουλευτική πλειοψηφία των 2/3) δεν το εισήγαγε τελικώς στη βουλή για ψηφοφορία⁴⁵.

Τον Αύγουστο του 2000 παραιτήθηκε η πρωθυπουργός Bandaranaike, αφήνοντας στην κόρη της ελεύθερο το πεδίο για να διορίσει διάδοχο που θα μπορούσε να υποστηρίξει θερμότερα στην προεκλογική εκστρατεία την συμμαχία του PA στα πλαίσια των κοινοβουλευτικών εκλογών. Η Bandaranaike απεβίωσε από έμφραγμα στις 10 Οκτωβρίου, καθώς επέστρεφε στο σπίτι της από το εκλογικό τμήμα⁴⁶.

Οι βουλευτικές εκλογές διεξήχθησαν στις 10 Οκτωβρίου 2000. Ο συνασπισμός PA που βρίσκεται στην εξουσία κέρδισε το μεγαλύτερο αριθμό των εδρών (107), αλλά υποχρεώθηκε να αναζητήσει την υποστήριξη του μετριοπαθούς Λαϊκού Δημοκρατικού Κόμματος των Ταμίλ Eelam (EPDP) και της Συμμαχίας Εθνικής Ενότητας (NUA), ενός τμήματος που αποσχίστηκε από το SLMC, και έτσι δημιούργησε μια εύθραυστη κυβέρνηση συμμαχίας με συνολικό αριθμό 116 εδρών. Στην προηγούμενη βουλή το PA είχε την πλειοψηφία των εδρών (113 έδρες). Το κυριότερο κόμμα της αντιπολίτευσης, το UNP κέρδισε 89 έδρες. Το JVP ήταν το τρίτο κόμμα με δέκα έδρες και το TULF τέταρτο με πέντε⁴⁷. Υπήρξαν εκτεταμένοι ισχυρισμοί για εκλογή νοθεία, ειδικά όσον αφορά το PA και το EPDP. Η προεκλογική εκστρατεία χαρακτηρίστηκε από εκτεταμένη βία. Το αμερικάνικο Κέντρο για τον Έλεγχο της Εκλογικής Βίας ανέφερε 1.726 βίαια επεισόδια όπου σκοτώθηκαν τουλάχιστον 71 άνθρωποι. Επιπλέον, στο LTTE αποδίδονται οι επιθέσεις που εξαπολύθηκαν στη διάρκεια των προεκλογικών συγκεντρώσεων του PA, όπου σκοτώθηκαν τουλάχιστον 41 άνθρωποι. Παρά τη βία, αναφέρθηκε ότι η συμμετοχή στη ψηφοφορία ήταν της τάξης του 80% και οι ομάδες παρατηρητών των εκλογών από την Ευρωπαϊκή Ένωση κατέληξαν ότι παρά τις τοπικές αναταραχές η εκλογική διαδικασία ήταν ελεύθερη και δίκαιη⁴⁸.

Στις 13 Οκτωβρίου η πρόεδρος Kumaratunga διόρισε πρωθυπουργό τον Ratnasiri Wickremanayake, πρώην υπουργό της κυβέρνησης του PA και έναν από τους πλέον έμπιστους συναδέλφους της⁴⁹.

Κάποια από τα κόμματα που συμμετέχουν στη συμμαχία, κυρίως το SLMC συνέχισαν να δημιουργούν προβλήματα προκειμένου να διασφαλίσουν δυσανάλογη επιρροή στις αποφάσεις. Ειδικότερα, τα αιτήματα του SLMC, υποστηριζόμενα από το UNP, για την ίδρυση τεσσάρων ανεξάρτητων επιτροπών για την αστυνομία, τις εκλογές, τις δημόσιες υπηρεσίες και τη δικαστική εξουσία «απέσπασαν την προσοχή» της κυβέρνησης σε μια περίοδο που θα έπρεπε να επικεντρώσει την προσοχή της στην οικονομία και στον εμφύλιο πόλεμο⁵⁰. Γνωρίζοντας ότι η κυβέρνηση στηριζόταν στη συμμαχία τους για να διατηρηθεί στην εξουσία το SLMC και το CWP προσπαθούσαν να παίξουν ισχυρότερο ρόλο στη διαδικασία

⁴⁵ *Regional Surveys of the World*, Europa Publications, 2001, p. 1212.

⁴⁶ News Service, *Country Profile: Sri Lanka*, 2000 (Internet).

⁴⁷ *Keesing's Record of World Events, Legislative Elections*, Vol. 46, 20/2000.

⁴⁸ *Ibid.*, *Vote-Rigging and Electoral Violence*, Vol. 46, 10/2000.

⁴⁹ News Service, *Country Profile: Sri Lanka*, 2000.

⁵⁰ EIU, *Country Report – Sri Lanka*, 2/2001, p. 7.

λήψης αποφάσεων⁵¹. Στις 16 Σεπτεμβρίου 2000 σκοτώθηκε σε πτώση ελικοπτέρου ο ηγέτης του SLMC και υπουργός Ναυτιλίας και Ενέργειας, M.H.M. Ashraff. Νωρίτερα, είχε επιβεβαιώσει μια δήλωση διακοπής της συνεργασίας του SLMC με τη συμμαχία του PA που ασκεί την εξουσία στη χώρα⁵².

Επίσης, αναφέρθηκε, ότι το NUA, σε αντάλλαγμα για την υποστήριξή του, έθεσε προθεσμία 100 ημερών στην πρόεδρο για να προτείνει νέο σύνταγμα και να ξεκινήσει διαπραγματεύσεις με το LTTE. Σε μια προσπάθεια αποτροπής του NUA να ασκήσει υπερβολική επιρροή το αριστερό κόμμα JVP ανακοίνωσε στις 30 Οκτωβρίου τη βούλησή του να υποστηρίξει την κυβέρνηση⁵³.

Στις 25 Οκτωβρίου 2000 μια συμμορία σιναλέζων επιτέθηκε σε κέντρο κράτησης πρώην στρατιωτών του LTTE στην Bindunuwewa, κοντά στην Bandarawela, προκαλώντας το θάνατο 29 κρατουμένων. Το ελεγχόμενο από το κράτος ραδιόφωνο ισχυρίστηκε ότι οι κρατούμενοι σχεδίαζαν ανταρσία και το LTTE ότι η σφαγή σχεδιάστηκε σε συνεργασία με τις δυνάμεις ασφαλείας. Τις επόμενες ημέρες η αστυνομία επέβαλε απαγόρευση κυκλοφορίας στην περιοχή προκειμένου να ελέγξει την κλιμακούμενη βία ανάμεσα στους ταμίλ και τους σιναλέζους⁵⁴.

Στις 27 Νοεμβρίου 2000 στα πλαίσια του εορτασμού της Ημέρας των Ηρώων, ο ηγέτης του LTTE, Prabhakaran πρότεινε στην κυβέρνηση της Σρι Λάνκα άνευ όρων ειρηνευτικές διαπραγματεύσεις. Η πρόταση ήταν συνέπεια προηγούμενων επαφών με τον νορβηγό απεσταλμένο, Solheim και τον σριλανκέζο δικηγόρο κύριο Prabhakaran. Ενώ δήλωνε πρόθυμη να προσπαθήσει για την ειρήνη με διαπραγματεύσεις, η πρόεδρος Kumaratunga υποστήριξε ότι δεν υπήρχε άμεση ανταπόκριση στην προσφορά⁵⁵.

Το Δεκέμβριο του 2000 οι ένοπλες δυνάμεις της Σρι Λάνκα εξαπέλυσαν επίθεση στη χερσόνησο της Τζάφνα προσπαθώντας να ανακαταλάβουν το στρατηγικό Πέρασμα του Ελέφαντα που ήλεγχε το LTTE από τον Απρίλιο του 2000. Η επίθεση συνεχιζόταν τους πρώτους μήνες του 2001⁵⁶.

Στο μεταξύ στις αρχές Φεβρουαρίου 2001 η κυβέρνηση αποφάσισε να αναβάλει τη διεξαγωγή εκλογών για την ανάδειξη τοπικής αυτοδιοίκησης επειδή η αύξηση των τιμών των βασικών βιοτικών αγαθών πυροδότησε κλιμακούμενη δημόσια δυσαρέσκεια. Η αύξηση των τιμών οφείλεται σε διάφορους παράγοντες, στους οποίους περιλαμβάνονται η παγκόσμια αύξηση της τιμής του πετρελαίου και η υποτίμηση της ρουπίας, που ο λαός απέδωσε στην ανικανότητα της κυβέρνησης να διαχειρισθεί αποτελεσματικά την οικονομία της χώρας και ειδικότερα στην απόφαση που έλαβε τον Ιανουάριο του 2001 να υποτιμήσει τη ρουπία για να εξισορροπήσει τα συναλλαγματικά αποθέματα. Η κυβέρνηση διευκρίνισε ότι αποφάσισε την αναβολή των εκλογών επειδή μελετούσε τις προτεινόμενες μεταρρυθμίσεις της εκλογικής διαδικασίας (συμπεριλαμβανομένων της πιθανής κατάργησης του αναλογικού συστήματος και της υιοθέτησης του πλειοψηφικού) και ανακοίνωσε την ίδρυση μιας κοινοβουλευτικής επιτροπής για να επεξεργαστεί τις λεπτομέρειες.

Όμως, η αντιπολίτευση του UNP αρνήθηκε να συμμετάσχει σε οποιαδήποτε συζήτηση για τις προτεινόμενες εκλογικές μεταρρυθμίσεις έως ότου η κυβέρνηση ικανοποιήσει το αίτημά του για την ίδρυση τεσσάρων ανεξάρτητων επιτροπών για την αστυνομία, τις εκλο-

⁵¹ Ibid., 3/2001, p. 1.

⁵² Keesing's Record of World Events, *Death of Minister – Suicide Bombing*, Vol. 46, 9/2000.

⁵³ Ibid., *Legislative Elections*, Vol. 46, 10/2000.

⁵⁴ Ibid. *Massacre in Tamil Detention Camp*, Vol. 46, 10/2000.

⁵⁵ Ibid., *Offer to Peace Talks by Tamil Leader*, Vol. 46, 11/2000.

⁵⁶ Ibid., *Government Offensive*, Vol. 47, 1/2001.

γές, τις δημόσιες υπηρεσίες και τη δικαστική εξουσία. Τα ίδια αιτήματα υποβλήθηκαν από τον Rauff Hakeem το νέο ηγέτη του SLMC. Η πρόεδρος υποσχέθηκε ότι θα ιδρύσει μια άλλη κοινοβουλευτική επιτροπή για να μελετήσει τη δημιουργία των τριών από τις τέσσερις επιτροπές. Το UNP του οποίου την υποστήριξη χρειάζεται η κυβέρνηση για κάθε σημαντική μεταρρύθμιση, δυσαρεστήθηκε από τις κυβερνητικές προτάσεις και παρουσίασε στο κοινοβούλιο αυτοτελή πρόταση νόμου για τη θεσμοθέτηση αυτών των επιτροπών.

Στις 4 Φεβρουαρίου και ενώ η πρόεδρος συμμετείχε στους εορτασμούς της Ημέρας της Ανεξαρτησίας, το UNP πρωτοστάτησε σε μια εξαήμερη πορεία διαμαρτυρίας 115 χιλιομέτρων από το λόφο της πρωτεύουσας Kandya στο Κολόμπο: κάλεσε την κυβέρνηση να παραιτηθεί επικαλούμενο την αύξηση του κόστους ζωής και την καταστολή των δημοκρατικών ελευθεριών. Στην πορεία συμμετείχαν συνδικαλιστικές οργανώσεις, άλλα κόμματα της αντιπολίτευσης και κάποιοι ανώτερης τάξης βουδιστές ιερείς⁵⁷.

Το UNP αποπειράθηκε επίσης να καταγγείλει την πρόεδρο ισχυριζόμενο ότι απείλησε να εισάγει συνταγματικές μεταρρυθμίσεις με πλάγιες διαδικασίες που υιοθετήθηκαν για την περίπτωση. Έως σήμερα η κυβέρνηση παραμένει ανεπηρέαστη από τις διαδηλώσεις, τις πορείες και τις συγκεντρώσεις διαμαρτυρίας του UNP⁵⁸.

Στις 24 Απριλίου 2001 οι Τίγρεις Ταμίλ έληξαν τη μονομερή παύση πυρός, που είχαν ανακηρύξει στα τέλη του 2000, επειδή η κυβέρνηση συνέχιζε να αρνείται την προσφορά τους για ειρήνη και εξαπέλυσε επιθέσεις κατά του LTTE. Η κυβέρνηση απέρριψε την παύση πυρός που θεώρησε στρατηγική τακτική που υπαγορεύθηκε στο LTTE από τις στρατιωτικές ήττες του και εξαπέλυσε ένοπλες επιθέσεις στις βόρειες περιοχές της χερσονήσου της Τζάφνα, επανακτώντας εδάφη από τους Τίγρεις Ταμίλ. Το LTTE αποφάσισε τη μονομερή παύση πυρός προκειμένου να αποτρέψει τη βρετανική κυβέρνηση να το χαρακτηρίσει τρομοκρατική οργάνωση και να πείσει τις δυτικές κυβερνήσεις ότι η διακυβέρνηση της προέδρου Kumaratunga ήταν ανειλικρινής όταν δήλωνε τη βούλησή της για ειρηνευτικές διαπραγματεύσεις⁵⁹. Όμως, οι Τίγρεις Ταμίλ επέμειναν στις ειρηνευτικές συνομιλίες, και κατ'επανάληψη εξέφρασαν τη βούλησή τους να αρχίσουν διάλογο με την κυβέρνηση, με τη μεσολάβηση του ειδικού νορβηγού απεσταλμένου Erik Solheim, αφού πρώτα αρθεί η απαγόρευση λειτουργίας του LTTE και σταματήσουν οι εχθροπραξίες. Η κυβέρνηση είχε αρνηθεί στο παρελθόν να δεχθεί αυτήν την πρόταση υποστηρίζοντας ότι οι μάχες μπορούν να τελειώσουν με την πρόοδο των συνομιλιών⁶⁰.

Λαμβάνοντας υπόψη ότι οι κυβερνητικές προτάσεις για πολιτικές μεταρρυθμίσεις δεν έγιναν αποδεκτές από το LTTE⁶¹ και οι δύο πλευρές επωφελήθηκαν της εκχειρίας για να προετοιμάσουν την ενδεχόμενη επιστροφή στον πόλεμο.

Αναφέρεται ότι στις 25 Απριλίου 2001 η κυβέρνηση εξαπέλυσε την επιχείρηση «Φλόγες της Φωτιάς», μια προληπτική επίθεση κατά του LTTE, για την περίπτωση που οι αντάρτες επωφελούνταν της παύσης πυρός για να ανεφοδιασθούν σε όπλα και να συνενώσουν τις δυνάμεις τους. Πιστεύεται ότι σκοπός της στρατιωτικής αυτής κίνησης ήταν η αποδυνάμωση των Τίγρων Ταμίλ ώστε να εξαναγκαστούν να προσέλθουν στις συνομιλίες χωρίς περαιτέρω όρους. Όμως η κυβέρνηση υποτίμησε τους αντιπάλους της, υπέστη σοβαρότατες απώλειες και λίγες ημέρες αργότερα σταμάτησε την επιχείρηση⁶².

⁵⁷ Ibid., *Major Anti-Government Demonstration*, Vol. 47, 2/2001.

⁵⁸ EIU – *Country Report – Sri Lanka*, 2/2001, p. 14.

⁵⁹ Ibid.

⁶⁰ Ibid., 5/2001, p. 14-15.

⁶¹ Ibid., 4/2001, p. 1.

⁶² The Economist, *Sri Lanka: Tiger Teeth*, 5.5.2001.

Η ειρηνευτική διαδικασία δεν προόδευσε πολύ κυρίως λόγω της αδυναμίας και των δύο πλευρών να συμφωνήσουν στις προϋποθέσεις έναρξης των συνομιλιών. Το LTTE επιθυμεί το τέλος των εχθροπραξιών, την άρση της απαγόρευσης λειτουργίας του και του οικονομικού αποκλεισμού που έχει επιβληθεί στις εμπόλεμες περιοχές. Η κυβέρνηση αρνείται να συζητήσει την παύση πυρός πριν την έναρξη των συνομιλιών, αρνούμενη τον οικονομικό αποκλεισμό και ζητώντας από τους αντάρτες να θέσουν ειδικό χρονοδιάγραμμα για την ειρηνευτική διαδικασία. Η πρόεδρος ακολούθησε μια διπλή στρατηγική προσπαθώντας αφενός στο πεδίο της μάχης να νικήσει το LTTE και αφετέρου στο πολιτικό πεδίο επιδιώκοντας να εξουδετερώσει κάθε υποστήριξη του από τους Ταμίλ προτείνοντας ριζοσπαστική αναθεώρηση του συντάγματος της χώρας που θα διασφαλίζει την προστασία των δικαιωμάτων των πολιτισμικών μειονοτήτων⁶³.

Κοινωνική και Οικονομική Κατάσταση

Η Σρι Λάνκα είναι μια χώρα όπου το κατά κεφαλή εισόδημα δεν υπερβαίνει τα 850\$. Η γεωργία αποτελεί το κυριότερο παράγοντα της οικονομίας. Οι σημαντικότερες εξαγωγικές βιομηχανίες αφορούν το τσάι, το καουτσούκ και την ινδική καρύδα. Το ρύζι, βασικό αγροτικό προϊόν αποτελεί το 1/5 της συνολικής γεωργικής παραγωγής. Πολλοί από τους κατοίκους της χώρας είναι αγρότες, που με την εργασία τους εξασφαλίζουν μόνον τα προς το ζην. Τις τελευταίες δεκαετίες η βιοτεχνία παίζει σημαντικό ρόλο στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας. Η οικονομία εξαρτάται επίσης σε μεγάλο βαθμό από τον τουρισμό, που αποτελεί πηγή εισροής συναλλάγματος. Όμως, λόγω του εμφύλιου πολέμου η τουριστική κίνηση μειώθηκε κατά 6,5% τους πρώτους δέκα μήνες του 2000⁶⁴.

Η Σρι Λάνκα ήταν από τις πρώτες χώρες του αναπτυσσόμενου κόσμου που υιοθέτησε πρόγραμμα οικονομικής απελευθέρωσης σε συνδυασμό με προγράμματα σύγκλισης. Αυτές οι μεταρρυθμίσεις, που εφαρμόζονται για 20 χρόνια έχουν ενισχυθεί τα πρόσφατα χρόνια με ένα ταχύ πρόγραμμα ιδιωτικοποίησης, με την αναδιάρθρωση του δημόσιου τμήμα και με την απελευθέρωση των εμπορικών συναλλαγών στο ισοζύγιο πληρωμών⁶⁵. Όμως, η συνεχιζόμενη εμφύλια διαμάχη η οποία απορροφά πόρους για τη χρηματοδότηση των στρατιωτικών δραστηριοτήτων και αποθαρρύνει τις επενδύσεις αποτελεί ανασταλτικό παράγοντα της οικονομικής ανάπτυξης⁶⁶.

Σε μια πρόσφατη αξιολόγηση της απόδοσης της οικονομίας της χώρας η Παγκόσμια Τράπεζα υπογράμμισε την ανάγκη βελτίωσης της διακυβέρνησης και των προγραμμάτων αντιμετώπισης της φτώχειας. Οι αυξανόμενες αμυντικές δαπάνες και η επιδείνωση των αποθεματικών έχουν καταστήσει τη Σρι Λάνκα ευάλωτη στις πιέσεις που δέχεται από τους δωρητές οργανισμούς που καλούν για την εφαρμογή αντιλαϊκών οικονομικών μεταρρυθμίσεων και μέτρων αυστηρής λιτότητας. Αποτέλεσμα αυτής της οικονομικής πολιτικής ήταν η υποτίμηση της ρουπίας, τον Ιανουάριο του 2001. Η κίνηση ήταν καλοδεχούμενη από την επιχειρηματική κοινότητα της χώρας, αλλά προκάλεσε αύξηση των τιμών και η αντιπολίτευση προσέβαλε την σχετική κυβερνητική απόφαση ενώπιον των δικαστηρίων⁶⁷.

Η ετήσια συνάντηση των ομάδων βοήθειας για τη Σρι Λάνκα (που είχε αναβληθεί για δύο συνεχόμενες χρονιές) πραγματοποιήθηκε τελικά στο Παρίσι στις 12.12.2000. Στη συνάντηση (που μετονομάστηκε «το Φόρουμ της Ανάπτυξης») συμμετείχε αντιπροσωπεία

⁶³ Oxford Analytica, *Sri Lanka: Both Sides Desire Talks, but as yet Not Peace*, 29.5.2001.

⁶⁴ News Service, *Country Profile: Sri Lanka*, 2000 (Internet).

⁶⁵ *Regional Surveys of the World*, Europa Publications, 2001, p. 1213.

⁶⁶ Ibid.

⁶⁷ EIU, *Country Report – Sri Lanka*, 2/1001, pp 3 & 7.

υψηλού επιπέδου από τη Σρι Λάνκα αποτελούμενη από την πρόεδρο της χώρας Kamagatunga, δύο υφυπουργούς οικονομικών και άλλους υπουργούς σε θέσεις κλειδιά. Το ύψος της βοήθειας που θα παρασχεθεί παραμένει ασαφές, και οι κυβερνητικοί υπουργοί αναφέρονται σε ποσό που κυμαίνεται μεταξύ 1δισ και 3δισ \$. Όμως, στη συνάντηση εκδηλώθηκε άμεσα η ανησυχία των δωρητών για τη διαχείριση της οικονομίας, ειδικότερα για την απότομη αύξηση των κυβερνητικών δαπανών, την αποδυνάμωση των προγραμμάτων πρόνοιας και για τη δραματική μείωση του κυβερνητικού ελέγχου.

Η περιφερειακή διάσταση

Η Σρι Λάνκα παρουσίασε με επιτυχία σε αρκετές ξένες κυβερνήσεις τη θέση της για την εμφύλια διαμάχη και τις προτεινόμενες ειρηνευτικές συνομιλίες και απέσπασε υποσχέσεις υποστήριξης και καλής θέλησης.

Τον Ιανουάριο του 2001 η Interpol χαρακτήρισε τρομοκράτη τον ηγέτη των Τίγρεων Ταμίλ Velupillai Prabhakaran και εξέδωσε ένταλμα σύλληψης που καλούνται να εφαρμόσουν οι αστυνομικές δυνάμεις των 178 κρατών μελών της⁶⁸. Τον ίδιο μήνα η Ευρωπαϊκή Ένωση αποφάσισε να χρηματοδοτήσει την ανθρωπιστική βοήθεια προς τη Σρι Λάνκα. Επειδή η πρόσβαση στους εκτοπισμένους Σριλανκέζους είναι ιδιαίτερα δύσκολη, ένα σημαντικό στοιχείο της ευρωπαϊκής ανθρωπιστικής βοήθειας ήταν η μεταφορά της ανθρωπιστικής βοήθειας από τη θάλασσα στη χερσόνησο της Τζάφνα. Γι' αυτό το σκοπό καταβλήθηκαν επίσης από τη Διεθνή Επιτροπή του Ερυθρού Σταυρού 700.000 ευρώ. Άλλα 500.000 ευρώ καταβλήθηκαν από μη κυβερνητικό οργανισμό, επιχειρησιακό συνεργάτη της ΕΕ, για την αποκατάσταση των συστημάτων ύδρευσης και τη διασφάλιση της τροφοδοσίας των εκτοπισμένων⁶⁹.

Το Μάρτιο του 2001 η βρετανική βουλή των Λόρδων ενέκρινε τροποποίηση του Αντιτρομοκρατικού Νόμου επικυρώνοντας την απαγόρευση λειτουργίας του LTTE στη χώρα. Πιστεύεται ότι ενόψει της έναρξης ισχύος της απαγόρευσης λειτουργίας του LTTE έχει μεταφέρει αρκετές από τις εν Λονδίνω δραστηριότητες της διεθνούς γραμματείας του στη Σρι Λάνκα, στη βάση του στη ζούγκλα της περιοχής Vanni⁷⁰. Η βρετανική απαγόρευση του LTTE αντιμετωπίζεται ως σημαντική επιτυχία της εξωτερικής πολιτικής της κυβέρνησης, αφού περιορίζει τις δραστηριότητες χρηματοδότησης της οργάνωσης στο εξωτερικό. Η κυβέρνηση της Σρι Λάνκα πιέζει τα άλλα κράτη μέλη της ΕΕ και τη Νορβηγία να υιοθετήσουν παρόμοια νομοθεσία απαγόρευσης λειτουργίας του LTTE.

Η Σρι Λάνκα υπέγραψε επίσης με τη Ρωσία συμφωνία αστυνομικής συνεργασίας για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και άλλων διασυνοριακών εγκλημάτων.

Η Ινδία έχει παίξει σημαντικό ρόλο στον εμφύλιο πόλεμο της χώρας, ενεργώντας ως μεσολαβητής, πιέζοντας την κυβέρνηση για λογαριασμό των Ταμίλ αλλά επίσης φιλοξενώντας – αν και επίσημα αρνούμενη να αναγνωρίσει την ύπαρξη – εγκαταστάσεις εκπαίδευσης και βάσεις των ανταρτών Ταμίλ και των τρομοκρατικών ομάδων στο κρατίδιο Tamil Nadu και σε άλλες περιοχές της Ινδίας. Παρέχει επίσης άμεσα βοήθεια σε τρόφιμα και σε πετρέλαιο στους Ταμίλ στη Τζάφνα. Από το Μάιο του 1983, η Ινδία ανέλαβε το ρόλο μεσολαβητή στον εμφύλιο πόλεμο: τον Αύγουστο του 1985 συνεισέφερε στην υπογραφή της Συμφωνίας του Νέου Δελχί και στη συνέχεια το 1987 της Συμφωνίας Ινδίας – Σρι Λάνκα που υπογράφηκε από τον τότε πρωθυπουργό της Ινδίας Rajiv Gandhi και τον πρόεδρο της

⁶⁸ Ibid., 3/2001, p.2

⁶⁹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γραφείο Ανθρωπιστικής Βοήθειας (ECHO), Commission Approves Series of Humanitarian Aid Decisions worth 10.15 million Euros, Press Release, 16.1.2001.

⁷⁰ EIU, *Country Report – Sri Lanka*, 5/2001, p. 15.

Σρι Λάνκα Junius Richard Jayewardene. Η τελευταία συμφωνία πρόβλεπε τη δημιουργία μιας ινδικής ειρηνευτικής δύναμης που παρέμεινε στη Σρι Λάνκα έως τις αρχές της δεκαετίας του 1990 προκειμένου να επιβλέψει την εφαρμογή της⁷¹.

Όμως, οι σχέσεις της Ινδίας με τις ομάδες των Ταμίλ άλλαξαν στις αρχές του 1992, όταν η κυβέρνηση της Ινδίας έθεσε εκτός νόμου το LTTE και απαγόρευσε τις δραστηριότητές του επί ινδικού εδάφους. Η στάση αυτή υιοθετήθηκε μετά τη δολοφονία του πρώην πρωθυπουργού της Ινδίας Rajiv Gandhi, που πιστεύεται ότι υποκινήθηκε από το LTTE. Τον Ιανουάριο του 1991 η κυβέρνηση της Ινδίας έπαυσε την πολιτειακή κυβέρνηση του Tamil Nadu, επικαλούμενη την υποστήριξή της προς του αντάρτες Ταμίλ της Σρι Λάνκα.

Τον Απρίλιο του 2000 μετά την κατάληψη του περάσματος του Ελέφαντα από το LTTE και τη μετέπειτα αίτηση για βοήθεια της κυβέρνησης της Σρι Λάνκα, η ινδική κυβέρνηση αποφάσισε να μην παρέμβει άμεσα στην εμφύλια διαμάχη και απέρριψε κάθε αίτηση παροχής στρατιωτικής βοήθειας. Όμως, προσέφερε ανθρωπιστική βοήθεια και ανακρίνωσε την παράταση ισχύος της απαγόρευσης λειτουργίας του εκτός νόμου LTTE για άλλα δύο χρόνια. Άλλες χώρες ανταποκρίθηκαν στο αίτημα εξοπλισμού, κυρίως το Πακιστάν, η Κίνα, η Ρωσία και το Ισραήλ. Η Σρι Λάνκα αποκατέστησε τις διπλωματικές της σχέσεις με το Ισραήλ και διαπραγματεύτηκε την προμήθεια εξεζητημένων όπλων και στρατιωτικών αεροπλάνων⁷².

Ταυτόχρονα, η αναβίωση του LTTE το 1999 και το 2000 αναθέρμανε το φιλο-LTTE αίσημα στους πολιτικούς του Tamil Nadu, που ήταν εν υπνώσει από την δολοφονία του Rajiv Gandhi. Στις αρχές του Ιουνίου 2000 ο πρωθυπουργός του Tamil Nadu, Muthuvel Karunanidhi απηύθυνε έκκληση για τη διάσπαση της Σρι Λάνκα σε δύο κράτη. Κάποιοι παράγοντες της ινδικής κοινωνίας αντέδρασαν άμεσα, αλλά η πρόταση διάσπασης και τα διάχυτα φιλο-LTTE αισθήματα των υπόλοιπων πολιτικών της κυβέρνησης συνασπισμού προκάλεσαν αμηχανία στην ινδική κυβέρνηση. Ο ινδός πρωθυπουργός Atal Bihari Vajpayee με σαφήνεια εκφράστηκε υπέρ της μεγαλύτερης αυτονομίας των περιοχών Ταμίλ⁷³.

Το Σύνταγμα

Το ισχύον Σύνταγμα κυρώθηκε στις 7.9.1978⁷⁴. Έκτοτε η Σρι Λάνκα έχει δημοκρατική διακυβέρνηση με ενεργό πολυκομματικό σύστημα. Είναι ανεξάρτητο μέλος της Κοινοπολιτείας των εθνών. Η πολιτική εξουσία ασκείται εναλλακτικά από το συντηρητικό UNP και το αριστερό SLFP⁷⁵. Το Σύνταγμα κατοχυρώνει για όλους τους πολίτες τις θεμελιώδεις ελευθερίες και τα ατομικά δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένων της ελευθερίας της σκέψης, της συνείδησης, της θρησκείας και της ισότητας ενώπιον του νόμου⁷⁶. Ο βουδισμός είναι η κυρίαρχη θρησκεία και το κράτος υποχρεούται να προστατεύει και να υιοθετεί το βουδισμό⁷⁷. Επίσημες γλώσσες του κράτους είναι η σιναχάλεζικη και η Ταμίλ. Η αγγλική θεωρείται εθνική γλώσσα⁷⁸.

Το Σύνταγμα του 1978 υιοθετεί προεδρικό σύστημα διακυβέρνησης: ο Πρόεδρος εκλέγεται άμεσα από το λαό κάθε έξη χρόνια, ασκεί την εκτελεστική εξουσία, είναι υπερά-

⁷¹ *Regional Surveys of the World*, Europa Publications, 2001, p. 1212.

⁷² Ibid.

⁷³ Ibid.

⁷⁴ Το Σύνταγμα της Σοσιαλιστικής Δημοκρατίας της Σρι Λάνκα και πολλά άλλα έγγραφα που αναφέρονται σ' αυτό το έγγραφο παρατίθενται στην έκδοση UNHCR/CDR's RefWorld 2000.

⁷⁵ Freedom House, *Freedom in the World 1999-2000: Sri Lanka*, 10/2000.

⁷⁶ Άρθρα 8-31 του Συντάγματος της Σοσιαλιστικής Δημοκρατίας της Σρι Λάνκα.

⁷⁷ Ibid., Άρθρο 7.

⁷⁸ Ibid., Άρθρα 32-33.

νω του νόμου και δεν λογοδοτεί στο Κοινοβούλιο⁷⁹. Επίσης προβλέπει αναλογικό εκλογικό σύστημα αντικαθιστώντας το πλειοψηφικό. Οι 225 βουλευτές εκλέγονται άμεσα από το λαό και έχουν βετή θητεία⁸⁰.

Από τις Αναθεωρήσεις του Συντάγματος οι σημαντικότερες είναι η 6^η του Αυγούστου του 1983 η οποία προβλέπει απαγόρευση της απόσχησης της χώρας και η 13^η του 1987 η οποία θεσμοθετεί σύστημα επαρχιακών συμβουλίων⁸¹.

3. Νομικό Πλαίσιο

3.1. Διεθνές Δίκαιο

Η Σρι Λάνκα είναι μέλος του ΟΗΕ από τις 14.12.1955. Έκτοτε έχει υπογράψει και κυρώσει αρκετά από τα σημαντικά διεθνή κείμενα προστασίας των προσφύγων και των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

| Διεθνής Σύμβαση | Ημερομηνία προσχώρησης (π) / έναρξης ισχύος |
|---|--|
| Σύμβαση για την Πρόληψη και την Καταστολή του Εγκλήματος της Γενοκτονίας (1948) | 12.10.1950 (π) 12.10.1950 |
| Διεθνής Σύμβαση για την για την Εξάλειψη κάθε Μορφής Φυλετικών Διακρίσεων (1965) | 18.2.1982 (π) 20.3.1982 |
| Διεθνές Σύμφωνο Ατομικών και Πολιτικών Δικαιωμάτων (1966) | 11.6.1980 (π) 11.9.1980 |
| Προαιρετικό Πρωτόκολλο στο Διεθνές Σύμφωνο Ατομικών και Πολιτικών Δικαιωμάτων (1966) | 3.10.1997 ⁸² (π) 2.1.1998 |
| Διεθνές Σύμφωνο για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Μορφωτικά Δικαιώματα (1966) | 11.6.1980 (π) 11.9.1980 |
| Διεθνής Σύμβαση για την Εξάλειψη και την Τιμωρία του Εγκλήματος του Apartheid (1973) | 18.2.1982 (π) 18.2.1982 |
| Διεθνής Σύμβαση για την Εξάλειψη κάθε μορφής διακρίσεων σε βάρος των γυναικών (1979) | 5.10.1981 4.11.1981 |
| Σύμβαση κατά των Βασανιστηρίων και άλλων τρόπων σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας (1984) | 3.1.1994 (π) 2.2.1994 |
| Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού (1989) | 12.7.1991 11.8.1991 |

Πηγή : UNHCR/CDR's RefWorld 2000, www.unhcr.ch, untreaty.un.org.

Είναι σημαντικό να υπογραμμίσουμε ότι η Σρι Λάνκα δεν έχει μέχρι σήμερα προσχωρήσει ούτε κυρώσει τις ακόλουθες συμβάσεις του ΟΗΕ:

- Σύμβαση για το Καθεστώς των Προσφύγων (1951)
- Σύμβαση για το Καθεστώς των Ανηθαγενών (1954)
- Σύμβαση για τη Μείωση της Ανηθαγένειας (1961)
- Πρωτόκολλο για το Καθεστώς των Προσφύγων (1967)
- Δεύτερο Προαιρετικό Πρωτόκολλο του Διεθνούς Συμφώνου Ατομικών και Πολιτικών Δικαιωμάτων για την Κατάργηση της Θανατικής Ποινής (1989)

⁷⁹ EIU, *Country Profile – Sri Lanka*, 2000, p. 9.

⁸⁰ Freedom House, *Freedom in the World 1999-2000 : Sri Lanka*, October 2000 (Internet).

⁸¹ *Regional Surveys of the World*, Europa Publications, 2001, p. 1212.

⁸² Η Σρι Λάνκα περιόρισε το πεδίο εφαρμογής των ερευνών για ανακοινώσεις που αφορούν στην παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων για την περίοδο μετά την 3^η Ιανουαρίου 1997.

- Προαιρετικό Πρωτόκολλο της Σύμβασης για την Εξάλειψη όλων των Μορφών των Διακρίσεων σε Βάρος των Γυναικών (1999)
- Προαιρετικό Πρωτόκολλο της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού σχετικά με την πώληση των παιδιών, την παιδική πορνεία και την παιδική πορνογραφία (2000).

Στις 11.3.1996 η Σρι Λάνκα υπέγραψε και κύρωσε τη Διεθνή Σύμβαση για την Προστασία των Δικαιωμάτων όλων των Μεταναστών Εργαζομένων και των Οικογενειών τους (1990) και στις 8.9.2000 το Προαιρετικό Πρωτόκολλο της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού σχετικά με τη συμμετοχή των παιδιών σε ένοπλες συρράξεις. Όμως καμιά από τις προαναφερόμενες συμβάσεις δεν έχει αρχίσει να ισχύει.

Η Σρι Λάνκα δεν έχει αναγνωρίσει τη δικαιοδοσία κανενός οργάνου των Ηνωμένων Εθνών να εξετάζει τις ατομικές προσφυγές, αν και στις 11.6.1980 υπέγραψε (αλλά δεν κύρωσε) το άρθρο 41 του Διεθνούς Συμφώνου Ατομικών και Πολιτικών Δικαιωμάτων το οποίο αναφέρεται στην αρμοδιότητα της Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων να παραλαμβάνει και να εξετάζει ατομικές προσφυγές.

3.2. Εθνική Νομοθεσία

Το Δικαστικό Σύστημα

Το νομικό σύστημα της Σρι Λάνκα είναι μια περίπλοκη σύνθεση του αγγλοσαξονικού, του ρωμαϊκού-ολλανδικού, του μουσουλμανικού και του εθιμικού δικαίου. Η βάση του ποινικού δικαίου και της ποινικής δικονομίας είναι το αγγλικό δίκαιο. Με τη βρετανική αποικιοκρατία άρχιζαν να εφαρμόζονται σε όλη τη χώρα οι βρετανικοί νόμοι. Στη Σρι Λάνκα ισχύει το κατηγορητικό δικαστικό σύστημα⁸³.

Η δικαστική εξουσία της Σρι Λάνκα είναι ανεξάρτητη. Η οργάνωση της δικαιοσύνης περιλαμβάνει το Ανώτατο Δικαστήριο, το Εφετείο, το Κακουργιοδικείο, τα Περιφερειακά Δικαστήρια, τα Πρωτοδικεία και τα Πταισματοδικεία. Το Ανώτατο Δικαστήριο κρίνει τις υποθέσεις καταγγελιών των παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Τα υπόλοιπα δικαστήρια δικάζουν σε πρώτο βαθμό. Οι εφέσεις δικάζονται από το Εφετείο και στη συνέχεια, για ζητήματα ερμηνείας του νόμου ή με ειδική άδεια, από το Ανώτατο Δικαστήριο. Το Κακουργιοδικείο κρίνει ποινικές υποθέσεις και τα περιφερειακά δικαστήρια τις αστικές. Υπάρχουν επίσης Εργατικά Δικαστήρια που αποφασίζουν σε διαφορές εργατικού δικαίου⁸⁴.

Ο Υπουργός Δικαιοσύνης είναι ο κυριότερος κρατικός εκπρόσωπος του νόμου. Οι Εισαγγελείς ασκούν τις ποινικές διώξεις. Όμως, το βάρος της άσκησης διώξεων για μικρότερης σημασίας εγκλήματα φέρουν τα Πρωτοδικεία με πρωτοβουλία του υπεύθυνου αστυνομικού αξιωματούχου⁸⁵. Στις ποινικές υποθέσεις οι κατηγορούμενοι δικάζονται δημόσια από σώμα ενόρκων. Ενημερώνονται για τις κατηγορίες και για τις σε βάρος τους αποδείξεις και μπορούν να επιλέξουν το δικηγόρο που θα τους εκπροσωπήσει ενώπιον της δικαιοσύνης. Η κυβέρνηση παρέχει δωρεάν δικηγορικές υπηρεσίες μόνο στους πολίτες που δικάζονται για ποινικές υποθέσεις στο Κακουργιοδικείο και στο Εφετείο. Σε άλλες δικαστικές υποθέσεις τη δωρεάν νομική συνδρομή εξασφαλίζουν άλλες σχετικές οργανώσεις⁸⁶.

⁸³ NHA Karunaratne, *World Factbook of Criminal Justice Systems – Sri Lanka*, 1993 (Internet).

⁸⁴ UKIND, *Country Assessment – Sri Lanka*, 4/2001, para. 4.12 & 4.10.

⁸⁵ NHA Karunaratne, *World Factbook of Criminal Justice Systems – Sri Lanka*, 1993 (Internet).

⁸⁶ UKIND, *Country Assessment – Sri Lanka*, 4/2001, para. 4.13.

Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

Η Εθνική Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ιδρύθηκε με το Νόμο 21 του Αυγούστου 1996, που τέθηκε σε ισχύ στις 17.3.1997⁸⁷. Άρχισε να λειτουργεί το 1997. Έχει έντεκα γραφεία⁸⁸ ανά τη χώρα και στελεχώνεται από πέντε επιτρόπους: τρεις σιναλέζους, έναν Ταμίλ και ένα μουσουλμάνο⁸⁹. Νέοι επιτρόποι διορίστηκαν το Μάρτιο του 2000 όταν εξέπνευσε η θητεία των προηγούμενων⁹⁰. Το Κοινοβούλιο μπορεί να αποφασίσει την παύση των Επιτρόπων μόνο σε εξαιρετικές περιστάσεις. Η Επιτροπή χρηματοδοτείται από το Κοινοβούλιο μέσω του Προεδρικού Γραφείου⁹¹.

Έχει ευρεία εντολή και ασχολείται με θέματα παράνομης κράτησης, βασανιστηρίων, εξαφανίσεων και δολοφονιών. Κύριο έργο της είναι να επιβλέπει τη συμμόρφωση της διοίκησης με τις οδηγίες που αφορούν στη σύλληψη και στην κράτηση στο καθεστώς της κατάστασης ανάγκης και να ελέγχει τις συνθήκες μεταχείρισης των κρατουμένων. Επισκέπτεται απροειδοποίητα διάφορα κέντρα κράτησης και ερευνά καταγγελίες εξαφανίσεων⁹². Επίσης φέρει την ευθύνη εκπαίδευσης του κοινού και των ενόπλων δυνάμεων, και έχει συμβουλευτικό ρόλο στις διοικητικές ή άλλες αλλαγές που μπορεί να είναι αναγκαίες για την πρόληψη των παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών. Επιπλέον συστήνει τρόπους εφαρμογής των διεθνών δεσμεύσεων της χώρας⁹³. Η Επιτροπή έχει εκτεταμένες εξουσίες έρευνας και συλλογής αποδείξεων και αναμένεται να δράσει θετικά με διάφορους τρόπους ενώπιον των δικαστηρίων της χώρας. Μπορεί να συστήσει τις ενέργειες που πρέπει να αναληφθούν για την αντιμετώπιση των παραβιάσεων αλλά δεν έχει αρμοδιότητα να επιβάλει κυρώσεις⁹⁴.

Οι ακτιβιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων εξέφρασαν την πεποίθησή τους ότι η Επιτροπή δεν ασκεί το έργο της επιθετικά κυρίως λόγω της αδύναμης διεύθυνσής της και της παράλειψης να στελεχωθεί καθ' ολοκληρία – μετά από τέσσερα χρόνια λειτουργίας – από μόνιμο προσωπικό. Έχει επίσης κατακριθεί γιατί ασκεί χαμηλού επιπέδου διαχείριση στα περιφερειακά γραφεία της τα οποία είναι ελλιπώς επανδρωμένα⁹⁵. Το 1998 ιδρύθηκε Επιτροπή για την Έρευνα των Παράνομων Συλλήψεων και των Βασανιστηρίων, της οποίας οι αρμοδιότητες υπάγονται στην εντολή της Εθνικής Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, εξέλιξη που θεωρήθηκε επιβεβαίωση των ισχυρισμών για την αναποτελεσματική λειτουργία της⁹⁶. Η Επιτροπή έχει συνδράμει πολίτες που ισχυρίζονται κακομεταχείριση από τις ένοπλες δυνάμεις ή την αστυνομία.

Από τις 27 έως τις 28 Ιουλίου 1999 με την υποστήριξη του Γραφείου της Ύπατου Αρμοστού για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου η Εθνική Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων,

⁸⁷ Danish Immigration Service, *Report on Fact-Finding Mission to Sri Lanka*, 14/11 – 5/12 1998, 1/199, Chapter II-E (Internet).

⁸⁸ Ο Διευθυντής εδρεύει στο Κολόμπο. Τα περιφερειακά γραφεία της Επιτροπής εδρεύουν στις εξής πόλεις: Kandy, Matara, Batticaloa, Anuradhapura, Trincomalee, Vavuniya, Badulla, Amparai, Kalmunai & Jaffna.

⁸⁹ UKIND, *Country Assessment – Sri Lanka*, 4/2001, para. 5.2.60.

⁹⁰ USDOS, 2000 Country Report on Human Rights Practices – Sri Lanka, 26.2.2001.

⁹¹ Asia – Pacific Forum of National Human Rights Institutions, *The Human Rights Commission of Sri Lanka, 2001* (Internet).

⁹² Danish Immigration Service, *Report on Fact-Finding Mission to Sri Lanka*, 14/11 – 5/12/1998, 1/ 1999, Chapter II-E.

⁹³ Asia – Pacific Forum of National Human Rights Institutions, *The Human Rights Commission of Sri Lanka, 2001*.

⁹⁴ Ibid.

⁹⁵ USDOS, 2000 Country Report on Human Rights Practices – Sri Lanka, 26.2.2001.

⁹⁶ UKIND, *Country Assessment – Sri Lanka*, 4/2001, para. 5.2.63.

το Φόρουμ των Εθνικών Ιδρυμάτων Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων της Ασίας και του Ειρηνικού και η Συμβουλευτική Ομάδα των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων της Ασίας και του Ειρηνικού⁹⁷ διοργάνωσαν στην πόλη Kandy της Σρι Λάνκα διάσκεψη όπου συμφωνήθηκε ένα κοινό πρόγραμμα συνεργασίας των εθνικών ιδρυμάτων της περιοχής και των μη κυβερνητικών οργανώσεων, συμπεριλαμβανομένων της έγκαιρης προειδοποίησης, των δημόσιων ερευνών και των δραστηριοτήτων υποστήριξης και εκπαίδευσης σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων⁹⁸. Τα μέλη της Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων συμμετείχαν σε άλλες διασκέψεις και σεμινάρια.

4. Επισκόπηση της Κατάστασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου

4.1. Ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων εν γένει

Από την έναρξη του εμφύλιου πολέμου, κυβερνητικές δυνάμεις ασφαλείας, αντάρτες μουσουλμάνοι και σιναχλέζοι με την υποστήριξη της κυβέρνησης, και ένοπλες ομάδες των Ταμίλ, ειδικά του LTTE, έχουν διαπράξει σφαγές και βιασμούς, είναι αυτουργοί εξαφανίσεων, εξωδικαστικών εκτελέσεων, βασανιστηρίων σε βάρος των πολιτών, κυρίως Ταμίλ. Τα δημοσιεύματα του τύπου αναφέρουν ότι 50.000 έως 60.000 άνθρωποι συμπεριλαμβανομένων αμάχων έχουν χάσει τη ζωή τους από τον πόλεμο⁹⁹.

Μετά από μια περίοδο σχετικής ηρεμίας στις αρχές του 1999 το LTTE εξαπέλυσε σειρά επιθέσεων, σκοτώνοντας έως 100 άμαχους πολίτες, μεταξύ των οποίων μετριοπαθείς πολιτικούς των Ταμίλ, όπως τον Neelan Tiruchelvam¹⁰⁰. Αυτή η αναζωπύρωση των συγκρούσεων των κυβερνητικών δυνάμεων και του LTTE επεσκίασε άλλες εξελίξεις και συνέχισε να προκαλεί παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και στις δύο πλευρές των εμπόλεμων. Ο πόλεμος περιεπλάκη ιδιαίτερα με τη συμμετοχή παραστρατιωτικών παραγόντων που συχνά δρουν μαζί με το στρατό ως βοηθητικές δυνάμεις, αλλά κάποιες φορές συγκρούονται μ' αυτόν αλλά και μεταξύ τους¹⁰¹.

Η κυβέρνηση της Σρι Λάνκα σέβεται γενικά τα ανθρώπινα δικαιώματα των πολιτών της στις περιοχές που δεν πλήττονται από τον εμφύλιο πόλεμο με το LTTE. Όμως, η συνέχιση του πολέμου συνοδεύεται από σοβαρές παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων που διαπράττονται από αμφότερες τις εμπόλεμες πλευρές¹⁰².

4.2. Δικαίωμα στη Ζωή, στην Προσωπική Ελευθερία και Ακεραιότητα

Στις 22.11.1999 βομβαρδίστηκε στα βόρεια της περιοχής Vanni ένας καθολικός ιερός τόπος, όπου είχαν καταφύγει εσωτερικά εκτοπισμένοι Σριλανκέζοι, προκαλώντας το θάνατο σαράντα δύο ανθρώπων και τον τραυματισμό άλλων εξήντα. Στην επίθεση αυτή σκοτώθηκαν σαράντα δύο άμαχοι και τραυματίστηκαν άλλοι εξήντα. Τόσο η κυβέρνηση όσο και το LTTE κατηγορήσαν ο ένας τον άλλον για την επίθεση¹⁰³.

Αναφέρθηκαν εκατοντάδες θάνατοι και τραυματισμοί των αμάχων στη χερσόνησο της Τζάφνα, αλλά τα στοιχεία των απωλειών δεν είναι δυνατό να επιβεβαιωθούν επειδή απαγορεύθηκε η πρόσβαση στις εμπόλεμες περιοχές τόσο στις ανθρωπιστικές οργανώσεις

⁹⁷ Αυστραλία, Ινδία, Ινδονησία, Νέα Ζηλανδία, Φιλιππίνες και Σρι Λάνκα.

⁹⁸ E/CN.4/2000/103, Effective functioning of human rights mechanisms: National Institutions and regional arrangements. Report of the Secretary-General submitted in accordance with Commission on Human Rights resolution 1999/72, 28.12.1999, para. 13.

⁹⁹ Freedom House, *Freedom in the World 1990-2000: Sri Lanka*, 2000.

¹⁰⁰ UKIND, *Country Assessment – Sri Lanka*, 4/2001, para. 3.39.

¹⁰¹ Human Rights Watch, *World Report 2000 – Sri Lanka*, 1.12.1999, p. 212.

¹⁰² UKIND, *Country Assessment – Sri Lanka*, 4/2001, para. 5.1.1.

¹⁰³ Human Rights Watch, *World Report 2001 – Sri Lanka*, 1.12.2000, p. 218.

όσο και στους δημοσιογράφους. Στις περιοχές των συγκρούσεων στη χερσόνησο και στην ανατολική Σρι Λάνκα πολλοί θάνατοι προκλήθηκαν από βομβαρδισμούς και πυροβολισμούς¹⁰⁴.

Εξωδικαστικές, συνοπτικές και αυθαίρετες εκτελέσεις

Κάποια μέλη των δυνάμεων ασφαλείας έχουν διαπράξει σοβαρές παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων πολλών εξωδικαστικών εκτελέσεων. Από τον Απρίλιο του 1995 τουλάχιστον 761 άνθρωποι εκτελέστηκαν εξωδικαστικά από τις δυνάμεις ασφαλείας ή εξαφανίστηκαν μετά τη σύλληψή τους αφού κρατήθηκαν και θεωρούνται νεκροί. Με εξαίρεση έξη μέλη των δυνάμεων ασφαλείας που καταδικάστηκαν το 1996 για τη δολοφονία του Krishanthi Kumaraswamy και τέσσερις καταδίκες για απαγωγή όπου ενεπλάκησαν 88 μέλη των σωμάτων ασφαλείας, ουδείς άλλος έχει καταδικαστεί για παρόμοια εγκλήματα¹⁰⁵. Στο παρελθόν ήταν σχεδόν βέβαιο ότι οι δυνάμεις ασφαλείας εκτελούσαν αιχμαλώτους που συνελάμβαναν στα πεδία των μαχών. Όμως δεν υπάρχουν αναφορές παρόμοιων παραβιάσεων για το 2000¹⁰⁶.

Στην έκθεσή της για το 2000, την οποία απευθύνει στην Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων η Ειδική Απεσταλμένη για τις Εξωδικαστικές, Συνοπτικές ή Αυθαίρετες εκτελέσεις, κυρία Asma Jahangir, υπογράμμισε ότι η κυβέρνηση της Σρι Λάνκα δεν έχει ανταποκριθεί στα αιτήματα που της υπέβαλε τα τρία τελευταία χρόνια¹⁰⁷. Στην περίοδο που καλύπτει η παρούσα έκθεση, απηύθυνε επείγουσα έκκληση και ζήτησε να ενημερωθεί για εννέα υποθέσεις που αφορούν, μεταξύ άλλων, απειλές θανάτου κατά πρώην υποστράτηγου των ενόπλων δυνάμεων της Σρι Λάνκα και της οικογένειάς του που αναφέρεται ότι κατήγγειλε την ύπαρξη μαζικών τάφων. Αναφέρεται ότι τέσσερα μέλη των δυνάμεων ασφαλείας κρατούνται στη φυλακή του Κολόμπο αφού διαπιστώθηκε ότι σχετίζονταν με τις αποδείξεις του υποστράτηγου για τους τάφους¹⁰⁸.

Η Ειδική Απεσταλμένη υπέβαλε επίσης πολλά αιτήματα στην κυβέρνηση της Σρι Λάνκα για πολίτες που σκοτώθηκαν σε αεροπορικές επιδρομές και άλλες επιχειρήσεις των ενόπλων δυνάμεων της χώρας¹⁰⁹.

Θανατική Ποινή

Καθιερώθηκε εκ νέου το 1960, μετά τη δολοφονία του πρωθυπουργού της Σρι Λάνκα. Εκτελείται με απαγχονισμό. Το άρθρο 15 παρ. 1 του Συντάγματος ορίζει ότι «κανείς δεν τιμωρείται με θανατική ποινή ή κάθειρξη παρά με απόφαση του αρμόδιου δικαστηρίου η οποία λαμβάνεται σύμφωνα με τη διαδικασία που ορίζει ο νόμος».

Σύμφωνα με πληροφορίες του Κέντρου Ενημέρωσης για τη Θανατική Ποινή, η Σρι Λάνκα έχει εν τοις πράγμασι καταργήσει τη θανατική ποινή: από το 1976 δεν έχει εκτελέσει καμιά σχετική καταδικαστική απόφαση¹¹⁰. Η Διεθνής Αμνηστία αναφέρει ότι πολλοί έχουν καταδικαστεί σε θάνατο για ανθρωποκτονίες, αλλά σε καμιά περίπτωση δεν εκτελέστηκε η σχετική απόφαση. Αναφέρεται ότι το Νοέμβριο του 2000 η κυβέρνηση ανακοίνω-

¹⁰⁴ Ibid.

¹⁰⁵ UKIND, *Country Assessment – Sri Lanka*, 4/2001, para. 4.20.

¹⁰⁶ Ibid., para. 5.1.1.

¹⁰⁷ E/CN.4/2000/3. Para. 15.

¹⁰⁸ E/CN.4/2000/3/Add.1., 2.2.2000, para. 402-403.

¹⁰⁹ E/CN.4/2000/3. Para. 30.

¹¹⁰ Death Penalty Information Center, *International Perspectives on the Death Penalty: A Costly Isolation for the US*, by Richard C. Dieter, October 1999 (Internet).

σε ότι θα εφαρμόσει την απόφαση που υιοθέτησε το 1999 για την εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων που επιβάλλουν την εσχάτη των ποινών¹¹¹.

Αυθαίρετη σύλληψη και κράτηση

Σύμφωνα με το νόμο οι αρχές υποχρεούνται να ενημερώνουν τον πολίτη για το λόγο σύλληψής του και να τον προσάγουν σε δικαστή εντός 24 ωρών. Στην πράξη ο ύποπτος προσάγεται στη δικαιοσύνη λίγες ημέρες μετά τη σύλληψή του¹¹². Σύμφωνα με το Νόμο περί Κατάστασης Ανάγκης οι δικαστές υποχρεούνται να επισκέπτονται τους χώρους κράτησης τουλάχιστον άπαξ μηνιαίως, και στη διάρκεια της επίσκεψής τους ο αξιωματικός υπηρεσίας υποχρεούται να προσάγει τους κρατούμενους ενώπιόν τους. Οι αξιωματικοί υπηρεσίας των κέντρων κράτησης υποχρεούνται να διαβιβάζουν κάθε 14 ημέρες στον τοπικό δικαστή κατάλογο με τα ονόματα των κρατουμένων και ο δικαστής υποχρεούται να τον αναρτά στον πίνακα ανακοινώσεων του δικαστηρίου. Αυτές οι εγγυήσεις δεν εφαρμόστηκαν ποτέ στο ακέραιο¹¹³.

Οι συνθήκες στις φυλακές και στα κέντρα κράτησης δεν είναι οι προσήκουσες για τον περιορισμό της ατομικής ελευθερίας¹¹⁴. Λόγω του εμφύλιου πολέμου η κυβέρνηση έχει κατ' επανάληψη κηρύξει σ' όλο το νησί και στα επιμέρους κρατίδια κατάσταση ανάγκης. Η σχετική νομοθεσία επιτρέπει στις αρχές να κρατούν τους υπόπτους έως ένα χρόνο χωρίς να απαγγέλλουν σε βάρος τους κατηγορία και να απαγορεύουν τις πολιτικές συναντήσεις. Ο Αντιτρομοκρατικός Νόμος επιτρέπει στις αρχές να διατάσσουν την 18μηνιαία κράτηση των υπόπτων χωρίς να τους απαγγέλλουν κατηγορίες και προβλέπει ευρύ πεδίο αμνηστίας για τις δυνάμεις ασφαλείας. Αυτή η νομοθεσία που ρυθμίζει τις συνθήκες κράτησης και η ελλιπής εφαρμογή των εγγυήσεων των κρατουμένων αποτελούν εν μέρει την αιτία των ασταμάτητων προβλημάτων που προκαλούν τα βασανιστήρια και οι εξαφανίσεις¹¹⁵. Οι δυνάμεις ασφαλείας παραγνωρίζουν συστηματικά καίριας σημασίας εγγυήσεις του Νόμου περί Κατάστασης Ανάγκης και του Νόμου περί Ιδρύσεως της Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ειδικά όσες αφορούν στην κοινοποίηση των ενταλμάτων για συλλήψεις και στην υποχρέωσή τους να ενημερώνουν την Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων για κάθε σύλληψη εντός 48 ωρών¹¹⁶.

Ο Ειδικός Απεσταλμένος για τα Βασανιστήρια, κύριος Nigel Rodley ανέφερε «ότι δεν έχουν πάψει να χρησιμοποιούνται ακατάλληλοι χώροι κράτησης» ειδικά στη χερσόνησο της Τζάφνα και στην Vanuviya. Αναφέρεται ότι η Λαϊκή Απελευθερωτική Οργάνωση των Ταμίλ Eelam (PLOTE) χρησιμοποιεί παρόμοιους χώρους κράτησης, όπου οι κρατούμενοι υπόκεινται εκ συστήματος βασανιστήρια με την σιωπηρή έγκριση των ενόπλων δυνάμεων και της αστυνομίας, που λέγεται ότι επισκέπτονται τακτικά αυτά τα στρατόπεδα»¹¹⁷.

Στη διάρκεια του 2000 η Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων της Σρι Λάνκα επισκέφθηκε περισσότερα από 2.000 αστυνομικά τμήματα και πάνω από 500 κέντρα κράτησης¹¹⁸. Η κυβέρνηση επιτρέπει στη Διεθνή Επιτροπή του Ερυθρού Σταυρού να επισκέπτεται απρόσκοπτα σε όλη τη χώρα 160 κέντρα κράτησης, αστυνομικά τμήματα και στρατόπεδα των ενόπλων δυνάμεων που είναι επίσημα αναγνωρισμένοι χώροι κράτησης. Αυτές

¹¹¹ Amnesty International, *Annual Report 2001 – Sri Lanka*, 1.6.2001, p. 225.

¹¹² UKIND, *Country Assessment – Sri Lanka*, 4/2001, para. 4.12.

¹¹³ *Ibid.*, para. 4.15.

¹¹⁴ Freedom House, *Freedom in the World 1999-2000: Sri Lanka*, 2000.

¹¹⁵ *Ibid.*

¹¹⁶ UKIND, *Country Assessment – Sri Lanka*, 4/2001, para. 5.1.6.

¹¹⁷ E/CN.4/2000/9 – 2.2.2000, para. 929.

¹¹⁸ UKIND, *Country Assessment – Sri Lanka*, 4/2001, para. 5.2.62.

οι επισκέψεις παίζουν σημαντικό ρόλο για το έργο της Διεθνούς Επιτροπής του Ερυθρού Σταυρού που επιβλέπει το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από τις δυνάμεις ασφαλείας¹¹⁹.

Η Ομάδα Εργασίας των Ηνωμένων Εθνών για την Αυθαίρετη Κράτηση, διαβίβασε στην κυβέρνηση της Σρι Λάνκα στη διάρκεια της περιόδου που καλύπτει η παρούσα έκθεση, μια νέα υπόθεση αυθαίρετης κράτησης, η οποία αφορά 14 άτομα. Η κυβέρνηση απάντησε κατ' αρχήν¹²⁰. Η Ομάδα Εργασίας απηύθυνε επίσης επείγουσα έκκληση στη Σρι Λάνκα¹²¹.

Κατάταξη στις Ένοπλες Δυνάμεις

Λαμβάνοντας υπόψη τη μέτρια οικονομική ανάπτυξη η διευρυμένη κατάταξη στις ένοπλες δυνάμεις συνέβαλε στη μείωση των πιέσεων της ανεργίας¹²². Η κατάταξη στο στρατό είναι εθελοντική. Αν και οι εκστρατείες κατάταξης δεν προσελκύουν πάντα τον απαιτούμενο αριθμό στρατευσίμων, η κυβέρνηση δεν προτίθεται να θεσμοθετήσει την υποχρεωτική στράτευση, αν και κάποιες παρόμοιες προτάσεις έχουν κάποιες φορές υποβληθεί από κυβερνητικά στελέχη ή από αξιωματούχους των ενόπλων δυνάμεων¹²³.

Στρατολόγηση από το LTTE

Όπως αναφέρεται από την Υπηρεσία Μετανάστευσης της Δανίας η στρατολόγηση είναι κυρίως εθελοντική, αλλά το LTTE διεξάγει ιδιαίτερα πειστικές και ελκυστικές εκστρατείες, που περιλαμβάνουν θεατρικές παραστάσεις και προβολή βίντεο σε σχολεία. Υπογραμμίζεται ότι η προσχώρηση στο κίνημα πρέπει να εξετασθεί υπό το φως των γενικά περιορισμένων ευκαιριών των παιδιών, της προοπτικής της ανεργίας και των δυσκολιών των συνθηκών διαβίωσης που οφείλονται στο γεγονός ότι οι πολίτες εκτοπίζονται από τις οικίες τους πέντε ή έξι φορές¹²⁴.

Η οργάνωση Human Rights Watch ανέφερε αύξηση της στρατολόγησης των παιδιών στις περιοχές που ελέγχει το LTTE. Το σχολικό περιβάλλον είναι ο κύριος χώρος της προπαγάνδας της στρατολόγησης που απευθύνεται στους εφήβους και τον Απρίλιο του 1999 το LTTE άρχισε να εφαρμόζει πρακτική καταγραφής όλων των κατοίκων κάποιων βόρειων περιοχών της χώρας προκειμένου να τους εκπαιδεύσει στρατιωτικά και να ιδρύσει «σώμα πολιτοφυλάκων». Αναφέρεται ότι στους ηλικιωμένους ανατέθηκε το έργο φρούρησης των χωριών τους, ενώ οι νεαρότεροι διατάχθηκαν να μεταβούν στην πρώτη γραμμή του πυρός για να συνδράμουν τις μάχιμες ομάδες του LTTE. Οι κάτοικοι που προσπάθησαν να διαφύγουν από αυτές τις περιοχές ισχυρίστηκαν ότι αναγκάστηκαν να αφήσουν τα σπίτια τους λόγω, μεταξύ άλλων, της στρατολόγησης από το LTTE¹²⁵.

4.3 Βασανιστήρια και άλλοι τρόποι απάνθρωπης και εξευτελιστικής μεταχείρισης ή τιμωρίας

Το 1994 η Σρι Λάνκα κύρωσε τη Σύμβαση του ΟΗΕ κατά των Βασανιστηρίων και άλλων τρόπων Σκληρής, Απάνθρωπης ή Εξευτελιστικής Μεταχείρισης ή Τιμωρίας. Στις

¹¹⁹ USDOS, *2000 Country Report on Human Rights Practices – Sri Lanka*, 26.2.2001.

¹²⁰ E/CN.4/2001/14, 2.12.2000, para. 4-5.

¹²¹ Ibid., para. 56.

¹²² EIU, *Country Profile – Sri Lanka*, 2000, p. 11.

¹²³ *Coalition to Stop the Use of Child Soldiers, Global Report 2001 – Sri Lanka*, 2001 (Internet).

¹²⁴ Danish Immigration Service – *Report on Fact-Finding Mission to Sri Lanka*, 14/11 – 5/12 1998, 1/1999, Chapter I-A-2.1.

¹²⁵ Human Rights Watch, *World Report 2000 – Sri Lanka*, 1.12.1999, p. 213.

25.11.1994 τέθηκε σε ισχύ ο Νόμος κατά των Βασανιστηρίων που προβλέπει τη σε εθνικό πλαίσιο εφαρμογή των διατάξεων της Σύμβασης¹²⁶. Παρόλες τις νομοθετικές εξελίξεις και τη μακρόχρονη ισχύ της νομοθεσίας για την τιμωρία των βασανιστηρίων, τα βασανιστήρια παραμένουν διαδεδομένη πρακτική τόσο στο πλαίσιο της ένοπλης σύγκρουσης όσο και στην καθημερινή αστυνόμευση¹²⁷.

Ο Ειδικός Απεσταλμένος για τα Βασανιστήρια συνέχισε να λαμβάνει πληροφορίες για τις πρακτικές των βασανιστηρίων και άλλων μορφών κακομεταχείρισης, ειδικότερα στα πλαίσια της αδιάκοπης εμφύλιας σύγκρουσης των δυνάμεων ασφαλείας με το LTTE. Από τις πληροφορίες αυτές προκύπτει για παράδειγμα ότι ειδικότερα στα βόρεια και στα ανατολικά της χώρας και στο Κολόμπο¹²⁸ πολίτες συνελήφθησαν και εν συνεχεία βασανίστηκαν επειδή θεωρήθηκαν ύποπτοι ως μέλη ή συμπαθούντες του LTTE.

Οι αναφερόμενες μέθοδοι βασανιστηρίων περιλαμβάνουν επαναλαμβανόμενα κτυπήματα με λαστιχένιους σωλήνες, ξηγύμνωμα, δέσιμο των χεριών με χειροπέδες και κρέμασμα με το κεφάλι προς τα κάτω, χρήση ηλεκτρικών καλωδίων στο σώμα, κάψιμο με τσιγάρα και ζεστές μεταλλικές βέργες, χτύπημα με ξύλο, κόψιμο της γλώσσας, φάλαγγα, κλωτσιές και ποδοπάτημα, κάψιμο με τσιγάρο, αφαίρεση των νυχιών από τα δάχτυλα των χεριών με τανάλια, επικάλυψη του σώματος με ζεστό κερί, ασφυξία με σακούλα γεμάτη σκόνη τσίλι και πετρέλαιο, τοποθέτηση σακούλας με βενζίνη και μερμήγκια πάνω από το κεφάλι, καταστροφή των νυχιών στα πόδια και στα χέρια, κρέμασμα από σχοινί με χέρια και δάχτυλα, εξαναγκασμός πηδήματος σε αποχωρητήριο και εν συνεχεία πυροβολισμός, ομαδικός βιασμός, επικάλυψη των ματιών με σκόνη τσίλι, έγχυση βενζίνης στη μύτη, βιασμός σε σημεία ελέγχου των δυνάμεων ασφαλείας, βύθιση σε νερό, κόψιμο με ξυράφια και επανειλημμένα και συστηματικά χτυπήματα με μυτερά όπλα¹²⁹.

Ο Ειδικός Απεσταλμένος αναφέρθηκε επισταμένα στις εκθέσεις για τις σωματικές ποινές που δεν έχουν σταματήσει να επιβάλλουν τα δικαστήρια, συμπεριλαμβανομένων και των δικαστηρίων ανηλίκων. Το άρθρο 52 του Ποινικού Κώδικα προβλέπει την επιβολή της ποινής του «μαστιγώματος», όπου ορίζεται στο νόμο. Το μαστιγώμα μπορεί να επιβληθεί ως παρεπόμενη ποινή για την κλοπή, μεταξύ άλλων, φρούτων και λαχανικών. Το άρθρο 29.1 του Νόμου του 1939 για τα Παιδιά και τα Νεαρά Άτομα παρέχει στα δικαστήρια την εξουσία να επιβάλλουν την ποινή του μαστιγώματος στα αγόρια που έχουν διαπράξει συγκεκριμένα αδικήματα¹³⁰.

Στην έκθεσή του του 2001 ο Ειδικός Απεσταλμένος διαβίβασε πληροφορίες για τέσσερις νέες ατομικές υποθέσεις και απηύθυνε επείγουσα έκκληση (μια από κοινού με τον Ειδικό Απεσταλμένο για τις Εξωδικαστικές, Συνοπτικές ή Αυθαίρετες Εκτελέσεις)¹³¹. Το Νοέμβριο του 1999 η κυβέρνηση απάντησε για όλες τις υποθέσεις που της διαβίβασε ο Ειδικός Απεσταλμένος (όπως αναφέρει στην έκθεσή του του 2000)¹³².

¹²⁶ E/CN.4/2001/66, 25.1.2001, para. 10000.

¹²⁷ Human Rights Watch, *World Report 2000 – Sri Lanka*, 1.12.2000, p. 211-212.

¹²⁸ E/CN.4/2000/9, para. 929.

¹²⁹ Human Rights Watch, Internet, For the Record 2000: *The UN Human Rights System – Sri Lanka*, 2000.

¹³⁰ E/CN.4/2000/9, para. 931.

¹³¹ E/CN.4/2001/66, para. 957-960 & 961-964.

¹³² *Ibid.*, para. 965.

Αναγκαστικές ή Μη ηθελημένες Εξαφανίσεις

Η Ομάδα Εργασίας των Ηνωμένων Εθνών για τις Αναγκαστικές ή Μη Ηθελημένες Εξαφανίσεις επισκέφθηκε τη Σρι Λάνκα από τις 25 έως τις 29 Οκτωβρίου 1999¹³³. Στόχος της Ομάδας Εργασίας ήταν να επιβλέψει την εφαρμογή των συστάσεων της που πρότεινε μετά τις επισκέψεις της του 1991 και του 1992 και να «εντοπίσει τις προσπάθειες που καταβλήθηκαν για την εξάλειψη και την επίλυση του προβλήματος των αναγκαστικών ή μη ηθελημένων εξαφανίσεων καθώς και να παρακολουθήσει τις πρόσφατες εξελίξεις»¹³⁴.

Στην έκθεσή της του 2000, η Ομάδα Εργασίας διαβίβασε επτά νέες υποθέσεις, δύο από τις οποίες αφορούν γεγονότα του 1999. Όλες οι υποθέσεις υπήχθησαν στην κατεπείγουσα διαδικασία διερεύνησης. Στη διάρκεια της ίδιας περιόδου διαλευκάνθηκαν δύο υποθέσεις του 1999, με βάση πληροφορίες που γνωστοποιήθηκαν στην Ομάδα και σύμφωνα με τις οποίες οι ενδιαφερόμενοι αφέθηκαν ελεύθεροι μετά από 39 ημέρες μη αναγνωρισμένης κράτησης στο στρατόπεδο του PLOTE στο Kovilkulam¹³⁵. Πέντε από τις νέες υποθέσεις αφορούν εσωτερικά εκτοπισμένους Σριλανκέζους που βρίσκονταν στο στρατόπεδο Verpankulam στην περιοχή της Vanuniya οι οποίοι απήχθησαν από μέλη ένοπλης ομάδας των Ταμίλ, αντίθετης με το LTTE, που αναφέρεται ότι δρα με τη συγκατάθεση των δυνάμεων ασφαλείας¹³⁶.

4.4. Δικαίωμα σε Δίκαιη Δίκη

Η παρούσα κυβέρνηση δεν παρενέβη στη λειτουργία της δικαστικής εξουσίας και σεβάστηκε τις αποφάσεις της¹³⁷. Όμως, η ατιμωρισία παραμένει καίριο πρόβλημα, αφού λίγες διώξεις έχουν ασκηθεί για παραβίαση ανθρωπίνων δικαιωμάτων¹³⁸. Στην πλειοψηφία των περιπτώσεων όπου το προσωπικό των ενόπλων δυνάμεων διέπραξε παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων η κυβέρνηση δεν εντόπισε τους αυτουργούς και δεν τους προσήγαγε ενώπιον της δικαιοσύνης¹³⁹.

Στις 17.1.2000 ο Ειδικός Απεσταλμένος της Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων για την Ανεξαρτησία των Δικαστών και των Δικηγόρων, κύριος Pagan Cumaraswamy διαβίβασε στην κυβέρνηση την υπόθεση δολοφονίας του δικηγόρου Kuram Ropnambalam, και στις 11.8.2000 απέστειλε επιστολή ζητώντας ενημέρωση για την πορεία της υπόθεσης. Ο κύριος K. Ropnambalam, ήταν ένας διακεκριμένος δικηγόρος που υπερασπίστηκε στο δικαστήριο αρκετές υποθέσεις παραβιάσεως ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Πυροβολήθηκε πέντε φορές στις 5.1.2000. Αναφέρεται ότι δολοφονήθηκε λόγω της αποτελεσματικής και επιτυχούς υπεράσπισης των πελατών του¹⁴⁰.

Στην Έκθεσή του του 2000 ο Ειδικός Απεσταλμένος διαβίβασε στην κυβέρνηση την υπόθεση ενός άλλου γνωστού δικηγόρου και γενικού γραμματέα του ACTC. Από τις πληροφορίες που γνωστοποιήθηκαν στον Ειδικό Απεσταλμένο προκύπτει ότι υπήρξε εκτεταμένη δημοσιότητα στις εφημερίδες της Σρι Λάνκα όταν συνελήφθη οπότε και κατηγορήθηκε για δυσφήμιση της Προέδρου και υποστήριξη του LTTE. Το ένταλμα σύλληψης στηριζόταν στο έργο του ως ποινικολόγου – δικηγόρου υπεράσπισης και στις ομιλίες και δηλώσεις

¹³³ E/CN.4/2000/64/Add.1, 21.12.1999. Πρόκειται για την τρίτη επίσκεψη της Ομάδας Εργασίας στη Σρι Λάνκα. Η πρώτη πραγματοποιήθηκε 7 έως Οκτωβρίου 1991 και η δεύτερη 5 έως Οκτωβρίου 1992.

¹³⁴ Ibid., para. 5.

¹³⁵ E/CN.4/2000/64, 21.12.1999, para. 84.

¹³⁶ Ibid., para. 85.

¹³⁷ UKIND, *Country Assessment – Sri Lanka*, 4/2001, para. 4.17.

¹³⁸ Human Rights Watch, *World Report 2000 – Sri Lanka*, 1.12.2000, p. 211-212.

¹³⁹ UKIND, *Country Assessment – Sri Lanka*, 4/2001, para. 4.17.

¹⁴⁰ E/CN.4/2001/65. 1.2.2001, para. 206-207.

του ενώπιον διαφόρων διεθνών οργανισμών για την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Σρι Λάνκα¹⁴¹.

Τρεις επείγουσες εκκλήσεις απευθύνθηκαν στην περίοδο που καλύπτει η παρούσα έκθεση. Η πρώτη αφορούσε δικαστικό υπάλληλο που αναφέρεται ότι απολύθηκε χωρίς να τηρηθεί η προβλεπόμενη νόμιμη διαδικασία και ειδικότερα χωρίς να λάβει γνώση των κατηγοριών που τον βάρυναν. Η δεύτερη ήταν απάντηση σε πληροφορίες για το διορισμό του νέου Αρχηγού της Δικαιοσύνης. Ενώ σύμφωνα με τη συνήθη πρακτική στη θέση αυτή διορίζεται ο αρχαιότερος δικαστής του Ανωτάτου Δικαστηρίου, σύμφωνα με τις πληροφορίες που ελήφθησαν η κυβέρνηση εξέταζε το ενδεχόμενο να διορίσει τον Γενικό Εισαγγελέα, ο οποίος αν και ήταν δικαστής του Ανωτάτου Δικαστηρίου, ήταν ο νεαρότερος από τους δικαστές¹⁴². Αναφέρεται επίσης ότι υποβλήθηκαν στο Ανώτατο Δικαστήριο δύο αιτήσεις για την καθαίρεση του Γενικού Εισαγγελέα λόγω κακής συμπεριφοράς. Στην έκθεσή του του 2001 ο Ειδικός Απεσταλμένος ενημερώθηκε ότι αυτές οι αιτήσεις δεν εκδικάστηκαν. Συζητήθηκαν οι ενστάσεις που αφορούσαν στη σύνθεση του Ανωτάτου Δικαστηρίου, αρμόδιου να κρίνει τις αιτήσεις αλλά δεν εκδόθηκε απόφαση¹⁴³. Μια τρίτη επείγουσα έκκληση αφορούσε στην άσκηση ποινικής δίωξης σε βάρος βουλευτή, του οποίου η δίκη έχει κατ' επανάληψη αναβληθεί από τις 30 Μαΐου 1997, οπότε και ξεκίνησε με σχετικό αίτημα της κατηγορούσας αρχής για «λεπτούς νομικούς λόγους» (για παράδειγμα λόγω απουσίας ή μη διαθέσιμου εισαγγελικού λειτουργού). Αναφέρεται ότι τα κίνητρα της δίκης είναι πολιτικά και ότι η κυβέρνηση μεθόδευσε τις αναβολές για να δημιουργήσει κλίμα απογοήτευσης και έντασης στους διεθνείς παρατηρητές¹⁴⁴.

4.5 Δικαίωμα στην Ελευθερία της Θρησκείας

Αν και σύμφωνα με το Σύνταγμα κορυφαία θέση έχει ο βουδισμός¹⁴⁵, κατοχυρώνεται επίσης το δικαίωμα των μελών άλλων θρησκειών να ασκούν ελεύθερα τα λατρευτικά τους καθήκοντα. Το άρθρο 15 του Συντάγματος ορίζει ότι κάθε πολίτης έχει δικαίωμα στην ελευθερία της σκέψης, της συνείδησης και της θρησκείας. Στο δικαίωμα αυτό περιλαμβάνεται η ελευθερία για την αλλαγή της θρησκείας ή της πίστης όπως και η ελευθερία να εκδηλώνει κανείς τη θρησκεία του ή τις θρησκευτικές του πεποιθήσεις μόνος ή μαζί με άλλους, δημόσια ή ιδιωτικά, με τη διδασκαλία, την άσκηση, τη λατρεία και με την τέλεση θρησκευτικών τελετών.

Η κυβέρνηση σέβεται κατ' αρχήν το δικαίωμα ελευθερίας της θρησκείας. Όμως, ιδιωτικές διαφωνίες κάποιες φορές μετατρέπονται σε συγκρούσεις θρησκευτικής και εθνοτικής φύσης, με επιθέσεις σε βάρος Ταμίλ, Μουσουλμάνων και Χριστιανών¹⁴⁶. Στη Σρι Λάνκα λειτουργεί Υπουργείο Πολιτισμού και Θρησκευτικών Υποθέσεων και Υπουργείο του Βούδα «Sasana», ή Βουδιστικών Υποθέσεων. Των υπουργείων αυτών προϊστάται ο ίδιος υπουργός. Στο πρώτο υπουργείο υπάρχει Διεύθυνση Ινδουιστικής Θρησκείας και Πολιτισμικών Υποθέσεων καθώς και Διεύθυνση Μουσουλμανικής Θρησκείας και Πολιτισμικών Υποθέσεων. Ανώτατος αξιωματούχος, βοηθός του γενικού γραμματέα παρακολουθεί τις σχέσεις

¹⁴¹ E/CN.4/2000/61, 21.2.2000, para. 247.

¹⁴² Ibid., para. 251.

¹⁴³ E/CN.4/2001/65, para. 208.

¹⁴⁴ E/CN.4/2001/61, para. 251.

¹⁴⁵ Το άρθρο 7 παρ. 1 του Κεφαλαίου II του Συντάγματος της Σοσιαλιστικής Δημοκρατίας της Σρι Λάνκα ορίζει: «Η Δημοκρατία της Σρι Λάνκα αναγνωρίζει σημαίνουσα θέση στο βουδισμό και κατ' αναλογία αποτελεί υποχρέωση του κράτους να προστατεύει το Βούδα Sasana, ενώ ταυτόχρονα αναγνωρίζει σε όλες τις θρησκείες τα δικαιώματα των παραγράφων 1 και 3 του άρθρου 15».

¹⁴⁶ Freedom House, *Freedom in the World 1999-2000: Sri Lanka 2000*.

της κυβέρνησης με τα χριστιανικά δόγματα. Η κυβέρνηση έχει επίσης ιδρύσει συμβούλια διαθρησκευτικής κατανόησης¹⁴⁷. Οι κυριότερες θρησκευτικές εορτές είναι εθνικές αργίες.

Τα θρησκευτικά είναι υποχρεωτικό σχολικό μάθημα. Οι γονείς και τα παιδιά μπορούν να επιλέξουν ποια θρησκεία θα μελετήσει το παιδί (βουδισμό, ινδουισμό, χριστιανισμό ή ισλαμισμό).

Δεν αναφέρθηκαν κρατήσεις ή φυλακίσεις για λόγους θρησκευτικούς¹⁴⁸.

4.6 Δικαίωμα στην Ελευθερία Έκφρασης

Το Σύνταγμα της Σρι Λάνκα ορίζει στο άρθρο 16 παρ. 1 ότι «καθένας έχει δικαίωμα στην ελευθερία λόγου και έκφρασης. Η ελευθερία αυτή περιλαμβάνει το δικαίωμα του καθενός να δημοσιοποιεί τις απόψεις του, να εκφράζει τη γνώμη του, να αναζητά, να λαμβάνει και να διαβιβάζει πληροφορίες και απόψεις, είτε προφορικά, γραπτά ή σε έντυπα, με τη μορφή τέχνης ή με κάθε άλλο μέσο». Όμως, αναφέρεται ότι η κυβέρνηση συνεχίζει να λογοκρίνει τις εθνικές εφημερίδες και κάποιους ξένους τηλεοπτικούς σταθμούς που μεταδίδουν πληροφορίες για τις επιχειρήσεις των ενόπλων δυνάμεων και των δυνάμεων ασφαλείας¹⁴⁹.

Τον Ιούνιο του 2000 υπεβλήθη στο Ανώτατο Δικαστήριο της Σρι Λάνκα *Amicus Curiae* (Φάκελος των Φίλων του Δικαστηρίου^{***}) για το άρθρο 19 του Διεθνούς Συμφώνου Ατομικών και Πολιτικών Δικαιωμάτων. Με το φάκελο παρουσιάζεται μια επισκόπηση των περιορισμών του δικαιώματος έκφρασης για λόγους εθνικής ασφάλειας και δημόσιας τάξης καθώς και ο τρόπος αντιμετώπισής τους από το διεθνές και το συγκριτικό δίκαιο¹⁵⁰. Ειδικότερα, υπό το φως αυτών των διεθνών και συγκριτικών δεδομένων ο φάκελος αναφέρεται στον κανονισμό 14 του Νόμου περί Κατάστασης Ανάγκης (Διάφορες Διατάξεις και Εξουσίες), στον κανονισμό Νο. 1 του 2000 και στην εφαρμογή του στην εκδοτική εταιρεία *Leader Publications (Ltd)*, που δημοσίευσε στην εφημερίδα *Sunday Leader* πρωτοσέλιδο άρθρο με τον τίτλο «Πόλεμος στη χώρα της φαντασίας – Δεν υπάρχει επίθεση κατά του Palaly».

Αναφέρεται ότι έκλεισαν κάποιες εφημερίδες κατ' εφαρμογή των διατάξεων του Νόμου περί Κατάστασης Ανάγκης. Στις 18.5.2000, η αστυνομία ανέκρινε τον υπεύθυνο ειδήσεων του ιδιωτικού τηλεοπτικού σταθμού «Teshan Network» για τη μετάδοση της είδησης της βομβιστικής επίθεσης στην Batticola, στην ανατολική Σρι Λάνκα. Επιπλέον, αναφέρθηκε ότι στις 19.5.2000 οι ένοπλες δυνάμεις της χώρας έκλεισαν τη εφημερίδα της Τζάφνα «Uthayan»¹⁵¹. Στις 22.5.2000 οι αρχές αποφάσισαν την εξάμηνη παύση λειτουργίας των εφημερίδων «Sunday Leader» και «Sunday Pergamuna» τις οποίες κατηγόρησαν για παράβαση των ρυθμίσεων της λογοκρισίας επειδή δημοσίευσαν άρθρα χωρίς προηγούμενη ά-

¹⁴⁷ USDOS, *2000 Annual Report on International Religious Freedom – Sri Lanka*, 5.9.2000.

¹⁴⁸ Ibid.

¹⁴⁹ UKIND, *Country Assessment – Sri Lanka*, 4/2001, para. 5.1.1.

^{***} Σημ. μεταφραστική. Πρόκειται για θεσμό του αγγλοσαξονικού δικαίου. Είναι ο σύμβουλος που συνδράμει το δικαστήριο παρουσιάζοντας επιχειρήματα που υποστηρίζουν κάποιο συμφέρον που δεν προβάλεται ορθά από τους διαδίκους (όπως για παράδειγμα το δημόσιο συμφέρον) ή που εκπροσωπεί κάποιον διάδικο που δεν παρίσταται. Στις μέρες μας, όταν το Δικαστήριο ζητά τη συνδρομή των Φίλων του Δικαστηρίου καλείται εθμικά να παραστεί στη δίκη ο Γενικός Εισαγγελέας αυτοπροσώπως ή αντιπροσωπευόμενος από κάποιον σύμβουλό του που εκπροσωπεί το δημόσιο συμφέρον. Παράλληλα επιτρέπεται στο σύμβουλο μόνο να εκπροσωπήσει επαγγελματικές ενώσεις (όπως για παράδειγμα το Δικηγορικό Σύλλογο). *The Concise Dictionary of Law*, Oxford University Press, Oxford – New York, 1988.

¹⁵⁰ *Global Campaign for Free Expression*, 6/2000 (Internet).

¹⁵¹ E/CN.4/2001/64, 13.2.2001, para. 257.

δεια¹⁵². Τον Ιούνιο του 2000 το Ανώτατο Δικαστήριο της Σρι Λάνκα έκρινε ότι η κυβέρνηση επέβαλε παράνομα τη λογοκρισία στα μέσα μαζικής ενημέρωσης προκειμένου να αντιμετωπίσει τις συγκρούσεις στο βορρά της χώρας. Υποστήριξε ότι η κυβέρνηση δεν είχε την εξουσία να λογοκρίνει τις ειδήσεις ή να κλείσει τις εφημερίδες. Σύμφωνα με την απόφαση του δικαστηρίου θα πρέπει άμεσα να επιτραπεί η έναρξη λειτουργίας της εφημερίδας Sunday Leader και άλλων που έχουν κλείσει¹⁵³.

Στις 4.6.2000 ο Ειδικός Απεσταλμένος για το Δικαίωμα Ελευθερίας Έκφρασης και Γνώμης, ο κύριος Abid Hussain διαβίβασε επείγουσα έκκληση για τους περιορισμούς που επιβλήθηκαν στα μέσα μαζικής ενημέρωσης μετά τη γνωστοποίηση των κανονισμών περί κατάστασης ανάγκης που υιοθετήθηκαν στα πλαίσια των ισχυουσών διαταγών δημόσιας ασφάλειας. Τα νομοθετικά μέτρα έδωσαν στην κυβέρνηση τη δυνατότητα να αναστείλει τα προγράμματα της δημόσιας τηλεόρασης και του ραδιοφώνου και να κατασχέσει ή να διατάξει την παύση λειτουργίας κάθε εκδοτικού οίκου, συμπεριλαμβανομένου του Διαδικτύου, που θεωρεί επικίνδυνο για την εθνική ασφάλεια¹⁵⁴.

Στις 3.2.2000 ο Ειδικός Απεσταλμένος διαβίβασε και άλλη επείγουσα έκκληση, από κοινού με τον Ειδικό Απεσταλμένο Εξωδικαστικών, Συνοπτικών και Αυθαίρετων Εκτελέσεων, που αφορούσε στις απειλές θανάτου που εξαπολύθηκαν κατά του Javalath Jayawardene, βουλευτή και δικηγόρου. Η κυβέρνηση απάντησε στις 13.12.2000, ενημερώνοντας τον Ειδικό Απεσταλμένο ότι η Διεύθυνση Ποινικών Ερευνών εξετάζει την υπόθεση αλλά δεν κατάφερε να συνεχίσει την έρευνά της λόγω έλλειψης συγκεκριμένων πληροφοριών ή αποδείξεων. Σύμφωνα με την κυβέρνηση το κράτος διέθετε προσωπική ασφάλεια στον κύριο Jayawardene που μπορούσε να εκπληρώσει το λειτούργημά του ως μέλος του Κοινοβουλίου¹⁵⁵.

4.7 Δικαίωμα στην Ελευθερία Κυκλοφορίας

Προστατεύεται από τις διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 12 του Συντάγματος το οποίο ορίζει ότι «καθένας που διαμένει [νόμιμα στη χώρα] δικαιούται να κυκλοφορεί ελεύθερα [στην επικράτειά της] και να επιλέγει τον τόπο κατοικίας του» και «να αναχωρεί» από τη Σρι Λάνκα.

Η κυβέρνηση σέβεται κατ' αρχήν το δικαίωμα όλων των πολιτών να ταξιδεύουν εντός και εκτός της χώρας τους. Όμως, ο εμφύλιος πόλεμος με το LTTE την ανάγκασε να επιβάλει αυστηρότερους ελέγχους σ' όσους ταξιδεύουν από τα βόρεια και τα ανατολικά της χώρας, και κυκλοφορούν στο Κολόμπο, ειδικά τις βραδινές ώρες. Αυτοί οι έλεγχοι ασφαλείας οδηγούν στον περιορισμό της μετακίνησης των Ταμίλ, ειδικά των νεαρών αγοριών¹⁵⁶.

Το Υπουργείο Άμυνας δήλωσε ότι, κατ' αρχήν καθένας μπορεί να ταξιδεύσει και να μείνει στο Κολόμπο. Αναφερόμενο στους περιορισμούς μετάβασης στο Κολόμπο εξήγησε ότι το 90% των Ταμίλ θα πήγαιναν αν μπορούσαν για λόγους ασφαλείας στην πρωτεύουσα του κράτους, δημιουργώντας όμως μια «κατάσταση δύσκολα αντιμετωπίσιμη». Το Υπουργείο ανέφερε ότι καθένας που κατοικεί μόνιμα σε μια περιοχή που ελέγχεται από τις κυβερνητικές αρχές μπορεί να ταξιδέψει ελεύθερα οπουδήποτε στη χώρα. Οι πολίτες μπορούν να ταξιδεύουν προς τις ανατολικές περιοχές χωρίς άδεια. Οι για λόγους ασφαλείας

¹⁵² Ανακοινώθηκε τον Ιούνιο ότι ο χρόνος της απαγόρευσης συντμήθηκε από την κυβέρνηση της Σρι Λάνκα, βλέπε : BBC News, South Asia.

¹⁵³ BBC News, South Asia, Sri Lanka censorship struck down, 30.6.2000.

¹⁵⁴ E/CN.4/2001/64, para. 257.

¹⁵⁵ Ibid., para. 256 & 260.

¹⁵⁶ USDOS, 2000 Country Report on Human Rights Practices – Sri Lanka, 26.2.2001.

περιορισμοί κυκλοφορίας αφορούν μόνον τους εκτοπισμένους κυρίως λόγω του εμφυλίου πολέμου Σριλανέζους¹⁵⁷.

Τόσο το LTTE όσο και η κυβέρνηση ελέγχουν τους ταξιδιώτες στα σύνορα των εδαφών που υπάγονται στον έλεγχό τους. Η κυκλοφορία στη Τζάφνα ρυθμίζεται αυστηρά από στρατιωτικούς ελέγχους που διεξάγονταν σε όλη την πόλη. Οι Ταμίλ συναντούν ιδιαίτερες δυσκολίες όταν ταξιδεύουν από τη Τζάφνα σε άλλες περιοχές της χώρας, αφενός λόγω των περιορισμών που επιβάλλονται από τις δυνάμεις ασφαλείας και αφετέρου λόγω των περιορισμένων διαθέσιμων μέσων μεταφοράς¹⁵⁸. Πρέπει να είναι εφοδιασμένοι με ειδική άδεια (πάσο) ταξιδιού που εκδίδει το LTTE μόνο σε κάποιες κατηγορίες ταξιδιωτών, όπως στους Ταμίλ επιχειρηματίες που θεωρούνται αξιόπιστοι και μπορούν να αναχωρούν και να επιστρέφουν τακτικά στις περιοχές που ελέγχει. Η άδεια ταξιδιού για το Κολόμπο χορηγείται επίσης για οικογενειακούς λόγους (επισκέψεις) και για παροχή νοσοκομειακής περίθαλψης αλλά μπορεί να συνοδεύεται από την προειδοποίηση ότι εάν ο ταξιδιώτης δεν επιστρέψει θα αντιμετωπίσουν κυρώσεις τα μέλη της οικογένειάς του που παραμένουν στην περιοχή που ελέγχει το LTTE¹⁵⁹.

Άδεια απαιτείται επίσης για το ταξίδι από το Mannar στο Vanuniya και από το Vanuniya στο Κολόμπο. Είναι ιδιαίτερα δύσκολο να φύγει κάποιος από τη γενέτειρα γη του χωρίς να το γνωρίζει και να έχει εκδώσει τη σχετική άδεια το LTTE. Πολλοί που εγκατέλειψαν την περιοχή Vanni με την πρόθεση να εγκατασταθούν νοτιότερα, επέλεξαν άλλους προορισμούς όταν έμαθαν ότι θα έπρεπε να παραμείνουν σε προσωρινά στρατόπεδα έως ότου ελεγχθούν από απόψεως ασφαλείας. Η σχετική διαδικασία έγκρισης μπορεί να διαρκέσει από δύο έως τέσσερις μήνες. Υπάρχουν σαφείς οδηγίες που περιγράφουν σε ποιες περιπτώσεις χορηγείται άδεια ταξιδιού. Οι διαδικασίες εφαρμόζονται σε όλους, ακόμα και στους ηλικιωμένους και στα παιδιά. Όσοι επιθυμούν να ταξιδέψουν πρέπει να έχουν πρόσκληση από κάτοικο της Vanuniya, που δικαιούται να καλεί μόνον ένα άτομο κάθε φορά. Όσοι διασχίζουν παράνομα τα σύνορα των περιοχών που ελέγχουν η κυβέρνηση και το LTTE αντιμετωπίζουν επίπονους ελέγχους ασφαλείας στο Vanuniya που συχνά διαρκούν μήνες και δημιουργούν συνθήκες συνωστισμού στα προσωρινά στρατόπεδα¹⁶⁰.

Σύμφωνα με την Υπηρεσία Μετανάστευσης της Δανίας, κάποιες πηγές ανέφεραν ότι δεν μπορεί να υποστηριχθεί ότι υπάρχει ελευθερία κυκλοφορίας στη Σρι Λάνκα, λαμβάνοντας υπόψη τα στρατόπεδα του Vanuniya, και τους περιορισμούς αναχώρησης από αυτά καθώς και αυτούς που αφορούν στο ταξίδι προς το Κολόμπο ή και νοτιότερα. Περαιτέρω τόνισαν ότι στην πράξη η ελευθερία κυκλοφορίας περιορίζεται από τις προϋποθέσεις που πρέπει να συντρέχουν για να δικαιούνται οι πολίτες να κατοικούν στο Κολόμπο και από τους κινδύνους που συνεπάγονται οι έλεγχοι, συμπεριλαμβανομένων των ελέγχων ταυτότητας, της σύλληψης, της έρευνας των αδειών ταξιδιού κλπ¹⁶¹.

Μετά την επίσκεψη στη Σρι Λάνκα του Ειδικού Απεσταλμένου για τα Παιδιά των Ενόπλων Συρράξεων η κυβέρνηση συμφώνησε να επιταχύνει τις διαδικασίες έκδοσης αδειών κυκλοφορίας στις πληττόμενες περιοχές¹⁶².

¹⁵⁷ Danish Immigration Service, *Report on Fact-Finding Mission to Sri Lanka*, 14/11 – 5/12/1998, 1/1999, Chapter II-B-1.

¹⁵⁸ USDOS, *2000 Country Report on Human Rights Practices – Sri Lanka*, 26.2.2001.

¹⁵⁹ UKIND, *Country Assessment – Sri Lanka*, 4/2001, para. 5.1.20.

¹⁶⁰ USDOS, *2000 Country Report on Human Rights Practices – Sri Lanka*, 26.2.2001.

¹⁶¹ Danish Immigration Service, *Report on Fact-Finding Mission to Sri Lanka*, 14/11-5/12/1998, 1/1999, Chapter II-B-1.

¹⁶² E/CN.4/2000/71, 9.2.2000, para. 74.

Έλεγχοι ασφαλείας

Λόγω της γενικότερης κατάστασης ασφάλειας που επικρατεί στη χώρα ο πληθυσμός του Κολόμπο συνεχίζει να υπόκειται μια σειρά ελέγχων. Η Υπηρεσία Μετανάστευσης της Δανίας ανέφερε ότι όλα τα τμήματα του πληθυσμού κινδυνεύουν, αλλά οι Ταμίλ αποτελούν ιδιαίτερο στόχο¹⁶³. Όμως, το Υπουργείο Εσωτερικών του Ηνωμένου Βασιλείου δήλωσε ότι όλοι οι κάτοικοι του Κολόμπο, συμπεριλαμβανομένων των σιναλέζων, υπομένουν τακτικά τους ελέγχους ασφαλείας, των οποίων η συχνότητα εξαρτάται περισσότερο από την απόσταση και τους δρόμους που διασχίζουν παρά από την εθνικότητα, τις γειτονιές ή το χρόνο εγκατάστασης στην πόλη¹⁶⁴.

Οι έλεγχοι περιλαμβάνουν συνήθως ελέγχους ταυτότητας, συλλήψεις, κρατήσεις, μαζικές συλλήψεις και κατ' οίκον έρευνες καθώς και ελέγχους οχημάτων και συνδέονται στενά με την κατάσταση ασφάλειας που επικρατεί στη χώρα, δηλαδή εξαρτώνται από σημαντικές τρομοκρατικές ενέργειες του LTTE ή από τις πληροφορίες της αστυνομίας για αναμενόμενη επίθεση του LTTE. Δεν αποκλείεται ο κατ' επανάληψη έλεγχος, ενδεχομένως και κράτηση του ίδιου πολίτη, κυρίως λόγω της έλλειψης κεντρικών αρχείων για τους διεξαγόμενους ελέγχους¹⁶⁵. Η κυκλοφορία στη Τζάφνα ρυθμίζεται με αυστηρά μέτρα που εφαρμόζονται στην πόλη από στρατιωτικούς ελέγχους, αν και περί τα τέλη του 1999 οι ένοπλες δυνάμεις μείωσαν σε σχέση με το παρελθόν τον αριθμό των σημείων ελέγχων.

Οι έλεγχοι έχουν ως στόχο όχι μόνο νεαρούς άντρες αλλά και γυναίκες καθώς όλο και περισσότερες γυναίκες δραστηριοποιούνται στις ενέργειες του LTTE. Ιδιαίτερος στόχος των ελέγχων είναι οι κάτοχοι ταυτότητας από τη Τζάφνα και από την επικράτεια που ελέγχει το LTTE, ενώ όσοι προέρχονται από το Κολόμπο δεν αντιμετωπίζουν ιδιαίτερα προβλήματα¹⁶⁶.

Δυνατότητες Αναχώρησης Από Άλλες Περιοχές πλην του Κολόμπο

Η Υπηρεσία Μετανάστευσης δήλωσε ότι το αεροδρόμιο του Κολόμπο δεν έχει πάψει να είναι το μοναδικό νόμιμο σημείο εξόδου από τη χώρα. Σύμφωνα με το Υπουργείο Άμυνας, δεν είναι δυνατό να παρεμποδιστούν όσοι διαφεύγουν με πλοίο προς την Ινδία: είναι μικρή η απόσταση Ινδίας και Σρι Λάνκα και υπάρχουν πολλές τράτες στη θαλάσσια αυτή περιοχή, όπου επιβιβάζονται όσοι αναχωρούν. Η Πρεσβεία των Κάτω Χωρών ανέφερε ότι πολλοί πολίτες της Σρι Λάνκα συνεχίζουν να εγκαταλείπουν τη χώρα τους με πλοίο προς την Ινδία. Η Πρεσβεία της Ελβετίας θεωρεί κατ' αρχήν ότι είναι αδύνατο να αναχωρήσει κάποιος από περιοχές άλλες πλην του αεροδρομίου του Κολόμπο και αναφέρεται στον κίνδυνο που διατρέχει κάποιος να ανακαλυφθεί, συμπεριλαμβανομένων των σημαντικών κινδύνων που συνεπάγεται το ταξίδι μέσω Ινδίας¹⁶⁷.

4.8 Οικονομικά, Κοινωνικά και Πολιτισμικά Δικαιώματα

Εκπαίδευση

Όλες οι ομάδες των πολιτών της Σρι Λάνκα θεωρούν την εκπαίδευση σημαντικότατο αγαθό. Αυτός ο «σεβασμός για εκπαίδευση» απορρέει από διαφορετικές εθνοτικές και

¹⁶³ Περίπου 150.000 Ταμίλ ζουν στο βορειοανατολικό Κολόμπο ενώ ήδη 250.000 ζουν επί μακρό στην πρωτεύουσα του κράτους. Σχετικά βλέπε : Danish Immigration Service, *Report on Fact-Finding Mission to Sri Lanka*, 14/11-5/12/1998, 1/1999, Chapter I-B-3 & UKIND, *Country Assessment – Sri Lanka*, 4/2001, para. 5.2.4.

¹⁶⁴ UKIND, *Country Assessment – Sri Lanka*, 4/2001, para. 5.2.13.

¹⁶⁵ USDOS, *2000 Country Report on Human Rights Practices – Sri Lanka*, 26.2.2001.

¹⁶⁶ Danish Immigration Service, *Report on Fact-Finding Mission to Sri Lanka*, 14/11-5/12/1998, 1/1999, Chapter V-1.

¹⁶⁷ Ibid.

θηρσκευτικές παραδόσεις όπως για παράδειγμα από το βουδισμό¹⁶⁸. Το Σύνταγμα του 1978 επιβεβαιώνει την ανάγκη της αποτελεσματικής καταπολέμησης του αναλφαβητισμού και διασφαλίζει στους πολίτες το δικαίωμα της καθολικής και ισότιμης πρόσβασης σε όλα τα επίπεδα της εκπαίδευσης. Έτσι το επίπεδο αλφαβητισμού της Σρι Λάνκα ανέρχεται στο 92% και διαπιστώνονται υψηλά επίπεδα εγγραφών σε εκπαιδευτικά ιδρύματα: στον τομέα της εκπαίδευσης η Σρι Λάνκα κατατάσσεται στην πρώτη θέση των υπό ανάπτυξη χωρών. Η εκπαίδευση είναι υποχρεωτική και παρέχεται δωρεάν¹⁶⁹. Όμως, λόγω της «ιδιαίτερης κυριαρχίας του κράτους» σε αυτόν τον τομέα και «των ακατάλληλων επενδύσεων» η ποιότητα της εκπαίδευσης έχει επιδεινωθεί. Το 1999 η κυβέρνηση άρχισε να εφαρμόζει πρόγραμμα εκπαιδευτικών μεταρρυθμίσεων με στόχο τη βελτίωση της διδακτέας ύλης. Η πανεπιστημιακή εκπαίδευση είναι αυστηρά περιορισμένη. Μόνο το 15% των επιτυχόντων μαθητών γίνονται δεκτοί στα 13 κρατικά πανεπιστήμια¹⁷⁰.

Διατροφή

Οι αρχές της Σρι Λάνκα διανέμουν συσσίτια στους άπορους που ζουν στις περιοχές που μαίνεται η εμφύλια σύγκρουση. Όμως, λόγω της ένοπλης σύρραξης, διακόπτεται συχνά η παράδοση της κυβερνητικής βοήθειας με αποτέλεσμα να μειώνεται η ποσότητα των διαθέσιμων τροφίμων και φαρμακευτικού υλικού. Στο πρόβλημα αυτό αναφέρθηκαν από κοινού όλες οι αντιπροσωπείες των οργανώσεων του ΟΗΕ που συναντήθηκαν με τις αρχές της Σρι Λάνκα στο Κολόμπο¹⁷¹.

Υγεία

Η κυβέρνηση της Σρι Λάνκα παρέχει δωρεάν ιατρικές υπηρεσίες, αλλά «σοβαρή έλλειψη πόρων» εμποδίζει δαπάνες πέραν του 1,4% του ΑΕΠ, σε σύγκριση με το 2,8% των υπόλοιπων κρατών χαμηλού και μεσαίου εισοδήματος¹⁷². Οι δείκτες υγείας στη Σρι Λάνκα είναι οι καλλίτεροι της Νότιας Ασίας. Όμως, το σύστημα περίθαλψης είναι ιδιαίτερα επιβαρημένο κυρίως λόγω των ιατρικών προβλημάτων, όπως είναι η κακή διατροφή και οι μεταδοτικές ασθένειες, και των συνεπειών του εθισμού στα ναρκωτικά και στο αλκοόλ καθώς και όσων οφείλονται στη γήρανση του πληθυσμού. Η αύξηση του αριθμού των απωλειών σε ανθρώπινες ζωές και των αναπήρων πολέμου αποτελούν ένα επιπρόσθετο βάρος¹⁷³.

5. Ευάλωτες ομάδες

5.1 Εθνοτικές μειονότητες

Η Σρι Λάνκα είναι από εθνοτικής πλευράς ανομοιογενής. Αν και οι σιγκαλέζοι αποτελούν την πλειοψηφία του πληθυσμού, υπάρχουν άλλες τρεις σημαντικές εθνοτικές ομάδες, καθώς και κάποιοι εναπομείναντες Veddas, που είναι οι γηγενείς κάτοικοι του νησιού¹⁷⁴.

¹⁶⁸ UNESCO, *Education for All 2000 Assessment: Country Reports – Sri Lanka 2000*.

¹⁶⁹ EIU, *Country Profile – Sri Lanka*, p. 12.

¹⁷⁰ Ibid.

¹⁷¹ UNHCR, *Country Profile – Sri Lanka*, 9/1999, (Internet).

¹⁷² EIU, *Country Profile – Sri Lanka*, 2000, p. 12.

¹⁷³ Ibid.

¹⁷⁴ David Levinson, *Ethnic Groups Worldwide. A Ready Reference Handbook: Sri Lanka*, Onyx Press, 1998, p. 281.

Ταμίλ

Οι Ταμίλ της Σρι Λάνκα άρχισαν να φθάνουν στη χώρα από τη Νότια Ινδία πριν από 2.000 χρόνια. Σήμερα ο πολιτισμός τους περιλαμβάνει ένα μείγμα Ταμίλ, Σινχαλέζων και νότιων Ινδών. Μιλούν την διάλεκτο των Ταμίλ και αποτελούν το 11% του πληθυσμού της χώρας. Περίπου όλοι οι Ταμίλ της χώρας ζουν σήμερα στη βορειοανατολική περιοχή του νησιού. Οι Ταμίλ ινδικής καταγωγής είναι απόγονοι των Ταμίλ που μεταφέρθηκαν στη Σρι Λάνκα από τους Βρετανούς στις αρχές του 19^{ου} αιώνα. Αποτελούν το 8,5% του πληθυσμού και, αν και μιλούν Ταμίλ, είναι πολιτισμικά και πολιτικά διακριτή ομάδα από τους Ταμίλ της Σρι Λάνκα¹⁷⁵. Αν και οι Σινχαλέζοι είναι στην πλειοψηφία τους βουδιστές και οι Ταμίλ είναι κυρίως μειονότητα ινδουιστών¹⁷⁶, η σύρραξη στη Σρι Λάνκα είναι εθνοτικής και όχι θρησκευτικής φύσης.

Σε εθνικό επίπεδο και ειδικότερα στο Κολόμπο και στις περιοχές που ελέγχει ο στρατός στα βόρεια και στα ανατολικά της χώρας δεν σταμάτησε η διακριτική μεταχείριση που υπόκεινται οι πολίτες Ταμίλ από τα μέλη των δυνάμεων ασφαλείας που αποπειρώνται να εξαρθρώσουν το LTTE¹⁷⁷. Οι εκτοπισμένοι πληθυσμοί, δηλαδή αυτοί που έχουν μετακινηθεί στο εσωτερικό της χώρας, και άλλοι πολίτες Ταμίλ στα βόρεια και στα ανατολικά αντιμετώπισαν επίσης περιορισμούς στην ελευθερία κυκλοφορίας, αυθαίρετες συλλήψεις και κακοποιήσεις ενώ κρατούνταν από τις κυβερνητικές δυνάμεις. Λόγω των κυβερνητικών περιορισμών οι πολίτες Ταμίλ συχνά δεν έχουν τη δυνατότητα να φθάσουν στην εργασία τους για να κερδίσουν τα της διαβίωσής τους, να παρακολουθήσουν μαθήματα στα σχολεία ή να αναζητήσουν επείγουσα ιατρική φροντίδα¹⁷⁸. Για τους Ταμίλ, το ταξίδι από τη Τζάφνα σε άλλες περιοχές της χώρας είναι εξαιρετικά δύσκολη υπόθεση¹⁷⁹.

5.2 Σριλανκέζοι εκτοπισμένοι στη χώρα τους

Όπως προαναφέρθηκε στη διάρκεια του εμφύλιου πολέμου εκατοντάδες χιλιάδες πολιτών έχουν κατ' επανάληψη αναγκαστεί να μετακινηθούν στην επικράτεια της βόρειας περιοχής της χερσονήσου της Τζάφνα στη Σρι Λάνκα¹⁸⁰. Εκτιμάται ότι περίπου 650.000 άνθρωποι ζουν εκτοπισμένοι σε περιοχές που έχουν πληγεί από τον πόλεμο¹⁸¹. Άλλοι 110.000 είναι πρόσφυγες στην Ινδία. Η Ύπατη Αρμοστεία έχει αναφέρει ότι στη Σρι Λάνκα βρίσκονται 800.000 πρόσφυγες, που αποτελούν το 4% του πληθυσμού¹⁸². Οι περισσότεροι είναι ινδουιστές Ταμίλ, αν και χιλιάδες μουσουλμάνοι και βουδιστές σινχαλέζοι έχουν επίσης αναγκαστεί να μετακινηθούν¹⁸³.

Το 1999 η κυβέρνηση συνέχισε να διαχειρίζεται αρκετούς καταυλισμούς προσφύγων και κέντρα πρόνοιας στην περιοχή Vaippi. Τον Ιούνιο του 1999 το ειδησεογραφικό πρακτορείο Reuters ανέφερε ότι ενόψει του ετήσιου προσκυνήματος στον καθολικό ιερό τόπο της πόλης Madhu οι αρχές ανάγκασαν περίπου 10.000 Ταμίλ πρόσφυγες να επιστρέψουν στα σπίτια τους ή στα κέντρα πρόνοιας¹⁸⁴.

¹⁷⁵ Ibid.

¹⁷⁶ USDOS, *2000 Annual Report on International Religious Freedom – Sri Lanka*, 5.9.2000.

¹⁷⁷ Human Rights Watch, *World Report 2000 – Sri Lanka*, 1.12.2000, p. 211-212.

¹⁷⁸ Ibid., p. 218.

¹⁷⁹ USDOS, *2000 Annual Report on International Religious Freedom – Sri Lanka*, 5.9.2000, βλέπε επίσης παράγραφο 4.3 για την ελευθερία κυκλοφορίας.

¹⁸⁰ Freedom House, *Freedom in the World 1999-2000: Sri Lanka*, 2000.

¹⁸¹ UNHCR – *Country Profile – Sri Lanka*, 9/ 1999 (Internet)

¹⁸² Associated Press, *Tiny Sri Lanka has 800.000 refugees*, 13.6.2001.

¹⁸³ US Committee for Refugees, *World Refugee Survey 2001 – Sri Lanka*, 6/2001.

¹⁸⁴ Freedom House, *Freedom in the World 1999-2000: Sri Lanka*, 2000.

Το Νοέμβριο του 1993 επισκέφθηκε τη Σρι Λάνκα ο Francis Deng, ο Ειδικός Απεσταλμένος του ΟΗΕ για τους Εκτοπισμένους Πληθυσμούς. Πραγματοποιώντας παρόμοιες αποστολές – 19 έως σήμερα – είχε την ευκαιρία να μελετήσει την κατάσταση των εκτοπισμένων στη χώρα τους πληθυσμών, να αξιολογήσει την αποτελεσματικότητα της εθνικής και διεθνούς ανταπόκρισης στην ικανοποίηση των αναγκών προστασίας, στην παροχή βοήθειας και στην ανάπτυξη και κυρίως, να «αναλάβει πρωτοβουλίες διαλόγου με τις αρχές και άλλους παράγοντες με στόχο την ανεύρεση λύσεων»¹⁸⁵.

Ο κύριος Deng συμπεραίνει ότι η εκτόπιση πληθυσμών στο εσωτερικό της πατρίδας τους εκδηλώνεται διαφορετικά ανάλογα με τη χώρα. Στη Σρι Λάνκα ο εμφύλιος πόλεμος και η διακοινοτική βία που συνεχίζονται αμείωτα τα τελευταία δέκα χρόνια έχουν προκαλέσει σημαντική μετακίνηση πολιτών στο εσωτερικό της χώρας και στο εξωτερικό¹⁸⁶. Οι εκτοπισμένοι πληθυσμοί είναι ομάδες ανθρώπων που ζουν σε καταυλισμούς, ξεριζωμένοι από τα σπίτια τους και στερημένοι από κάθε είδος πόρου, με αποτέλεσμα να εξαρτώνται αποκλειστικά από την ανθρωπιστική βοήθεια και την αμφίβολη προστασία που τους παρέχουν οι εθνικές αρχές. Οι ομάδες χωρίζονται ανάλογα με τα εθνοτικά, γλωσσολογικά και θρησκευτικά χαρακτηριστικά τους, που καθορίζουν τις αντιλήψεις και τα συμφέροντα της καθεμιάς για την εξουσία και τον έλεγχο της γης¹⁸⁷. Ο Ειδικός Απεσταλμένος υπογράμμισε επίσης ότι οι εκτοπισμένοι στη Σρι Λάνκα είναι περισσότερο ευάλωτοι στις «έρευνες [που διεξάγονται] στα σημεία ελέγχου και στις επιχειρήσεις των σωμάτων ασφαλείας» και, το Νοέμβριο του 1993 που βρισκόταν στη χώρα, κινδύνευαν να επιστραφούν σε επικίνδυνες για την ασφάλειά τους περιοχές. Αντικείμενο ενδιαφέροντος, αν και σε μικρότερο βαθμό, αποτέλεσε επίσης η κατάσταση των γηγενών εκτοπισμένων πληθυσμών¹⁸⁸.

Οι εκτοπισμένες γυναίκες θεωρούνται ιδιαίτερα ευάλωτη ομάδα. Ο Απεσταλμένος διαπίστωσε για παράδειγμα ότι οι γυναίκες Ταμίλ της Σρι Λάνκα είχαν υποστεί βιασμό πριν την εκτόπισή τους¹⁸⁹.

Οι Κατευθυντήριες Αρχές για την Μετακίνηση των Εκτοπισμένων στη Χώρα Καταγωγής τους Πληθυσμών¹⁹⁰ που αναπτύχθηκαν από τον Αντιπρόσωπο έχουν μεταφραστεί στη γλώσσα των Σινχαλέζων και των Ταμίλ¹⁹¹ και η Ύπατη Αρμοστεία καθώς και άλλοι οργανισμοί προάγουν την εφαρμογή τους προκειμένου να βελτιωθούν οι συνθήκες προστασίας αυτής της πληθυσμιακής ομάδας.

5.3 Θρησκευτικές μειονότητες

Ο Βουδισμός, ο Ινδουισμός, ο Ισλαμισμός και ο Χριστιανισμός είναι οι θρησκείες που συναντώνται στη Σρι Λάνκα. Περίπου το 70% του πληθυσμού είναι βουδιστές, 15% ινδουιστές, 8% χριστιανοί και 7% μουσουλμάνοι. Υπάρχει επίσης ένας μικρός αριθμός Βαχαίς¹⁹². Γενικά, τα μέλη των διαφόρων θρησκευτικών ομάδων εκδηλώνουν ανεκτικότητα για τις θρησκείες των συμπολιτών τους. Οι διακρίσεις που στηρίζονται στις θρησκευτικές διαφορές είναι λιγότερο συνηθισμένες από αυτές που οφείλονται στην εθνοτική καταγωγή ή στην κάστα¹⁹³.

¹⁸⁵ E/CN.4/2001/15, 17.1.2001, para. 87-88.

¹⁸⁶ E/CN.4/1995/50, 2.2.1995, para. 25.

¹⁸⁷ Ibid, para. 23 & 26.

¹⁸⁸ Ibid, para. 28.

¹⁸⁹ Ibid, para. 30.

¹⁹⁰ E/CN.4/1998/53/Add.2, 11.2.1998.

¹⁹¹ E/CN.4/2001/5, para. 36.

¹⁹² USDOS, *2000 Annual Report on International Religious Freedom – Sri Lanka*, 5.9.2000.

¹⁹³ Ibid.

Μουσουλμάνοι

Είναι σχεδόν όλοι σουνίτες, με μια μικρή μειονότητα σιτών συμπεριλαμβανομένων μελών της κοινότητας Βογαή. Οι μουσουλμάνοι που αποτελούν το 7% του πληθυσμού είναι κυρίως έμποροι και διατηρούν «εγκάρδιους δεσμούς» τόσο με τους σιναλέζους όσο και με τους Ταμίλ¹⁹⁴.

Στα πλαίσια της επίσκεψης που πραγματοποίησε το Μάιο του 1998 ο Ειδικός Απεσταλμένος της Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων για τα Παιδιά των Ενόπλων Συρράξεων η ηγεσία του LTTE συμφώνησε να μην παρεμποδίζει τον επαναπατρισμό των μουσουλμάνων που αναγκάστηκαν να μετακινηθούν από προηγούμενες εχθροπραξίες¹⁹⁵.

Χριστιανοί

Το 90% είναι ρωμαιοκαθολικοί και είναι εγκατεστημένοι κυρίως στη δυτική Σρι Λάνκα. Στις πόλεις επίσης συναντώνται αγγλικανικές και άλλες προτεσταντικές εκκλησίες.

Το Μάρτιο του 1999 οι κυβερνητικές δυνάμεις ανακατέλαβαν από το LTTE, στα βορειο-δυτικά της χώρας, την πόλη Madhu: στην πόλη αυτή βρίσκεται γνωστός καθολικός ιερός τόπος. Επειδή το LTTE ήλεγχε για πολλά χρόνια την πόλη οι καθολικοί του νότου αδυνατούσαν να μεταβούν σ' αυτήν και να προσκυνήσουν. Μετά την ανακατάληψή της από τις κυβερνητικές δυνάμεις οι καθολικοί μπορούν να πραγματοποιήσουν το προσκύνημά τους, αλλά το Νοέμβριο του 1999 το LTTE ανέκτησε πάλι τον έλεγχο της πόλης, περιορίζοντας για άλλη μια φορά την πρόσβαση σ' αυτή¹⁹⁶.

Στις 2.4.1999 δύο βόμβες εξερράγησαν σε ένα χριστιανικό ναό στην κατ' εξοχή βουδιστική πόλη Tissamaharama (στα νότια της χώρας). Υπήρξαν κάποιες υλικές ζημιές αλλά κανείς δεν τραυματίστηκε¹⁹⁷.

Στις 22.11.1999 δέχθηκε επίθεση στα βόρεια της περιοχής Vanni ο ιερός τόπος των καθολικών, όπου είχαν καταφύγει εκτοπισμένοι Σριλανκέζοι. Σαράντα δύο άνθρωποι σκοτώθηκαν και άλλοι εξήντα τραυματίστηκαν. Η κυβέρνηση και το LTTE αλληλοκατηγορήθηκαν για την επίθεση¹⁹⁸.

Άλλοι

Στην έκθεση του 2000 ο Ειδικός Απεσταλμένος για την Θρησκευτική Ανοχή υπογραμμίζει ότι αναφέρθηκε ότι το 1998 συνελήφθησαν δύο πιστοί της Εκκλησίας της Έβδομης Ημέρας, ένας ιερέας και ο γιος του, οι οποίοι έκτοτε κρατούνται με την αιτιολογία της προφανώς αβάσιμης υποψίας ότι συμμετείχαν σε τρομοκρατικές δραστηριότητες¹⁹⁹.

Κάποιοι χριστιανοί της Ευαγγελικής Εκκλησίας που αποτελούν λιγότερο από το 1% του πληθυσμού εξέφρασαν ανησυχία επειδή η προσηλυτιστική δραστηριότητά τους αντιμετωπίζεται συχνά «εχθρικά και διακριτικά» από τους βουδιστές μοναχούς και άλλους που αντιτίθενται στο έργο τους. Κάποιες φορές παραπονούνται ότι η κυβέρνηση αντιπαρέρχεται σιωπηρά αυτές τις συμπεριφορές κακομεταχείρισης. Όμως, σύμφωνα με το Υπουργείο Εξωτερικών των ΗΠΑ δεν υπάρχουν αποδείξεις που να υποστηρίζουν αυτούς τους ισχυρισμούς²⁰⁰.

¹⁹⁴ EIU, *Country Profile – Sri Lanka, 2000*, p. 11.

¹⁹⁵ E/CN.4/2000/71, para. 79.

¹⁹⁶ USDOS, *2000 Annual Report on International Religious Freedom – Sri Lanka*, 5.9.2000.

¹⁹⁷ Ibid.

¹⁹⁸ Human Rights Watch, *World Report 2001 – Sri Lanka*, 1.12.2000, p. 218.

¹⁹⁹ E/CN.4/2000/65, para. 3 & 95.

²⁰⁰ USDOS, *2000 Annual Report on International Religious Freedom – Sri Lanka*, 5.9.2000.

5.4 Γυναίκες

Στη Σρι Λάνκα τα ζητήματα του οικογενειακού δικαίου, συμπεριλαμβανομένων του διαζυγίου, της επιμέλειας των παιδιών και της κληρονομικής διαδοχής ρυθμίζονται από το εθιμικό δίκαιο κάθε μιας εθνοτικής ή θρησκευτικής ομάδας. Έτσι, η εφαρμογή διαφορετικών νομικών πρακτικών ανάλογα με την εθνοτική ή θρησκευτική ομάδα μπορεί να οδηγήσει σε διακρίσεις σε βάρος των γυναικών²⁰¹.

Τον Μάρτιο του 2000 η Ειδική Απεσταλμένη του ΟΗΕ για τη Βία σε Βάρος των Γυναικών, κυρία Radhika Coomaraswamy, εξέφρασε τον αποτροπιασμό της επειδή «αυξάνονταν στη Σρι Λάνκα με αμείωτους ρυθμούς τα περιστατικά των βιασμών από συμμορίες και των δολοφονιών των γυναικών και των κοριτσιών»²⁰². Στην από 13 Μαρτίου 2000 επιστολή της εξέφρασε την ανησυχία της για την έλλειψη της σοβαρής έρευνας των ισχυρισμών για τους βιασμούς από συμμορίες και τις δολοφονίες των γυναικών και των κοριτσιών και επικεντρώθηκε σε τρεις μεμονωμένες υποθέσεις που υπέπεσαν στην προσοχή της. Επίσης εξέφρασε την ανησυχία της επειδή η πολιτική βία στα νότια της χώρας πλήττει ιδιαίτερα τις γυναίκες. Η Ειδική Απεσταλμένη εξέφρασε την ελπίδα ότι τα περιστατικά αυτά θα τύχουν περαιτέρω διερεύνησης και θα διωχθούν οι δράστες σύμφωνα με τα διεθνή δεδομένα προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων²⁰³.

5.5 Παιδιά

Πώληση Παιδιών, Παιδική Πορνεία και Παιδική Πορνογραφία

Η κυρία Ofelia Calcetas-Santos, Ειδική Απεσταλμένη για την Πώληση των Παιδιών, την Παιδική Πορνεία και την Παιδική Πορνογραφία υπογράμμισε στην έκθεσή της του 2000 που υπέβαλε στην Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ότι το 1999 αυξήθηκε δραματικά ο αριθμός των υποθέσεων βιασμού κοριτσιών ηλικίας κάτω των 16 ετών. Τόνισε επίσης ότι το 1998 υποβλήθηκαν περισσότερες μηνύσεις για βιασμούς που διαπράχθηκαν σε βάρος παιδιών παρά σε βάρος ενήλικων γυναικών²⁰⁴.

Η Ειδική Απεσταλμένη τόνισε επίσης ότι αν και η νομοθεσία περί βιασμού κατέστη αυστηρότερη μετά την τροποποίηση του Ποινικού Κώδικα (Νόμος 22 του 1995) ο οποίος μεταξύ άλλων προβλέπει ελάχιστη ποινή φυλάκισης δέκα ετών για βιασμό ανηλίκου από ενήλικα, φαίνεται ότι δεν άρχισε να λειτουργεί ο «αποτρεπτικός παράγοντας» αυτής της νομοθεσίας²⁰⁵.

Στην προσωρινή έκθεσή της προς τη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ η Ειδική Απεσταλμένη υπογράμμισε ότι ζήτησε πρόσκληση για να επισκεφθεί τη χώρα. Εξέφρασε ιδιαίτερα την ανησυχία της για την κατάσταση των αγοριών που παρασύρονται στην πορνεία, ιδιαίτερα «γι' αυτά που περνούν την ώρα τους στις παραλίες ελπίζοντας ότι θα τους δώσουν δουλειά οι ψαράδες»²⁰⁶. Εκφράζει επίσης την ανησυχία της για τις εκθέσεις που αφορούν στην αύξηση του επιπέδου της οικιακής βίας και της σεξουαλικής κακοποίησης των κοριτσιών στο οικογενειακό τους περιβάλλον²⁰⁷.

²⁰¹ Ibid.

²⁰² United Nations Press Release, 14.3.2000.

²⁰³ Ibid.

²⁰⁴ E/CN.4/2000/73, 14.1.2000, para. 53.

²⁰⁵ Ibid.

²⁰⁶ A/55/297, 10.8.2000, para. 26.

²⁰⁷ Ibid.

Παιδιά στρατιώτες

Το LTTE στρατολογεί από μακρού παιδιά, κάποια από τα οποία είναι μόλις εννέα ετών. Υπάρχουν ενθαρρυντικές ενδείξεις ότι πρόσφατα το LTTE άλλαξε την πολιτική του, αλλά δεν έχει τηρήσει προηγούμενες υποσχέσεις του και συνεχίζεται να αναφέρεται η στρατολόγηση των παιδιών. Αναφέρεται επίσης η συμμετοχή παιδιών σε παραστρατιωτικές ομάδες που συνεργάζονται με την κυβέρνηση. Παρέχονται ακατάλληλη προστασία και αποκατάσταση στα παιδιά στρατιώτες του LTTE που παραδίδονται στις κυβερνητικές δυνάμεις. Το 2000 και το 2001 εντάθηκε γενικότερα η στρατολόγηση παιδιών από το LTTE²⁰⁸. Η Διεθνής Αμνηστία ανέφερε το 1998 ότι τα παιδιά Ταμίλ συλλαμβάνονται τακτικά από την αστυνομία και τις ένοπλες δυνάμεις επειδή θεωρούνται ύποπτα συνεργασίας με το LTTE²⁰⁹.

Σε έκθεση που δημοσιεύθηκε στη Τζάφνα στις 18.7.2000 από τους Πανεπιστημιακούς Καθηγητές Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων αναφέρεται ότι η αναγκαστική στρατολόγηση των παιδιών από το LTTE έφθασε στο απόγειο της κατά την προετοιμασία της τελικής επίθεσης κατά της πόλης της Τζάφνα, οπότε εκατοντάδες παιδιά στρατολογήθηκαν από τα σχολεία και τα ορφανοτροφεία²¹⁰.

Το Μάιο του 1998 επισκέφθηκε τη Σρι Λάνκα και συζήτησε με την κυβέρνηση και την ηγεσία του LTTE ο Ειδικός Απεσταλμένος της Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων για τα Παιδιά των Ενόπλων Συρράξεων, κύριος Olaga Atunpu²¹¹. Η κυβέρνηση της χώρας επαναβεβαίωσε τη δέσμευσή της στην πολιτική μη στράτευσης παιδιών κάτω των 18 ετών. Το LTTE συμφώνησε να μην αναγκάζει παιδιά ηλικίας κάτω των 18 ετών να πολεμούν και να μην στρατολογεί παιδιά ηλικίας κάτω των 17 ετών. Επίσης συμφώνησε να επανεξετάσει το ζήτημα της δημόσιας δέσμευσής του για σεβασμό των αρχών και των διατάξεων της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού και να αποστείλει εγκυκλίους στα στελέχη του για να ενημερωθούν για τη Σύμβαση²¹².

5.6 Δημοσιογράφοι

Ο Ειδικός Απεσταλμένος για τα Δικαιώμα Ελευθερίας Έκφρασης και Γνώμης υπογράμμισε στην έκθεσή του του 2001 ότι μια οργάνωση με την ονομασία Deshabhaktha Madhiya Viyaraaya απείλησε με θάνατο εξέχοντες δημοσιογράφους, τους P. Seevagan, Taraki, Roy Denish & Saman Waagarachchi., Οι απειλές δημοσιοποιήθηκαν στις 3.6.2000 από το κρατικό τηλεοπτικό δίκτυο ITN. Νωρίτερα οι δημοσιογράφοι είχαν απευθυνθεί εγγράφως στην πρόεδρο της Σρι Λάνκα ζητώντας προστασία²¹³.

Στην έκθεσή του του 2000 ο Ειδικός Απεσταλμένος για τα Βασανιστήρια διαβίβασε στην κυβέρνηση την υπόθεση του δημοσιογράφου Srilal Priyantha, που εργαζόταν για την Labhima, μια ανεξάρτητη εφημερίδα που εκδίδεται στα σινχαλέζικα. Αναφέρεται ότι ο κύριος Priyantha κατηγορήθηκε για τη δολοφονία πέντε ατόμων στη νότια Σρι Λάνκα κατά τις εξεγέρσεις του 1989 και του 1990 και για απόκρυψη της ταυτότητάς του. Στην πραγματικότητα είχε γράψει άρθρα που αποκάλυπταν τη διαφθορά και την κατάχρηση εξουσίας των δυνάμεων ασφαλείας. Επίσης αναφέρθηκε ότι μετά τη σύλληψή του οι αστυνομικοί τον

²⁰⁸ *Coalition to Stop the Use of Child Soldiers, Global Report 2001 – Sri Lanka, 2001.*

²⁰⁹ Amnesty International, *Children in South Asia: Securing their Rights*, AI Index:ASA 04/01/98, 1.6.1998.

²¹⁰ Keesing's Record of World Events, *Report on LTTE child soldiers*, Vol. 46, 7/2000.

²¹¹ E/CN.4/2000/71, para. 72.

²¹² Ibid, para. 82.

²¹³ E/CN.4/2001/64, para. 257.

βασάνισαν, τον ξεγύμνωσαν και τον κακομεταχειρίστηκαν. Στις 14 Ιουνίου 1999 εισήχθη στο Κρατικό Νοσοκομείο του Κολόμπο για τη θεραπεία των τραυμάτων που υπέστη από την κακομεταχείριση διαρκούσης της κράτησής του²¹⁴.

6. Η επιχειρησιακή δραστηριότητα της Ύπατης Αρμοστείας²¹⁵

6.1 Εισαγωγή

Οι αρχικοί στόχοι της επιχειρησιακής δραστηριότητας της Ύπατης Αρμοστείας στη Σρι Λάνκα, όπως περιγράφονται στο έγγραφο «Παγκόσμια Έκκληση 2001» είναι:

- Η βελτίωση της πρόσβασης στην εθνική προστασία και στην ανθρωπιστική βοήθεια των εκτοπισμένων στα βόρεια και στα βορειο-ανατολικά της χώρας πληθυσμών,
- Η ελαχιστοποίηση της εσωτερικής μετακίνησης και η ύπαρξη εναλλακτικών λύσεων στη διαφυγή από τις περιοχές όπου επικρατεί αστάθεια,
- Η σταθεροποίηση των μετακινθέντων κοινοτήτων και η προαγωγή των προϋποθέσεων επίλυσης των προβλημάτων τους,
- Η διευκόλυνση της επιστροφής και της ενσωμάτωσης των εκτοπισθέντων πληθυσμών, με ιδιαίτερη προσοχή στις ευάλωτες ομάδες,
- Η προαγωγή και η υποστήριξη εφαρμογής πολιτικών προστασίας των δικαιωμάτων των εκτοπισθέντων πληθυσμών και άλλων θυμάτων των συγκρούσεων,
- Η διεύρυνση της ικανότητας της κυβέρνησης, των μη κυβερνητικών οργανώσεων και των εκτοπισθέντων κοινοτήτων για την αντιμετώπιση της αναγκαστικής μετακίνησης και τη διερεύνηση των διαρκών λύσεων.

6.2 Περιβάλλον Εργασίας

Πρόσφατες εξελίξεις

Η ένταση των συγκρούσεων ανάμεσα στην κυβέρνηση της Σρι Λάνκα και το LTTE από τα τέλη του 1999 ανάγκασε περισσότερους από 200.000 ανθρώπους να μετακινηθούν στη βόρεια περιοχή της χερσονήσου της Τζάφνα και στην περιοχή Vanni. Το Σεπτέμβριο του 2000 περίπου 13.000 εκτοπισμένοι Σριλανκέζοι διέμεναν στον Ανοικτό Ανθρωπιστικό Καταυλισμό του Madhu, τον οποίο διαχειρίζεται η Ύπατη Αρμοστεία. Ταυτόχρονα οι συνθήκες στις ελεγχόμενες από την κυβέρνηση περιοχές Vavuniya, Trincomalee & Mannar, επέτρεψαν την επιστροφή και τη μετεγκατάσταση περίπου 3.000 ανθρώπων. Στις περιοχές Killinochchi και Mullaitivu περίπου 15.000 άνθρωποι κατάφεραν να επιστρέψουν στα σπίτια τους μετά τη γεωγραφική μετατόπιση των πεδίων των μαχών. Η φυγή των προσφύγων προς την Ινδία συνεχίστηκε: από το Ιανουάριο έως το Σεπτέμβριο του 2000 1.605 πρόσφυγες έφθασαν στο κρατίδιο Tamil Nadu της νότιας Ινδίας και από τον Ιανουάριο έως τον Ιούνιο του 2001 307. Από τον Ιούλιο του 1996 έως τον Ιούνιο του 2001 συνολικά 22.123 Σριλανκέζοι πρόσφυγες διέφυγαν από την πατρίδα τους στη νότια Ινδία.

Περιορισμοί

Κατ' επανάληψη αναγκάστηκαν να μετακινηθούν οι εκτοπισμένοι στις ζώνες των συγκρούσεων στη βόρεια και στη βορειο-ανατολική Σρι Λάνκα. Υπογραμμίζεται ότι η μετακίνηση ανθρώπων και η μεταφορά αγαθών υπόκεινται σε αυστηρό έλεγχο. Είναι περιορισμένη η πρόσβαση στις βασικές υπηρεσίες όπως είναι η υγεία και η εκπαίδευση. Οι ευκαιρίες απασχόλησης είναι επίσης σοβαρά περιορισμένες. Η σημαντική στρατιωτική παρου-

²¹⁴ E/CN.4/2000/0, para. 965.

²¹⁵ UNHCR – *Global Appeal 2001 – Strategies and Programmes*, 2000, p. 171-173.

σία και οι αμείωτες συγκρούσεις καθιστούν τον άμαχο πληθυσμό ιδιαίτερα ευάλωτο και εξαρτώμενο από την ανθρωπιστική βοήθεια.

6.3 Στρατηγική

Προστασία και Λύσεις

Για να εγγυηθεί την ασφάλεια και για να διευκολύνει την ελευθερία κυκλοφορίας των εκτοπισμένων πληθυσμών η Ύπατη Αρμοστεία θα συνεχίσει να συνδιαλέγεται σε τακτά διαστήματα με την κυβέρνηση και το LTTE και θα παρεμβαίνει όταν και όπου κρίνει αναγκαίο. Θα διατηρήσει την παρουσία της τόσο στις περιοχές που ελέγχει η κυβέρνηση όσο και σ' αυτές που ελέγχονται από το LTTE. Επιβλέπει τις συνθήκες που επικρατούν στα «κέντρα πρόνοιας» που διαχειρίζεται η κυβέρνηση και στεγάζουν εκτοπισμένους πληθυσμούς. Θα μεσολαβεί στις αρχές για θέματα που αφορούν στην ελευθερία κυκλοφορίας στη χώρα και στην έκδοση αδειών ταξιδιού. Θα συνεχίσει να υποστηρίζει τις κυβερνητικές αρχές και άλλες οργανώσεις για να αποκτήσουν τους αναγκαίους πόρους και εξειδίκευση στην προστασία των εκτοπισμένων στις καταστάσεις έκτακτης ανάγκης. Πρόκειται για την ενημέρωση των ενόπλων δυνάμεων, του άμαχου πληθυσμού, των κυβερνητικών αξιωματούχων και του LTTE για την εντολή της Ύπατης Αρμοστείας, η οποία θα συνεχίσει να προάγει τις Κατευθυντήριες Αρχές για τους Εκτοπισμένους Πληθυσμούς ως κανονιστικό πλαίσιο προστασίας των δικαιωμάτων τους, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματός τους να επιστρέφουν στις εστίες τους. Η Ύπατη Αρμοστεία παρέχει νομική υποστήριξη στους εκτοπισμένους για θέματα που αφορούν στα έγγραφα ταυτότητάς τους, στο ιδιοκτησιακό καθεστώς και για άλλα που θίγουν τα βασικά δικαιώματά τους και την επίτευξη μόνιμων λύσεων.

Συνδρομή

Η Ύπατη Αρμοστεία παρέχει στους εκτοπισμένους πληθυσμούς τα βασικά είδη ανθρωπιστικής βοήθειας, όπως για παράδειγμα πλαστικά καλύμματα και υλικά κατασκευής στεγάστρων καθώς και βοήθεια σε θέματα παροχής ύδρευσης, υπηρεσιών υγείας και υγειονομικής και μεταφοράς. Το 75% των εκτοπισμένων είναι γυναίκες και παιδιά. Οι ειδικότερες ανάγκες των ευάλωτων ομάδων όπως είναι οι χήρες, οι μονογονεϊκές οικογένειες και τα άτομα με ειδικές ανάγκες έχουν προσεκτικά ενσωματωθεί στην διαδικασία προγραμματισμού. Τα προγράμματα γι' αυτές τις ομάδες θα περιλαμβάνουν : ψυχοκοινωνική αποκατάσταση των τραυματιών, επαγγελματική κατάρτιση, κατάρτιση σε θέματα κοινωνικής κινητοποίησης και κοινοτικές δραστηριότητες πρόνοιας. Η Ύπατη Αρμοστεία παρέχει άμεσα περιορισμένη βοήθεια σε κάποια από τα κέντρα πρόνοιας που διαχειρίζεται η κυβέρνηση της Σρι Λάνκα. Επιπλέον, επιβλέπει τις συνθήκες που επικρατούν σ' αυτά και παρεμβαίνει υπέρ των εκτοπισμένων. Η Ύπατη Αρμοστεία θα αναβαθμίσει επίσης τις εγκαταστάσεις κοινής ωφελείας των κοινοτήτων που φιλοξενούν μετακινηθέντες λόγω του πολέμου πληθυσμούς. Επιπλέον, θα εφαρμόσει βραχύχρονα προγράμματα σε διάφορους τομείς όπως είναι η υγεία, η γεωργία, η ύδρευση και οι συνθήκες υγιεινής. Τα μέτρα βοήθειας θα ενθαρρύνουν την αυτάρκεια των προσφύγων μέσω δραστηριοτήτων προσπορισμού εισοδήματος.

Η Ύπατη Αρμοστεία θα συνεχίσει να διευκολύνει το αρχικό στάδιο ενσωμάτωσης τόσο όσων έχουν επιστρέψει τις εστίες τους όσο και αυτών που έχουν εγκατασταθεί σε άλλες περιοχές της χώρας. Οι δραστηριότητες ενσωμάτωσης θα επικεντρωθούν όπου η οργάνωση έχει περιφερειακά γραφεία. Τα μέτρα βοήθειας θα περιλαμβάνουν βραχύχρονα προγράμματα βελτίωσης ή ανάπτυξης των τοπικών εγκαταστάσεων κοινής ωφελείας. Οι

δραστηριότητες προσπορισμού εισοδήματος θα υποστηριχθούν με την παροχή επιδομάτων και ένα σχήμα επιδοτούμενων δανείων. Η Ύπατη Αρμοστεία θα μεσολαβήσει στους υπεύθυνους ν' αποφασίσουν σχετικά ώστε να διασφαλίσει στα πλαίσια της υλοποίησης προγραμμάτων αποκατάστασης την κατά προτεραιότητα ικανοποίηση των αναγκών των επαναπατριζομένων ή των μετεγκατεστημένων πληθυσμών.

Επιθυμητός στόχος

Η συνεχής παρουσία της Ύπατης Αρμοστείας στις ελεγχόμενες από την κυβέρνηση και από το LTTE περιοχές καθώς και ο αδιάκοπος διάλογος με τα δύο μέρη θα βελτιώσει την πρόσβαση των εκτοπισμένων στην εθνική προστασία και στην ανθρωπιστική βοήθεια και θα αποδυναμώσει τις συνέπειες της μετακίνησής τους. Η βελτίωση της συνεργασίας θα εξασφαλίσει τη συνοχή της ανθρωπιστικής δράσης των διαφόρων οργανώσεων και θα αποτρέψει την επικάλυψη των δραστηριοτήτων τους. Η υποστήριξη της Ύπατης Αρμοστείας στη διαδικασία ενσωμάτωσης όχι μόνο θα αυξήσει τις ευκαιρίες απασχόλησης για όσους έχουν επαναπατριστεί ή μετεγκατασταθεί στη Σρι Λάνκα, αλλά θα συμβάλει και στην κοινωνική συνοχή. Η Ύπατη Αρμοστεία θα διασφαλίσει την προστασία των βασικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων του μετακινούμενου πληθυσμού και την επίτευξη διαρκών λύσεων.

7. Επισκόπηση των Στατιστικών Δεδομένων που αναφέρονται στους Αιτούντες Άσυλο και στους Πρόσφυγες από τη Σρι Λάνκα

7.1 Υποβολή Αιτήσεων Ασύλου

Το 2000 περίπου 17.700 πολίτες της Σρι Λάνκα υπέβαλαν αίτηση ασύλου σε 60 χώρες. Ο ίδιος αριθμός αιτήσεων είχε αναφερθεί για το 1999 (17.600). Στις 15 χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ο αριθμός των αιτήσεων ασύλου που υπεβλήθησαν από τους πολίτες της Σρι Λάνκα αυξήθηκε το 2000 κατά 10%, από 10.710 το 1999 σε 11.760 το 2000.

Την περίοδο Ιανουαρίου 2000 έως Απριλίου 2001 ο μέσος μηνιαίος αριθμός των αιτήσεων ασύλου που υπέβαλαν οι πολίτες της Σρι Λάνκα στην Ευρώπη κυμάνθηκε από 1.000 έως 1.500. Το 16μηνο αυτό υποβλήθηκε στην Ευρώπη το 86% του συνολικού αριθμού των αιτήσεων ασύλου (βλέπε Πίνακα στη σελίδα 57 του εγγράφου). Στην Αυστραλία, στον Καναδά και στις ΗΠΑ υποβλήθηκαν 4.440 αιτήσεις ασύλου που αντιπροσωπεύουν το 21% του συνολικού αριθμού των αιτήσεων 27 χωρών.

Από τον Ιανουάριο του 2000 στο Ηνωμένο Βασίλειο υποβλήθηκαν οι περισσότερες (7.900 που αντιστοιχούν στο 56%) από τις 14.040 αιτήσεις ασύλου των Σριλανκέζων που αναζήτησαν προστασία στις χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ακολουθούν η Γαλλία (2.570 ή 18%), η Γερμανία (1.410 ή 10%, μόνον νέες αιτήσεις) και οι Κάτω Χώρες (1.220 ή 9%) (βλέπε Πίνακα στη σελίδα 59 του εγγράφου).

7.2 Καθορισμός του Καθεστώτος του Πρόσφυγα

Το 2000, το συνολικό ποσοστό αναγνώρισεων του καθεστώτος πρόσφυγα²¹⁶ ανήλθε στο 12%, ποσοστό σημαντικά χαμηλότερο του αντίστοιχου του 1999 (22%). Το συνολικό ποσοστό αναγνώρισης αυξήθηκε όμως από 29% το 1999 σε 38% το 2000. Η αύξηση αυτή οφείλεται κυρίως στην αναγνώριση του ανθρωπιστικού καθεστώτος²¹⁷ από την Ελβετία σε 8.450 περιπτώσεις αιτούντων άσυλο. Εάν αφαιρεθούν αυτές οι περιπτώσεις το συνολικό

²¹⁶ Πρόκειται για ποσοστό όσων αναγνωρίστηκαν πρόσφυγες της Σύμβασης επί του συνολικού αριθμού των υποθέσεων που κρίθηκαν το 2000.

²¹⁷ Πρόκειται για ποσοστό όσων αναγνωρίστηκαν πρόσφυγες της Σύμβασης και απολαμβάνουν το ανθρωπιστικό καθεστώς επί του συνολικού αριθμού των υποθέσεων που κρίθηκαν το 2000.

ποσοστό αναγνώρισης μειώνεται στο 25%, ελαφρώς σε χαμηλότερα επίπεδα από αυτά του 1999.

Το 2000 οι χώρες της ΕΕ αποφάσισαν επί 12.430 αιτήσεων άσυλου, που αντιπροσωπεύουν ποσοστό κατά 36% υψηλότερο από το αντίστοιχο του 1999 (9.160). Στην ΕΕ ο αριθμός των αιτούντων άσυλο στους οποίους αναγνωρίστηκε το καθεστώς του πρόσφυγα στη διάρκεια του 2000 (1.380) αυξήθηκε κατά 54% σε σύγκριση με το αντίστοιχο του 1999 (900). Αντίστροφα, ο αριθμός των αιτούντων άσυλο στους οποίους χορηγήθηκε ανθρωπιστικό καθεστώς μειώθηκε από 780 το 1999 σε 500 το 2000 (μείωση της τάξης του 36%) (βλέπε Πίνακα στη σελίδα 58 του εγγράφου). Το 2000 στην ΕΕ το ποσοστό αναγνώρισης του καθεστώτος του πρόσφυγα στους αιτούντες άσυλο από τη Σρι Λάνκα ήταν της τάξης του 11% όταν το συνολικό ποσοστό αναγνώρισεων του καθεστώτος του πρόσφυγα ήταν 15%. Στη διάρκεια του 2000 περίπου το 73% των θετικών απαντήσεων επί των αιτήσεων άσυλου που υποβλήθηκαν από Σριλανκέζους στις χώρες της ΕΕ αφορούν στη χορήγηση του καθεστώτος του πρόσφυγα.

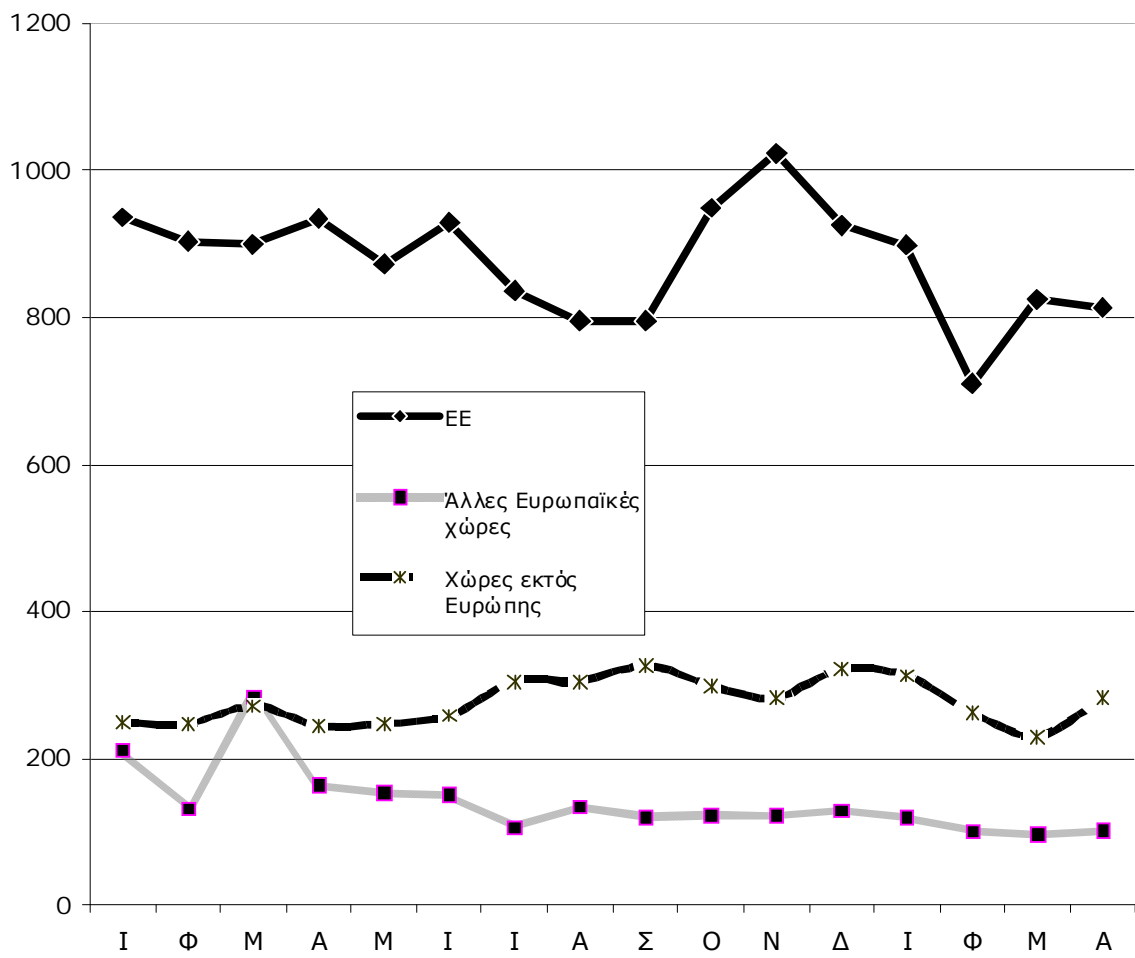
7.3 Άσυλο στην περιοχή της Σρι Λάνκα και Διαρκείς Λύσεις

Σύμφωνα με το γραφείο της Ύπατης Αρμοστείας στο Νέο Δελχί από τις αρχές έως τα τέλη του 2000 μειώθηκε ελάχιστα από 66.700 σε 64.400 ο αριθμός των προσφύγων από τη Σρι Λάνκα στους οποίους παρείχε ανθρωπιστική βοήθεια η κυβέρνηση της Ινδίας. Αναφέρθηκε ότι το 2000 έφθασαν στην Ινδία περίπου 1.620 πρόσφυγες εκ πρώτης όψεως (*prima facie*). Το 2000 περίπου 15 πρόσφυγες επαναπατρίστηκαν από την Ινδία, ενώ αρκετές εκατοντάδες επέστρεψαν χωρίς τη βοήθεια της Ύπατης Αρμοστείας. Λίγοι πρόσφυγες επωφελήθηκαν των προγραμμάτων μεταγκατάστασης ως διαρκούς λύσης. Το 2000 μετεγκαταστάθηκαν από τις πρώτες χώρες άσυλου υπό την αιγίδα της Ύπατης Αρμοστείας περίπου 16 πρόσφυγες. Στα πλαίσια των μεταναστευτικών προγραμμάτων τους οι χώρες μετεγκατάστασης δέχθηκαν περιορισμένο αριθμό προσφύγων από τη Σρι Λάνκα. Το 2000 μετεγκαταστάθηκαν στον Καναδά 14 πρόσφυγες, στη Νέα Ζηλανδία 7 περιπτώσεις και στις ΗΠΑ 4 πρόσφυγες. Εκτός από ένα μικρό αριθμό προσφύγων που δέχθηκε η Δανία στα πλαίσια της διαδικασίας μετεγκατάστασης δεν αναφέρθηκαν για το 2000 άλλες αφίξεις προσφύγων στις χώρες της ΕΕ.

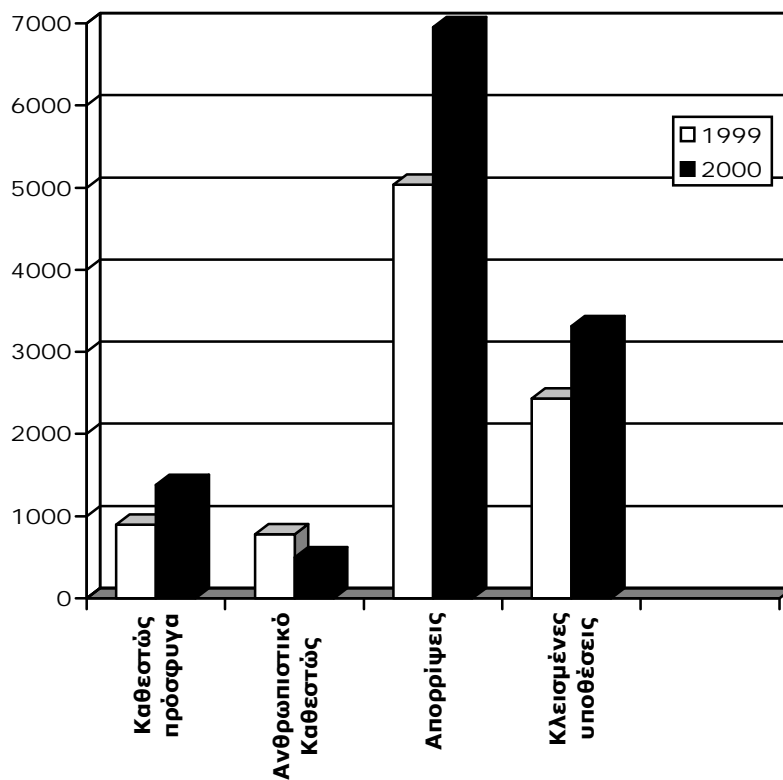
ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ ΓΙΑ ΤΗ ΣΡΙ ΛΑΝΚΑ

1. <http://db.eiu.com> (Economist Intelligence Unit): Country Profile – Sri Lanka 2000.
2. <http://www.2facts.com> (News Service).
3. <http://www.sil.org/ethnologue/countries/sril.html> (Ethnologue – Sri Lanka : Summer Institute of Linguistics)
4. <http://www.ojp.usdoj.gov/bjs/pub/ascii/wfbcjsri.txt> (World Factbook of Criminal Justice Systems – Sri Lanka, 1993).
5. <http://www.keesings.com> (Keesing's Record of World Events)
6. <http://www.unhcr.ch/world/asia/srilanka.htm> (Country Profile – Sri Lanka, 9/1999).
7. <http://www.unhcr.ch/fdrs/ga2001/toc.htm> (Global Appeal 2001 – Strategies and Programs, 2000).
8. <http://www.unhcr.ch/refworld/country/cdr/slanka0399.pdf>
9. <http://www.unhcr.ch/huridocda.nsf> (United Nations Commission on Human Rights)
10. <http://www2.unesco.org/wef/countryreports/home.html> (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization).
11. http://www.apf.hreoc.gov.au/members/#Sri_Lanka (Asia – Pacific Forum of National Human Rights Institutions).
12. <http://www.udlst.dk/sjle1/srilanka99/indhold.html> (Danish Immigration Service)
13. <http://www.reliefweb.int> (ECHO – European Commission, Humanitarian Aid Office)
14. <http://www.ind.homeoffice.gov.uk> (United Kingdom, Immigration and Nationality Directorate).
15. <http://www.state.gov> (United States, Department of State – DOS).
16. http://www.state.gov/www/global/human_rights/irf/irf_rpt/irf_toc.html (Annual Report on International Religious Freedom for 2000)
17. <http://www.amnesty.org>
18. <http://www.article19.org>
19. <http://www.child-soldiers.org>
20. <http://www.deathpenaltyinfo.org/internationalreport.html>
21. <http://www.freedomhouse.org>
22. <http://www.hri.ca> (Human Rights Internet)
23. <http://www.hrw.org> (Human Rights Watch)
24. <http://www.minorityrights.org> (Minority Rights Group)
25. <http://www.refugees.org> (US Committee for Refugees)
26. <http://news.bbc.co.uk> (BBC News Online)
27. <http://www.derechos.org/saran/lanka.html> (Derechos – Human Rights in Sri Lanka).
28. http://www.politicalresources.net/sri_lanka.htm (Political Resources on the Net – Sri Lanka)
29. <http://www.lk/Government.html> (Sri Lanka – Government)
30. <http://www.eelam.com/> (Tamil Eelam – Liberation Tigers of Tamil Eelam)
31. <http://www.lankalibrary.com> (WWW Virtual Library)

**ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΣΥΛΟΥ ΠΟΥ ΥΠΟΒΛΗΘΗΚΑΝ ΑΠΟ ΠΟΛΙΤΕΣ
ΤΗΣ ΣΡΙ ΛΑΝΚΑ (ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2000 - ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2001)**



**ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ ΕΕ ΕΠΙ ΑΙΤΗΜΑΤΩΝ
ΑΣΥΛΟΥ ΠΟΛΙΤΩΝ ΤΗΣ ΣΡΙ ΛΑΝΚΑ
(1999-2000)**



ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΣΥΛΟΥ ΠΟΥ ΥΠΟΒΛΗΘΗΚΑΝ ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΕΕ
(Ιανουάριος 1999 - Απρίλιος 2001)

